

University of Groningen

Hangjongeren in de gemeente Borger- Odoorn

Keen, M.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2006

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Keen, M. (2006). Hangjongeren in de gemeente Borger- Odoorn: een beleidsadvies.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

Hangjongeren in de gemeente Borger- Odoorn: een beleidsadvies.

Faculteit GMW, Vakgroep Sociologie

**Begeleiding: Dr. H.C. Mulder
Dr. H. van Goor**

**In samenwerking met de Wetenschapswinkel
Geneeskunde en Volksgezondheid UMCG
Dr. J. Bouma**

M. Keen
Augustus 2006

Voorwoord

'Die jeugd van tegenwoordig is zo brutaal. Ze houden helemaal geen rekening met de rest van de samenleving!'

'Het zal die jongen van dat moeilijke gezin wel zijn geweest die deze overlast heeft veroorzaakt.'

Bovenstaande uitspraken zijn uitspraken die men dagelijks op straat kan tegenkomen.

Gedurende mijn studie aan de Rijksuniversiteit Groningen ben ik altijd al geïnteresseerd geweest in gedragingen van mensen en groepen mensen. Ook de manier waarop gedrag gestuurd kan worden door middel van beleid sprak mij erg aan. Dit is de reden waarom ik gekozen heb voor de afstudeerrichting 'Beleid en Consultancy'. Met deze richting dacht ik op verschillende terreinen invloed uit te kunnen oefenen op het gedrag van groepen mensen.

Aan het eind van het masterjaar wilde ik dan ook graag een beleidsscriptie schrijven om te weten te komen of dit echt de richting is waar ik in verder wil. Bij de Stichting Welzijn Borger-Odoorn werd gevraagd om een student die een beleidsadvies wilde schrijven over de effectiviteit van maatregelen die er genomen waren om problemen met jongeren in de gemeente te voorkomen. Dit sloot precies bij mijn wensen aan en daarom heb ik ervoor gekozen daar de afstudeerscriptie uit te gaan voeren.

Tijdens het schrijven van deze scriptie heb ik veel hulp gehad van alle personen die werkzaam zijn bij de Stichting Welzijn Borger-Odoorn. Hiervoor wil ik allen bedanken. In het bijzonder wil ik Jan Top bedanken voor de begeleiding tijdens deze periode. Hij heeft voor veel informatie gezorgd die moeilijk verkrijgbaar was.

Naast de leden van de Stichting Welzijn Borger-Odoorn wil ik ook mijn begeleiders Dr. Mulder en Dr. Van Goor, bedanken voor hun hulp. Mede dankzij hun snelle en uitgebreide feedback is de scriptie binnen de gestelde termijn afgerond. Ook ben ik zeer dankbaar voor de hulp van Dr. Bouma, coördinator van de Wetenschapswinkel Geneeskunde en Volksgezondheid, die mij in de voorbereidingsfase heeft geboden.

Tijdens de onderzoeksfase van dit beleidsadvies waren veel gegevens nodig van andere gemeenten, de lokale politie, de GGD, Bureau HALT, Bureau Jeugdzorg en de plaatselijke bevolking. Al deze instanties wil ik danken voor hun medewerking aan dit onderzoek. Zonder al deze medewerking had dit advies niet tot stand kunnen komen.

Tot slot wil ik mijn dank betuigen aan mijn vriend, vader, moeder, zusje, vrienden en vriendinnen voor het doorlezen van de scriptie en voor de mentale steun op de momenten dat dit nodig was.

Samenvatting

Met veel jongeren gaat het goed, maar een aantal jongeren zorgt voor problemen. Vandalisme, criminaliteit en a-sociaal gedrag zijn allen vormen van overlast die jongeren kunnen veroorzaken. Steden, wijken en dorpen hebben hiermee te maken en zoeken oplossingen om dergelijke problemen te voorkomen.

In de gemeente Borger-Odoorn heeft men ook naar oplossingen voor deze soorten problematiek gezocht. Dit onderzoek richt zich op de vraag hoe effectief de maatregelen zijn geweest die er in de gemeente Borger-Odoorn genomen zijn om problemen met jongeren tussen de 12 en 23 jaar te voorkomen.

Aan de hand van literatuuronderzoek is onderzocht wat oorzaken kunnen zijn voor probleemgedrag bij jongeren. Vervolgens is er aan de hand van documentenonderzoek, interviews en observaties een beeld geschetst van de situatie zoals deze in de gemeente Borger-Odoorn is. Dit heeft geresulteerd in een inventarisatie van alle maatregelen die er genomen zijn om vandalisme, overlast, a-sociaal gedrag en racisme door jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar te voorkomen.

Ook is er een beeld geschetst van de situatie zoals deze in werkelijkheid in de gemeente Borger-Odoorn is. Er is beschreven hoe de verloop in criminaliteitscijfers is en er is beschreven hoe verschillende partijen, zoals de politie, jongerenwerkers, beleidsmakers, jongeren zelf en ook ouders aankijken tegen het gedrag van jongeren in deze gemeente. Tot slot is een beeld geschetst van de effecten die de verschillende maatregelen hebben gehad op het gedrag van de jongeren.

Naast het onderzoek in de gemeente Borger-Odoorn is er onderzocht welke maatregelen er in andere gemeenten genomen zijn om probleemgedrag bij jongeren te voorkomen. Het doel hiervan was om duidelijk voor ogen te krijgen hoe de maatregelen in de gemeente Borger-Odoorn zich verhouden tot de genomen maatregelen in andere, soortgelijke gemeenten.

Het onderzoek in zowel de gemeente Borger-Odoorn als in de andere gemeenten heeft geresulteerd in conclusies waarin de opvallendste punten van dit onderzoek naar voren gebracht zijn. Zowel de effectiviteit van alle maatregelen als de situatie, zoals deze op het gebied van vandalisme, criminaliteit en a-sociaal gedrag is in de gemeente Borger-Odoorn, is hier belicht.

Uit de conclusies van dit onderzoek kwam naar voren dat er, in vergelijking met de andere gemeenten, relatief weinig overlast in de gemeente Borger-Odoorn is die te wijten is aan jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar. Uit het onderzoek blijkt echter niet dat dit het effect is van de genomen maatregelen in de gemeente. In de toekomst zullen er een aantal aspecten in het beleid van de gemeente Borger-Odoorn veranderd dienen te worden om beter in beeld te krijgen hoe effectief de verschillende maatregelen zijn geweest om problemen met jongeren tussen de 12 en 23 jaar te voorkomen.

Momenteel is er bij een aantal maatregelen niet duidelijk voor welk probleem de maatregel in het leven geroepen is, wat het exacte doel van een maatregel is en voor welke doelgroep een maatregel in het leven geroepen is. Hier zal in de toekomst verandering in moeten komen. Er zal bij de ontwikkeling van maatregelen concreter omschreven dienen te worden wat het probleem precies is, voor wie het een probleem is, wie het probleem veroorzaakt en hoe groot het probleem in werkelijkheid is. Dit laatste kan gerealiseerd worden door het uitvoeren van een nulmeting. Hiernaast dienen de doelen die men met de invoering van een maatregel wil bereiken concreter te worden geformuleerd. Dit kan via de SMART-methode.

In de toekomst dienen maatregelen ook geëvalueerd te worden. Momenteel worden veel maatregelen niet geëvalueerd. Hierdoor is niet bekend of gestelde doelen al bereikt zijn en of er bijstelling van een maatregel nodig is.

Naast deze algemene aanbevelingen zijn er ook een aantal specifieke aanbevelingen gedaan die voor afzonderlijke maatregelen of beleidsgroepen gelden.

Dit onderzoek heeft duidelijk gemaakt dat het jeugdbeleid een moeilijk terrein is waarin vele aspecten een rol spelen. Tevens is uit dit onderzoek naar voren gekomen dat er in de gemeente Borger-Odoorn relatief weinig overlast door jongeren is, maar dat onduidelijk is of dit door de genomen maatregelen komt en welke aspecten van de maatregelen hier dan voor verantwoordelijk zijn. De aanbevelingen in dit rapport kunnen een leidraad zijn om hier in de toekomst meer zicht op te krijgen.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 Inleiding	6
§ 1.1 Inleiding	6
§ 1.2 Operationalisering van begrippen	8
§ 1.3 Leeswijzer	9
Hoofdstuk 2 De gekozen aanpak	10
§ 2.1 Soort onderzoek	10
§ 2.2 Methode van dataverzameling	10
§ 2.3 Betrouwbaarheid van het onderzoek	12
§ 2.4 Analyse en verwerking van de gegevens	13
Hoofdstuk 3 Positie van de jeugd in de samenleving en oorzaken van probleemgedrag	15
§ 3.1 Oorzaken van probleemgedrag	15
Hoofdstuk 4 Criteria waaraan beleid moet voldoen	20
§ 4.1 Totstandkoming van de criteria	20
§ 4.2 Duidelijkheid van het probleem	20
§ 4.3 Doel en doelgroep van de interventie	20
§ 4.4 Beschrijving van de werkwijze	21
§ 4.5 Vergelijking met andere werkwijzen	21
§ 4.6 Consistentie van de uitvoering	22
§ 4.7 Samenvatting criteria	22
§ 4.8 Meten van de effectiviteit	22
Hoofdstuk 5 Interventies gericht op probleemjongeren in de gemeente Borger-Odoorn	24
§ 5.1 De gemeente Borger-Odoorn	24
§ 5.2 De situatie in Borger-Odoorn vóór 1999	26
§ 5.3 De situatie vanaf 1999	28
§ 5.4 Maatregelen in de gemeente Borger-Odoorn	29
§ 5.5 Antwoord op de hoofddeelvragen	33
§ 5.5.1 Hoe is het probleem gedefinieerd?	33
§ 5.5.2 Welke maatregelen zijn genomen?	33
§ 5.5.3 In hoeverre zijn de maatregelen uitgevoerd?	35
Hoofdstuk 6 Analyse	37
§ 6.1 Oorzaken van problemen met jongeren in Borger-Odoorn	37
§ 6.2 De waargenomen effecten van de genomen maatregelen	39
§ 6.2.1 HALT-afoeningen	40
§ 6.2.2 Jongeren Informatie Punten (JIP's)	40
§ 6.2.3 Jeugdsoos en ontmoetingscentrum	41
§ 6.2.4 Jeugdagent en wijkagenten	43
§ 6.2.5 Werkgroep Preventief Jeugdbeleid	46
§ 6.2.6 Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid	47
§ 6.2.7 Oud en Nieuw feesten	48
§ 6.2.8 Jongeren Ontmoetings Plekken (JOP's)	49
§ 6.2.9 WhoZnext	50
§ 6.2.10 'Jeugd over de Grenzen'	51
§ 6.2.11 Ambulant jongerenwerk	52
§ 6.2.12 Buurtnetwerken Jeugdhulpverlening	53
§ 6.3 Aanwijzingen voor effectiviteit	54
§ 6.4 Cijfers in de gemeente	55
Hoofdstuk 7 Beleid van andere gemeenten	59
§ 7.1 Bureau HALT	61
§ 7.2 Jongeren Informatie Punten (JIP)	62
§ 7.3 Jeugdsozen en Jongerenontmoetingscentra	63
§ 7.4 De Jeugdagent	64
§ 7.5 Werkgroepen Preventief Jeugdbeleid	65
§ 7.6 Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid	65
§ 7.7 Oud en Nieuw feesten	66
§ 7.8 Jongeren Ontmoetings Plekken	66
§ 7.9 WhoZnext teams	67
§ 7.10 Jeugd over de Grenzen	69
§ 7.11 Ambulant jongerenwerkers	70
§ 7.12 Buurtnetwerken jeugdhulpverlening	72

§ 7.13 Criminaliteitscijfers van de gemeenten	73
§ 7.14 Slotsom	74
Hoofdstuk 8 Conclusies en aanbevelingen	75
§ 8.1 Conclusies	75
§ 8.1.1 Het werkelijke probleem.....	75
§ 8.1.2 Voldoen aan gestelde criteria en effectiviteit van het gevoerde beleid	75
§ 8.1.3 Aantal overlegorganen en de werking hiervan	76
§ 8.1.4 Soorten maatregelen in de gemeente Borger-Odoorn	76
§ 8.1.5 Bekendheid van de uitvoerende functies in de gemeente.....	76
§ 8.2 Aanbevelingen	77
§ 8.2.1. Voldoen aan gestelde criteria	77
§ 8.2.2. Verbetering van het registratiesysteem	78
§ 8.2.3 Evaluaties invoeren.....	79
§ 8.2.4 Reducering aantal beleidsgroepen.	79
§ 8.2.5 Curatieve maatregelen instellen	79
§ 8.2.6 Werkzaamheden jeugdagent	80
§ 8.2.7 Behouden wijkagent.....	80
Literatuurlijst	81

Hoofdstuk 1 Inleiding

In dit hoofdstuk zal allereerst een korte inleiding gegeven worden waarin de aanleiding tot het totstandkomen van dit onderzoek beschreven zal worden. Tevens wordt het doel van dit onderzoek hier beschreven. In paragraaf twee zullen de belangrijkste begrippen die in dit rapport aan de orde komen geoperationaliseerd worden. Paragraaf drie beschrijft de opzet van dit rapport.

§ 1.1 Inleiding

Jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 bevinden zich in een levensfase waarin veel veranderingen optreden. De meeste jongeren sluiten in deze periode hun opleiding af, begeven zich voor het eerst op de arbeidsmarkt, verlaten het ouderlijk huis en gaan relaties aan.

In deze levensfase kunnen de gedragingen van de jongeren botsen met de normen en waarden die gelden in de maatschappij. Om die reden wordt er veel aandacht besteed aan het preventieve jeugdbeleid. Preventief jeugdbeleid kan ingedeeld worden in risicogerichte, probleemgerichte en ontwikkelingsgerichte preventie. Risicogericht preventief beleid is gericht op het verminderen van risicogedrag van kinderen en jongeren. Het doel is dat de jeugd de risico's van bepaald gedrag tijdig leert te onderkennen. Bij probleemgericht preventief jeugdbeleid gaat het voornamelijk om ingrijpen bij overlast, schooluitval, spijbelen, vandalisme en marginalisering.¹ Het beleid moet voorkomen dat jongeren een probleem worden voor anderen en als zij al een probleem zijn of hebben, erger voorkomen wordt. Ontwikkelingsgerichte preventie is erop gericht de situatie zo aan te passen dat jongeren zich optimaal kunnen ontwikkelen. Deze vorm van preventie is gericht op alle jongeren en niet alleen op risico- of probleemgroepen.²

Naast preventieve maatregelen kunnen maatregelen ook repressief of curatief zijn. Repressief optreden is achteraf ingrijpen. Een delict is dan al gepleegd.³ Probleemgericht preventief optreden gebeurt ook grotendeels achteraf. Het verschil tussen probleemgericht preventief optreden en repressief optreden is de manier waarop er met het veroorzaakte probleem omgegaan wordt. Bij probleemgericht preventief optreden wordt getracht de problemen zo klein mogelijk te houden door het aanbieden van meer activiteiten of accommodaties. Bij repressief optreden wordt de veroorzaker van een probleem gestraft. Curatief optreden geschiedt ook achteraf. Er wordt dan geprobeerd personen te helpen een oplossing voor hun probleem te vinden.⁴ Repressie is dus meer gericht op het straffen van een daad, terwijl curatief beleid meer gericht is op het helpen van mensen die een daad gepleegd hebben of die last hebben van een gepleegde daad. Repressieve maatregelen kunnen gedwongen opgelegd worden, terwijl dit bij curatieve maatregelen vaak niet het geval is.

Voorheen was het vooral een taak van de centrale overheid om beleid op al deze terreinen te ontwikkelen, maar tegenwoordig krijgt de lokale overheid een steeds grotere rol toebedeeld bij het ontwikkelen van beleid. Er is dus sprake van decentralisatie van het beleid. Deze verandering heeft plaatsgevonden, omdat men van mening was dat lokale overheden doelmatiger kunnen werken.⁵ De Vereniging van Nederlandse Gemeenten ondersteunt de gemeenten bij het ontwikkelen van het beleid.⁶

¹ Marginalisering is het proces waarbij personen of groepen in de marge van de samenleving terechtkomen.

² www.borger-odoorn.nl (geraadpleegd op 22-05-2006).

³ www.politie.nl (geraadpleegd op 21-06-2006).

⁴ J. Top, Gesprek op maandag 19-06-2006.

⁵ Gilsing, R. (2005) *Bestuur aan banden, lokaal jeugdbeleid in de greep van nationaal beleid*, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

⁶ www.minvws.nl/dossiers/jeugd/lokaal-jeugdbeleid/ (geraadpleegd op 27-04-2006).

In de gemeente Borger-Odoorn is men al geruime tijd bezig met het ontwikkelen van een integraal preventief jeugdbeleid. Er zijn momenteel vele maatregelen bij de gemeente in ontwikkeling, maar er is ook een aantal maatregelen al jaren in gebruik.

Vanuit de Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid kwam de vraag om een onderzoek te doen naar de effecten van maatregelen die er genomen zijn ter bestrijding van criminaliteit, a-sociaal gedrag, racisme en vandalisme door de jeugd.

Naar aanleiding van deze vraag is de auteur van dit rapport door Dr. H. C. Mulder van de Vakgroep Sociologie van de Rijksuniversiteit Groningen benaderd om dit onderzoek uit te gaan voeren. De vraag is via de Wetenschapswinkel Geneeskunde en Volksgezondheid bij de Vakgroep sociologie terecht gekomen.

Het doel van dit onderzoek is:

Het geven van een advies over toekomstig te voeren beleid door de gemeente Borger-Odoorn ter bestrijding van criminaliteit, vandalisme en a-sociaal gedrag bij jongeren. Dit advies zal gebaseerd worden op een evaluatie van het verloop en de resultaten van het gevoerde beleid, en op ervaringen elders.

Om tot een advies te kunnen komen dient er een antwoord verkregen te worden op de volgende hoofddeelvragen:

- 1   *Hoe is het probleem gedefinieerd?*
- 2   *Welke maatregelen zijn genomen?*
- 3   *In hoeverre zijn de maatregelen uitgevoerd?*
- 4   *Wat zijn de effecten van het beleid geweest?*
- 5   *Wat zijn de ervaringen elders?*
- 6   *Welke aanbevelingen kunnen worden gedaan?*

Uit deze vragen kunnen de volgende deelvragen worden afgeleid:

- Ad 1.   a. Welke kenmerken hebben de jongeren die volgens de betrokken actoren de geconstateerde problemen veroorzaken?
       b. Hoe hebben de beleidsmakers het probleem gedefinieerd?
       c. Voor wie is het een probleem?
       d. Hoe heeft de doelgroep⁷ het probleem gedefinieerd?
       e. Hoe hebben de andere betrokken actoren het probleem gedefinieerd?
- Ad 2.   f. Welke partijen zijn betrokken geweest bij het nemen van de maatregelen?
       g. Hoe zijn de verschillende maatregelen tot stand gekomen?
       h. Wat waren de maatregelen en wat waren de doelen van de maatregelen?
- Ad 3.   i. Welke middelen waren er beschikbaar om de maatregelen in de praktijk te brengen?
       j. Hoeveel menskracht was er beschikbaar?
       k. Welke activiteiten zijn er uitgevoerd?
       l. Wat waren de obstakels bij de uitvoering van het beleid?
- Ad 4.   m. Welke criteria zijn er om de interventies op te kunnen beoordelen?
       n. In hoeverre voldoen de interventies aan deze criteria?
       o. Welke doelen zijn er door de genomen interventies bereikt?
       p. Wat zijn de manco's van de genomen interventies?
       q. Wat zijn de effecten van de genomen interventies?
- Ad 5.   r. Wat voor beleid wordt er in andere, soortgelijke gemeenten gevoerd?
       s. Wat zijn de bevindingen van dat beleid in de andere gemeenten?
- Ad 6.   t. Wat kan er aan het beleid van de gemeente verbeterd worden?

Om een antwoord te verkrijgen op deze vragen, zal informatie uit interviews, beleidsrapporten, observaties en literatuur gebruikt worden.

§ 1.2 Operationalisering van begrippen

In deze scriptie wordt onderzoek gedaan naar de werking van verschillende maatregelen op het gebied van criminaliteit, vandalisme, racisme en a-sociaal gedrag. Dit zijn alle begrippen

---

⁷ Onder de doelgroep worden alle jongeren tussen de 12 en 23 jaar verstaan.

die moeilijk te operationaliseren zijn. Er kan echter wel een globale beschrijving gegeven worden van de begrippen.

- Criminaliteit is een gedraging, actie, handeling of gebeurtenis die volgens de wet strafbaar is.⁸
- Vandalisme is het moedwillig beschadigen, bespuiten of vernietigen van objecten die iemand anders toebehoren. Over het algemeen gaat het om zaken als het omgooien van vuilnisbakken, aanbrengen van graffiti, het stichten van kleine brandjes en het bekrassen van auto's.⁹
- ‘Racisme is het uiten van minachting, vijandigheid of haat van het ene ras jegens het andere, voortkomend uit een gevoel van meerwaarde’¹⁰.
- A-sociaal gedrag is gedrag waarbij je geen rekening houdt met anderen. Enkele voorbeelden hiervan zijn: te hard rijden, luidruchtig op straat rondhangen (geluidsoverlast veroorzaken), voordringen, et cetera.

De maatregelen waarvan de effecten onderzocht zullen worden zijn alle van toepassing op de jeugd. De jeugd is in te delen in verschillende categorieën. In deze scriptie wordt een onderscheid gemaakt tussen kinderen en jongeren. Kinderen zijn alle personen van nul tot twaalf jaar en jongeren zijn de personen in de leeftijd van twaalf tot en met drieëntwintig jaar.

§ 1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk twee wordt verantwoording afgelegd over de manier waarop het onderzoek is uitgevoerd. In het derde hoofdstuk komen de mogelijke oorzaken van ongewenst gedrag aan de orde.

In hoofdstuk vier zal een overzicht gegeven worden van alle criteria die van belang zijn bij het opstellen van beleid en aan de hand waarvan beleid getoetst en beoordeeld kan worden.

In hoofdstuk vijf zal ingegaan worden op de belangrijkste regelingen die er in de gemeente Borger-Odoorn ingevoerd zijn om ervaren overlast door jongeren tegen te gaan. In hoofdstuk zes wordt het beleid geanalyseerd. Hierna zal in het zevende hoofdstuk een beeld geschetst worden van het beleid in andere, soortgelijke gemeenten. Het rapport zal eindigen met conclusies en aanbevelingen die door de gemeente Borger-Odoorn in overweging kunnen worden genomen bij de verdere beleidsvoering.

---

⁸ www.politie.nl/KLPD/politieABC/criminaliteit (geraadpleegd op 16-03-06).

⁹ <http://proto.thinkquest.nl> (geraadpleegd op 16-03-06).

¹⁰ www.vandale.nl/opzoeken/woordenboek/?zoekwoord=racisme (geraadpleegd op 04-08-2006)

Hoofdstuk 2 De gekozen aanpak

In dit hoofdstuk zal de opzet van het onderzoek in beeld gebracht worden. Het doel van dit hoofdstuk is om duidelijkheid te verschaffen over de wijze waarop het onderzoek is uitgevoerd.

In paragraaf 2.1 komt de aard van het onderzoek aan de orde. Hierna wordt in paragraaf 2.2 ingegaan op de methode van dataverzameling. In paragraaf 2.3 zal aangegeven worden hoe betrouwbaar deze onderzoeksmethode is en tot slot zal in de vierde paragraaf ingegaan worden op de manier waarop de verkregen informatie verwerkt en geanalyseerd is.

§ 2.1 Soort onderzoek

In deze paragraaf zal uiteengezet worden welk soort onderzoek er is uitgevoerd om tot een advies voor de Stichting Welzijn Borger-Odoorn (SWBO) te kunnen komen. De reden waarom er voor deze onderzoeksvorm gekozen is zal hier nader toegelicht worden.

Om een advies te kunnen geven aan de SWBO is een case-study verricht. Een case-study is hier de meest voor de hand liggende onderzoeksmethode, omdat er een advies gegeven dient te worden over een specifieke situatie, namelijk de situatie rond jongeren die overlast veroorzaken in de gemeente Borger-Odoorn.

Tijdens deze case-study is intensief onderzoek verricht om te kunnen komen tot gedetailleerde informatie. Zowel de situatie vóór invoering van bepaalde interventies als de situatie na de invoering ervan zijn bestudeerd. In dit onderzoek is een beeld verkregen hoe alle betrokken actoren tegen het beleid aankijken, welke knelpunten en positieve punten zij hebben ervaren en wat zij aan het beleid, zoals dit nu gevoerd wordt, veranderd zouden willen zien.

Omdat het niet mogelijk was om binnen de duur van het onderzoek de effecten van alle maatregelen in alle dorpen te onderzoeken, is er in samenspraak met de opdrachtgever voor gekozen allereerst een beschrijving te geven van alle maatregelen die er genomen zijn in de hele gemeente Borger-Odoorn. Dit zal in hoofdstuk vijf gedaan worden. Hierna zal voor de effectiviteitsmeting ingezoomd worden op de maatregelen die er genomen zijn in de dorpen Borger en Nieuw Buinen. Er is voor deze dorpen gekozen, omdat hier relatief veel incidenten plaatsvinden en omdat deze dorpen ongeveer evenveel inwoners hebben.¹¹ In Nieuw Buinen is de laatste jaren veel meer ondernomen om overlast door jongeren tegen te gaan dan in Borger en daarom is het interessant om te kijken of deze verschillende aanpakken ook verschillende uitwerkingen hebben.

Naast de situatie in de gemeente Borger-Odoorn is er ook nagegaan hoe de situatie in andere, soortgelijke gemeenten is. Door het beleid in de gemeente Borger-Odoorn te vergelijken met beleid in soortgelijke gemeenten, kan een beeld gevormd worden wat er in een dergelijk gebied zou kunnen werken en wat er eventueel veranderd zou kunnen worden in het beleid om in de toekomst betere resultaten te boeken.

§ 2.2 Methode van dataverzameling

In deze paragraaf wordt uiteengezet hoe de dataverzameling voor dit onderzoek heeft plaatsgevonden. Niet iedere actor is op dezelfde manier benaderd en daarom zal in deze paragraaf de keuze voor de verschillende soorten dataverzameling toegelicht worden.

---

¹¹ www.henrifloor.nl/teksten/borger-odoorn.htm (geraadpleegd op 04-12-2005); Gemeentegids 2005-2006 gemeente Borger-Odoorn. Den Helder: Aksa Media B.V.

De dataverzameling voor dit onderzoek heeft plaats gevonden van januari 2006 tot eind juni 2006. Er is gekozen voor verschillende vormen van dataverzameling. Allereerst heeft er een documentenonderzoek plaats gevonden. Alle documenten over bestaande interventies op het gebied van criminaliteit, racisme, a-sociaal gedrag en vandalisme door jongeren bij de gemeente en SWBO zijn bestudeerd. Zowel de gemeente Borger-Odoorn als de SWBO hebben toestemming aan de onderzoeker gegeven om alle relevante documentatie in te zien. Daarnaast zijn er ook documenten van Bureau HALT, de Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst Drenthe (GGD Drenthe), de politie basiseenheid Emmen centrum/Borger-Odoorn en Bureau Jeugdzorg bestudeerd.

Na het documentenonderzoek zijn er interviews gehouden met verschillende betrokken actoren. Allereerst zijn er interviews gehouden met de verschillende beleidsmakers en de beleidsuitvoerders in de gemeente Borger-Odoorn. Dat zijn twee opbouwwerkers, twee ambulant jongerenwerkers, het hoofd van de samenlevingsopbouw, die tevens zitting heeft in de Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid, twee leden van de groep 'Jeugd over de Grenzen', een medewerker van de GGD, een medewerker van Bureau HALT, een medewerker van Bureau Jeugdzorg, twee wijkagenten, twee jeugdagenten en tevens is er contact geweest met een beleidsmedewerker van de gemeente Borger-Odoorn.

Hiernaast zijn er interviews gehouden met vijf jongeren die ten tijde van de invoering van verschillende regelingen actief betrokken waren bij de uitvoering van dit beleid¹² en zijn er at random 25 andere jongeren telefonisch benaderd waarvan de naam bij de Stichting Welzijn Borger-Odoorn bekend was. Ook zijn er nog a-select 30 jongeren uit Borger en 30 jongeren uit Nieuw Buinen via de jongerenwerkers, een medewerker van maatschappelijk werk en de onderzoeker benaderd met een vragenlijst. De vragenlijsten konden weer persoonlijk bij de jongerenwerkers of de onderzoeker ingeleverd worden. Er was ook een reeds gefrankeerde enveloppe bij de vragenlijst gevoegd, dus de vragenlijst kon ook naar de onderzoeker gestuurd worden. 20 van de telefonisch benaderde jongeren wilden niet aan dit onderzoek meedoen. De voornaamste reden die hiervoor gegeven werd, was dat er hier geen problemen zijn en dat ze dus geen belang aan dit onderzoek hechtten. Van de uitgedeelde vragenlijsten in Nieuw Buinen is er niet één volledig ingevuld teruggezonden. Van de vragenlijsten in Borger zijn er twee volledig ingevuld terug gekomen. In totaal is er van negen jongeren uit Borger informatie verkregen op een totaal van 538 jongeren tussen de twaalf en 23 jaar in deze plaats. Er is van drie jongeren uit Nieuw Buinen informatie verkregen op een totaal van 749 jongeren tussen de twaalf en 23 jaar in deze plaats.¹³

Ook dorpsbewoners zijn geïnterviewd. Ouders van de betrokken jongeren zijn telefonisch benaderd voor een gesprek en hiernaast is er een a-selecte steekproef getrokken uit de bewoners van de plaatsen Borger en Nieuw Buinen. Dit is gebeurd door a-select 30 personen uit het telefoonboek voor een gesprek te benaderen. Naast de telefonische enquêtes zijn er door de jongerenwerkers, een medewerker van maatschappelijk werk en de onderzoeker in beide plaatsen 30 vragenlijsten uitgedeeld aan buurtbewoners.¹⁴ Veel bewoners van Borger en Nieuw Buinen wilden niet aan dit onderzoek meewerken. De voornaamste reden die hiervoor aangevoerd werd, was dat men niks van regelingen in de gemeente afwist en dat men weinig van de jongeren vernam. In totaal is van dertien bewoners uit Borger en van tien bewoners uit Nieuw Buinen informatie verkregen.

Door zowel dorpsbewoners, ouders, jongeren en actoren die betrokken zijn geweest bij de totstandkoming en uitvoering van het beleid te benaderen is getracht een compleet beeld te verkrijgen van de meningen van alle partijen over het gevoerde beleid en de uitvoering

¹² In totaal waren er 13 jongeren actief betrokken bij de uitvoering van het beleid.

¹³ Tellingen burgerlijke staat gemeente Borger-Odoorn, verstrekt door Mw Reinders, Afdeling Bevolking.

¹⁴ De uitgedeelde vragenlijsten voor zowel jongeren en bewoners uit beide plaatsen zijn te vinden in bijlage I.

hiervan. De medewerking van jongeren, ouders en buurtbewoners was niet optimaal. De respons onder deze groepen was erg laag.

Niet alle inwoners van de gemeente zijn benaderd om mee te werken aan het onderzoek. De onderzoeker was echter van mening dat alle inwoners wel de kans gehad moesten hebben om hun mening over dit onderwerp te geven. Om die reden is er een gesprek geweest met het plaatselijke radiostation over het doel van het onderzoek. Ook is twee maal een bericht in de plaatselijke krant geplaatst waarin het doel van dit onderzoek werd aangegeven. In zowel het bericht op de radio als de twee berichten in de plaatselijke krant is aangegeven dat iedereen die mee wilde werken aan dit onderzoek contact met de onderzoeker op kon nemen. Er is één reactie op deze berichten gekomen.

Naast het documentenonderzoek, de interviews en de vragenlijsten zijn er ook observaties verricht. Dit is gebeurd door middel van het bijwonen van vergaderingen van de verschillende overleggen binnen de gemeente. Allereerst is er op 28 februari 2006 een vergadering bijgewoond van de beleidsgroep 'Jeugd over de Grenzen' en hiernaast is een vergadering van de Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid bijgewoond. Tevens heeft de onderzoeker op 3 maart 2006 een les van het School Preventie Plan¹⁵ bijgewoond en is de onderzoeker mee geweest met de ambulant jongerenwerkers. Het doel van de observaties was om een beeld te krijgen van de positie van de verschillende partijen binnen overlegvormen, de manier van werken van de ambulant jongerenwerkers en om een beeld te krijgen van de uitvoering van het School Preventie Plan. (Zie bijlage VIII)

De gemeenten waarmee een vergelijking is gemaakt zijn benaderd door middel van het sturen van een e-mail bericht [e-mail ter onderscheiding van 'mail questionnaires', ofwel schriftelijke vragenlijsten]. In deze e-mail werd aan de gemeenten duidelijk gemaakt wat het doel van dit onderzoek was en wat voor informatie er nodig was om dit onderzoek te kunnen verrichten. Door een aantal gemeenten is naar aanleiding van de e-mail informatie opgestuurd die gebruikt is voor dit onderzoek. De gemeenten waarvan geen informatie verkregen was, zijn telefonisch door de onderzoeker benaderd. Ook de welzijnsstichtingen van de gemeenten waarmee een vergelijking is gemaakt zijn telefonisch benaderd voor informatie. De informatie van de andere gemeenten is dus verkregen uit beleidsdocumenten en uit mondelinge informatie van medewerkers van de gemeente of de welzijnsstichting van de gemeente. De gemeenten wilden allen wel meewerken aan dit onderzoek, maar veel informatie die voor dit onderzoek nodig was, was bij verschillende gemeenten niet, of niet tijdig, beschikbaar. Voornamelijk cijfermateriaal ontbrak.

§ 2.3 Betrouwbaarheid van het onderzoek

In deze paragraaf wordt aangegeven hoe betrouwbaar dit onderzoek is. Het is belangrijk om te weten hoe betrouwbaar een onderzoek is, omdat de mate van betrouwbaarheid de mate aangeeft waarin het meetinstrument bij herhaling hetzelfde meet. Hoe betrouwbaarder een onderzoek is, hoe meer waarde er aan de uitkomsten van het verslag geschonken kan worden.

De documenten die voor dit onderzoek gebruikt zijn, zijn afkomstig van de regiopolitie, de gemeente, bureau HALT, Bureau Jeugdzorg en de Stichting Welzijn Borger-Odoorn. Er was geen documentatie meer aanwezig van voor het jaar 1999. Het cijfermateriaal dat beschikbaar was, is niet betrouwbaar. Dit blijkt uit het feit dat het cijfermateriaal van de verschillende instanties niet overeen komt en dat ook cijfermateriaal binnen instanties zelf niet met elkaar

---

¹⁵ Het School Preventie Plan heeft tot doel om de kinderen van de groepen 7 en 8 bewust te maken van de gevolgen van mogelijk risicogedrag en om de jeugd te laten nadenken over hun eigen gedrag en verantwoordelijkheid voor eigen keuzes. Er worden lessen gegeven over 15 thema's, te weten: roken, alcohol, drugs, gokken, vuurwerk, gedrag, pesten, vandalisme, milieu, geweld, diefstal, verkeersregels, weggebruikers, politie, straffen.

overeen komt. De informatie uit de overige documenten is voornamelijk gebaseerd op bevindingen van medewerkers van het SWBO. Hiervan is moeilijk te zeggen of deze bevindingen betrouwbaar zijn of niet. In interviews met alle betrokken actoren is gevraagd naar feiten die ook in de documenten te vinden waren en hieruit kwamen andere feiten naar voren dan in de beschikbare documenten te vinden was. Hieruit kan opgemaakt worden dat niet alle verkregen informatie betrouwbaar is.

Bij alle interviews is gebruik gemaakt van een bandrecorder. Na de interviews zijn deze opnamen gebruikt om de interviews uit te werken. Nadat de interviews uitgewerkt waren, zijn ze opgestuurd naar de ondervraagden. Hierdoor kregen de ondervraagden de kans om eventuele fouten in de uitwerking van het interview aan te geven. Pas na toestemming van de ondervraagden zijn de interviews voor dit rapport gebruikt.

De telefonische interviews met de dorpsbewoners zijn niet op band opgenomen. Na het interview zijn de antwoorden kort met de deelnemers doorgesproken en pas na goedkeuring zijn de gegevens in dit rapport gebruikt.

Voor aanvang van de persoonlijke en telefonische interviews met alle betrokken actoren is het doel van het onderzoek aangegeven en is duidelijk gemaakt dat er in dit rapport geanonimiseerd zou worden. Doordat men nu op de hoogte was van het feit dat de gegevens volledig geanonimiseerd werden, is de kans op sociaal wenselijke antwoorden afgenomen.

De vragenlijsten die door de jongerenwerkers uitgedeeld zijn aan zowel dorpsbewoners als jongeren waren ook volledig anoniem. Men hoefde zijn of haar naam niet in te vullen. Doordat er een enveloppe bijgevoegd was, kon iedereen ook volledig anoniem de vragenlijst retourneren. Er waren aparte vragenlijsten voor jongeren en dorpsbewoners en de vragenlijsten verschilden ook per dorp. Hierdoor was voor de onderzoeker wel duidelijk tot welke doelgroep de personen behoorden. Door het feit dat men geen naam in hoefde te vullen en men de vragenlijst anoniem terug kon sturen, is ook hier de kans op sociaal wenselijke antwoorden zoveel mogelijk verkleind.

De respons van bewoners en jongeren was zeer laag. Hierdoor is de representativiteit van de gegevens die verkregen zijn van deze twee groepen niet gewaarborgd. De voornaamste reden die zowel buurtbewoners als jongeren opgaven om niet aan dit onderzoek mee te werken was dat zij van mening waren dat er weinig overlast van jongeren was.

§ 2.4 Analyse en verwerking van de gegevens

In deze scriptie is ervoor gekozen de gegevens per maatregel te presenteren. Van iedere maatregel zijn de volgende aspecten besproken:

- Hoe is het probleem gedefinieerd waarvoor de maatregel in het leven geroepen? (sluit aan op deelvraag 1)
- Wat is het doel van de maatregel? (sluit aan op deelvraag 2)
- Welke middelen zijn er voor de uitvoering van de maatregel? (sluit aan op deelvraag 3)
- Wat zijn de gerealiseerde resultaten? (sluit aan op deelvraag 4)
- Wat is de kwaliteit van de samenwerking? (sluit aan op deelvraag 4)

De gebruikte gegevens in dit rapport zijn afkomstig uit beschikbare documenten, zoals notulen, rapporten en verschillende plannen van aanpak en uit gehouden interviews. Gegevens uit documenten zijn geverifieerd door in de gehouden interviews met alle betrokken actoren te vragen naar de meest relevante zaken. Door gegevens uit de documenten te vergelijken met die in de afgenomen interviews is geprobeerd een zo compleet en betrouwbaar mogelijk beeld te krijgen van de situatie in de gemeente.

De gegevens uit de afgenomen interviews zijn in deze scriptie even zwaar meegewogen als de gegevens uit de beschikbare documenten.

Nadat de verkregen informatie per maatregel is gepresenteerd, worden alle maatregelen geanalyseerd. Hierna wordt ingegaan op de situatie in andere gemeenten. Tot slot zijn er aanbevelingen gedaan hoe men in deze gemeente in de toekomst een betere invulling kan geven aan het preventieve jeugdbeleid.

Hoofdstuk 3 Positie van de jeugd in de samenleving en oorzaken van probleemgedrag

In dit hoofdstuk zal aangegeven worden welke oorzaken er kunnen zijn van probleemgedrag bij jongeren. Het doel van dit hoofdstuk is om op basis van literatuur van Angenent en van der Ploeg een beeld te schetsen van deze oorzaken. De factoren die in dit hoofdstuk behandeld worden variëren in mate van beïnvloedbaarheid.

In de volgende hoofdstukken zal deze algemene theorie toegepast worden op de specifieke situatie in de gemeente Borger-Odoorn is.

§ 3.1 Oorzaken van probleemgedrag

In deze paragraaf zal ingegaan worden op factoren die het ontstaan van probleemgedrag kunnen beïnvloeden. Bij iedere oorzaak zal aangegeven worden hoe de gemeente hier via sociale interventies op in zou kunnen grijpen.

De volgende punten zullen achtereenvolgens aan de orde komen:

- Leeftijd
- Persoonlijkheid
- Geslacht
- persoonlijke achtergrond
- school
- vrienden
- vrije tijd en verveling
- leefstijl
- alcohol- en drugsgebruik
- gelegenheid

Leeftijd is een belangrijke factor voor het ontstaan van probleemgedrag en het soort probleemgedrag dat men vertoont. Op 12- jarige leeftijd vertonen jongeren namelijk vaak ander ongewenst gedrag dan op 23-jarige leeftijd. Vaak is het gedrag een uiting van de leefwereld van jongeren en de levensfase waar ze in verkeren.¹⁶ Het is zeer moeilijk om op de factor leeftijd in te grijpen door middel van interventies.

De **persoonlijkheid** van jongeren kan ook van invloed zijn op het ontstaan van probleemgedrag. Uit verschillende onderzoeken is gebleken dat het IQ van jongeren met ongewenst gedrag lager ligt dan het gemiddelde IQ. Dit is te verklaren door het feit dat meer intelligente jongeren beter de nadelen van ongewenst gedrag weten in te schatten en er daardoor eerder van afzien. Bovendien slagen ze er beter in om hun doelen te bereiken en daardoor zullen ze minder snel overstappen op jeugdcriminaliteit of ander ongewenst gedrag.¹⁷ Het is moeilijk om interventiestrategieën te ontwikkelen die aansluiten op de persoonlijkheid van jongeren. Hiervoor dient naar ieder individu apart gekeken te worden, want persoonlijkheid verschilt per persoon. Maatschappelijk werk of jeugdhulpverlening zijn hier vaak betere oplossingen dan het ontwikkelen van algemene interventies.

Het **geslacht** speelt een belangrijke rol bij de ontwikkeling van gedrag van kinderen. Uit verschillende onderzoeken is naar voren gekomen dat jongens vaker probleemgedrag veroorzaken dan meisjes. Jongens vertonen vooral meer geëxternaliseerd probleemgedrag en meisjes meer geïnternaliseerd probleemgedrag.¹⁸ Een ander verschil in gedrag van jongens en meisjes is dat jongens vaker betrokken zijn bij zwaardere delicten en meisjes bij lichte

¹⁶ Angenent, H. (1991) *Achtergronden van jeugdcriminaliteit*, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

¹⁷ Angenent, H. (1991) *Achtergronden van jeugdcriminaliteit*, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

¹⁸ Geëxternaliseerd probleemgedrag is gedrag dat meer naar buiten toe gericht is en direct leidt tot overlast voor anderen, zoals het plegen van delicten. Geïnternaliseerd probleemgedrag is probleemgedrag dat meer naar binnen gericht is, zoals depressies.

delicten. De aard van de lichte delicten verschilt ook tussen jongens en meisjes. Bij meisjes hebben delicten vaak een instrumenteel karakter, terwijl het gedrag van jongens meer expressief van aard is. Bij meisjes is het gedrag vaker terug te voeren tot frustraties in het eigen sociale milieu, zoals het gezin, terwijl het bij jongens vaker leeftijdsgebonden is.¹⁹ Bij het ontwikkelen van een interventie dient rekening gehouden te worden voor welke doelgroep een interventie geschikt is. Omdat het gedrag van jongens en meisjes verschilt zullen voor beide groepen andere interventies ontwikkeld dienen te worden.

De **persoonlijke achtergrond** van een jongere speelt een rol in de ontwikkeling van het gedrag. De *opvoeding* heeft veel invloed op het gedrag van jongeren. De wijze waarop een kind zich sociaal dient te gedragen leert het in de eerste plaats in het gezin en de reacties in het gezin op afwijkend gedrag zijn daarom erg belangrijk. Een kind dat thuis niet leert om zich aan te passen en zich goed te gedragen, zal dit ook buitenshuis niet doen.²⁰

Uit meerdere studies blijkt dat ook de opleiding, de beroepsrol en het inkomen van de ouders van invloed is op de manier waarop men kinderen opvoedt en de opvoeding van kinderen bepaalt het gedrag van deze kinderen. Vooral de sociaal economische status van de ouders schijnt een grote rol te spelen in de opvoeding en daarmee op het gedrag van de kinderen.²¹

Naast de sociaal economische status speelt het feit of kinderen een scheiding hebben meegemaakt een rol en ook is de gezinsstructuur van invloed op het gedrag van kinderen. Maatschappelijke interventies kunnen meestal niet goed inspelen op persoonlijke achtergrond van jongeren. Hiervoor zijn individuele trajecten beter geschikt.

De **school** heeft een grote invloed op de gedragingen van kinderen. Kinderen die vroeg stoppen met school, de zogenaamde 'drop outs', hebben vaak meer gedragsproblemen dan kinderen die wel hun school afmaken. Deze 'drop outs' zoeken in andere zaken waardering en status en vaak gebeurt dit door middel van provocerend gedrag.²² Door te voorkomen dat jongeren vroegtijdig stoppen met school, kunnen gedragsproblemen voorkomen worden. Er zijn verschillende interventies geschikt om problemen met 'drop outs' te voorkomen. Allereerst kan met de juiste begeleiding en aandacht gezorgd worden dat jongeren weer naar school terug keren. Door positieve aandacht en begeleiding te geven zullen de jongeren minder snel provocerend gedrag gaan vertonen.²³

Als het niet lukt om jongeren weer terug naar school te krijgen, zou er geïntervenieerd kunnen worden in het vinden van een baan. Jongeren kunnen door middel van stages of leerwerkplekken klaar gemaakt worden voor de arbeidsmarkt. Op deze manier hebben de 'drop outs' meer kans om een baan te krijgen. Jongeren die na het verlaten van school in een baan terecht komen, zullen in hun baan waardering zoeken en hierdoor minder snel provocerend gedrag vertonen.²⁴ Interventies om problemen met 'drop outs' te voorkomen dienen dus concreet en toekomstgericht te zijn.

Naast het vroegtijdig stoppen met school kan ook de relatie met medeleerlingen van invloed zijn op het gedrag van jongeren. Als de omgang met klasgenoten niet goed is, gaan jongeren

¹⁹ Rutenfrans, C.J.C. (1983) Hirschi, Opp en vrouwencriminaliteit. *Tijdschrift voor criminologie*. 25, 82-89.

²⁰ Angenent, H. (1991) *Achtergronden van jeugdcriminaliteit*, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

²¹ Ploeg, van der. J.D. (2000) *Gedragsproblemen: ontwikkelingen en risico's*, 6^e druk, Nieuwegein: Lemniscaat; Susman, E.J., Penelope, K. & Zahn-Waxler, C. (1985) Child-rearing patterns in depressed, abusive and normal children, *American Journal of Orthopsychiatry*, 55, 237-251.

²² Jeugd verdient de toekomst: nota intersectoraal jeugdbeleid, Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, Rijswijk, November 2003.

²³ www.ggdzl.nl/client/1/?websiteid=1&contentid=68&hoofdid=15&pagetitle=vroegtijdige_schoolverlaters (geraadpleegd op 29-05-2006).

²⁴ www.wieringen.nl/pages/Aktueel/bekendmakingen/2006/files (geraadpleegd op 29-05-2006).

eerder over tot afwijkend gedrag dan wanneer er sprake is van een soepele omgang.²⁵ Als de relatie met medeleerlingen de oorzaak is van probleemgedrag bij jongeren, dan zal de interventie zich op deze relatie dienen te richten. Een leraar zou deze taak theoretisch gezien op zich kunnen nemen. Is de relatie teveel verstoord en kan een leraar geen uitkomst bieden, dan zal een schoolmaatschappelijk werker bij het probleem betrokken kunnen worden. Het serieus nemen van de jongeren en ondersteuning bieden zijn hier de werkzame elementen van de interventie.²⁶

Vrienden kunnen het gedrag van jongeren beïnvloeden. Door het zoeken naar een plek in de maatschappij en door de statusonzekerheid die daarmee samenhangt, zoeken jongeren vaak aansluiting bij leeftijdsgenoten. Hierdoor vormen jongeren een eigen groep in de maatschappij. Binnen deze groep kan het zijn dat men elkaar beïnvloedt, imiteert of aanspoort om bepaalde gedragingen te vertonen die men alleen nooit zou hebben vertoont. Dit kunnen gedragingen zijn die door de rest van de maatschappij niet geaccepteerd worden, zoals vandalisme, alcoholmisbruik of te hard rijden.²⁷ Het is zeer moeilijk om de factor ‘vrienden’ door middel van interventies te beïnvloeden.

De invulling van **vrije tijd** van jongeren kan een oorzaak zijn voor probleemgedrag. Jongeren zoeken het nieuwe en experimenteren graag. Ook zijn ze graag bezig. Verveling kan daardoor een rechtstreeks verband hebben met vandalisme of rondhangen.²⁸ Jongeren houden van sensatie en spanning en hun gedrag is vaak impulsief. Deze kenmerken zorgen er voor dat de jongeren meer open staan voor de verleiding van ongewenst gedrag dan volwassenen. Interventies om deze oorzaak voor probleemgedrag te voorkomen of te verminderen zullen gericht dienen te zijn op activiteiten voor jongeren. Er zullen activiteiten voor de jongeren ontwikkeld dienen te worden die voor uitdaging zorgen en die de jongeren aanspreken. Als er voldoende spanning in activiteiten te vinden is en als er genoeg voor de jongeren georganiseerd wordt, dan is de kans kleiner dat de invulling van vrije tijd voor problemen zal gaan zorgen. Het bieden van voldoende mogelijkheden voor de jeugd is hier het werkzame bestanddeel voor een mogelijke interventie.

De **leefstijl** van kinderen is een belangrijke indicator voor gedrag. Leefstijl is de manier waarop jongeren vormgeven aan hun status- en competitiepatroon. ‘Het is een herkenbare manier van leven waarin voorkeuren en opvattingen over de culturele en sociale omgeving worden weerspiegeld’.²⁹ Meestal wordt er door jongeren een soort collectieve identiteit gecreëerd, door de kledingstijl en haardracht en de muziek die ze afspelen. Soms kan deze collectieve identiteit gepaard gaan met problemen, zoals geluidsoverlast of het plegen van vandalisme.³⁰

Leefstijl kan beïnvloed worden door allereerst bekend te raken met de normen, waarden en voorkeuren van de jongeren zelf. Nadat bekend is wat de jongeren bezig houdt en waarmee zij zich willen identificeren, kan hierop ingespeeld worden. Jongeren kunnen bewust gemaakt worden van de gevolgen van bepaalde leefstijlen. Als jongeren weten wat hun gedrag voor gevolgen kan hebben, kan dit een verandering in hun gedrag teweeg brengen. De scholen en ouders van jongeren kunnen een rol spelen bij deze bewustwording. Er kan bijvoorbeeld voorlichting op scholen gegeven worden en ouders kunnen zelf hun kinderen op

²⁵ Angenent, H. (1991) *Achtergronden van jeugdcriminaliteit*, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

²⁶ Bartels, A.J. (1986) *Sociale vaardigheidstraining voor probleemjongeren: Uitgangspunten, opzet, resultaten, mogelijkheden: een onderzoek*, Lisse: Swets & Zeitlinger B.V.

²⁷ www.x-s2.nl/docs/xsession_20041028_ctc_tekst.pfd (geraadpleegd op 29-05-2006).

²⁸ Ploeg, van der. J.D. (2000) *Gedragsproblemen, ontwikkeling en risico's*, 6^e druk, Nieuwegein: Lemniscaat; Angenent, H. (1991) *Achtergronden van jeugdcriminaliteit*, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

²⁹ Ploeg, van der. J.D. (2000) *Gedragsproblemen: ontwikkelingen en risico's*, 6^e druk, Nieuwegein: Lemniscaat, pag 132.

³⁰ Ploeg, van der. J.D. (2000) *Gedragsproblemen: ontwikkelingen en risico's*, 6^e druk, Nieuwegein: Lemniscaat.

hun gedrag wijzen. Inleving in de leefwereld van de jongere en voorlichting zijn hier de werkzame bestanddelen van de interventie.

Niet alleen school, vrije tijd en leefstijlfactoren spelen een rol in de ontwikkeling van het gedrag van jongeren. Ook het **alcohol- en drugsgebruik** speelt hierin een belangrijke rol. Het alcoholgebruik blijkt toe te nemen als de leeftijd stijgt. Na de adolescentie neemt het alcoholgebruik echter weer af. De laatste jaren neemt het alcoholgebruik in het algemeen toe in vergelijking met vroeger.³¹ Ook het drugsgebruik neemt de laatste jaren toe en alcohol- en drugsconsumptie kan gepaard gaan met probleemgedrag. Vaak is het echter niet het gebruik van de alcohol en drugs dat de oorzaak is van het probleemgedrag. Het gebruik van alcohol en drugs heeft vaak een achterliggende oorzaak, zoals een problematische gezinssituatie.³² Vaak hoort alcohol- en drugsgebruik bij de non-conformerende houding van de jeugd. De jeugd wil zich afzetten tegen de gevestigde orde en doet dit dan door gebruik van deze middelen.³³ Het alcohol- en drugsgebruik kan op verschillende manieren ingeperkt worden. Allereerst kan de prijs van alcoholhoudende dranken en drugs verhoogd worden om het gebruik ervan te verminderen. Een andere mogelijkheid is om door middel van voorlichting door scholen, ouders of informatie op internet en televisie de jongeren te wijzen op de risico's van het gebruik van alcohol en drugs. Ten derde kan er voorlichting door jongeren voor jongeren gegeven worden. Dit zorgt over het algemeen voor meer herkenning bij de doelgroep en hierdoor is de kans op succes groter.³⁴

Naast al de bovengenoemde factoren is ook de **gelegenheid** een belangrijke factor. De gelegenheid bepaalt het gemak waarmee jeugdcriminaliteit kan worden gepleegd. De bereikbaarheid en overzichtelijkheid van een situatie is tevens van belang voor de mate van criminaliteit door jongeren. Het is gebleken dat er in overzichtelijke situaties minder criminaliteit plaatsvindt dan in onoverzichtelijke situaties.

De mate van toezicht speelt ook mee bij de gelegenhedsfactor. Vooral toezicht door personen met wie jongeren een sterke persoonlijke relaties hebben, zoals ouders, heeft een preventieve werking op de jeugd.³⁵ Interventies zullen dan ook gericht moeten zijn op toezicht en gelegenheid. Plaatsen waar veel jongeren aanwezig zijn dienen overzichtelijk gemaakt te worden door bijvoorbeeld voldoende licht, weinig bosjes en donkere hoeken en door veel toezicht door wijkagenten of ouders van de jongeren.

Jongeren doen, net als volwassenen, aan nutsmaximalisering.³⁶ Als er teveel nadelen aan een activiteit gebonden zijn, bestaat de kans dat potentiële jeugddelinquenten van criminaliteit afzien. Jongeren zijn echter gefocust op de korte termijn en vaak spelen voordelen op de korte termijn en nadelen op de lange termijn, dus er zullen vele directe nadelen moeten zijn voordat een potentiële jeugddelinquent afziet van het afwijkende gedrag.

Zoals uit bovenstaande blijkt, zijn er vele factoren van invloed op het gedrag van jongeren. Vaak komen verschillende vormen van deviant gedrag samen voor. Dit komt omdat vele vormen van afwijkend gedrag elkaar veroorzaken, doordat het begaan van één vorm leidt tot het begaan van andere vormen. Ook berusten vele vormen van gedrag op dezelfde

³¹ Wittebrood, K. & Keuzenkamp, S. (2000) *Rapportage Jeugd 2000: Trajecten van jongeren naar zelfstandigheid*, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

³² Ploeg, J.D. van der & Scholte, E.M. (1990). *Lastposten of slachtoffers van onze samenleving?* Rotterdam: Lemniscaat.

³³ Kay, E.J., Lyons, W., Mankin, D. & Loeb, R.G. (1978) A longitudinal study of the personality correlates to marijuana use. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 46, 470-477.

³⁴ www.nigz.nl/index.cfm?act=dossiersinzien&vardossier=12 (geraadpleegd op 29-05-2006).

³⁵ Angenent, H. (1991) *Achtergronden van jeugdcriminaliteit*, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.

³⁶ Ploeg, van der. J.D. (2000) *Gedragsproblemen: ontwikkelingen en risico's*, 6^e druk, Nieuwegein: Lemniscaat.

achtergrondvariabelen. De achtergrondvariabelen blijken dan ook de belangrijkste oorzaak te zijn van de verschillende soorten van ongewenst of afwijkend gedrag.³⁷

Niet iedereen vertoont dezelfde vorm van ongewenst gedrag en ook niet iedereen verstaat hetzelfde onder ongewenst gedrag. Iedereen bepaalt vanuit zijn of haar eigen normen wanneer er sprake is van probleemgedrag en wanneer niet. Ongewenst gedrag is een subjectief en normatief begrip.³⁸ Daarom is het zaak om van alle betrokkenen te weten te komen wat zij onder 'ongewenst gedrag' verstaan.

In het algemeen geldt dat naarmate bepaalde ongewenste gedragingen vaker voorkomen en langer duren, men eerder spreekt van probleemgedrag.³⁹

---

³⁷ Donovan, John E.; Jessor, R. (1985) Structure of problem behaviour in adolescence and young adulthood, *Journal of Consulting and Clinical Psychology*; vol. 53, 890-904.

³⁸ Ploeg, van der. J.D. (2000) *Gedragsproblemen: ontwikkelingen en risico's*, 6^e druk, Nieuwegein: Lemniscaat.

³⁹ Ploeg, van der. J.D. (2000) *Gedragsproblemen: ontwikkelingen en risico's*, 6^e druk, Nieuwegein: Lemniscaat; Rutter, M (1971) Parent-child separation: psychological effects on the children, *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 12, 233-260.

Hoofdstuk 4 Criteria waaraan beleid moet voldoen

Op een aantal oorzaken van probleemgedrag kunnen interventies uitgezet worden. In het voorgaande hoofdstuk is hier kort en algemeen op ingegaan. In dit hoofdstuk worden de criteria besproken waaraan interventies dienen te voldoen om naderhand te kunnen meten hoe effectief de interventies zijn geweest. Het doel van dit hoofdstuk is om inzichtelijk te maken welke stappen er genomen dienen te worden om tot meetbare interventies te komen.⁴⁰ De criteria waaraan beleid dient te voldoen zijn algemeen en zullen nader toegespitst worden op de specifieke situatie in de gemeente Borger-Odoorn.

§ 4.1 Totstandkoming van de criteria

Naar de kwaliteit van preventieprogramma's is de laatste jaren veel onderzoek gedaan in zowel het binnen- als buitenland. In de Verenigde Staten heeft men een preventief programma ontwikkeld dat probleemgedrag onder jongeren moet voorkomen. Dit programma, genaamd Communities That Care, is gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek naar en opvattingen over het ontstaan van probleemgedrag bij jongeren. In 1999 kreeg het centrum jeugd van het Nederlands Instituut voor Zorg en Welzijn (NIZW) de opdracht om dit Amerikaanse preventieve programma toepasbaar te maken voor de Nederlandse situatie.

In 2005 is een gids van het NIZW gepubliceerd met daarin alle goedgekeurde preventieprogramma's die in steden en wijken in te zetten zijn om probleemgedrag bij jongeren tot 18 jaar te voorkomen.⁴¹ De preventieprogramma's zijn getoetst aan een aantal criteria die voortgekomen zijn uit het programma Communities That Care, te weten: duidelijkheid van het probleem, doel en doelgroep van de interventie, beschrijving van de werkwijze, vergelijking met andere werkwijzen en consistentie van de uitvoering.

Als een interventie aan deze criteria voldoet, dan kan gemeten worden of deze effectief is. In de gids van het NIZW zijn alle interventies opgenomen die effectief zijn gebleken na gehouden evaluatieonderzoek.

In dit rapport zullen de interventies die er in de gemeente Borger-Odoorn genomen zijn, getoetst worden aan deze zelfde criteria. De criteria zullen in de volgende paragrafen aan de orde komen.

§ 4.2 Duidelijkheid van het probleem

Om beleid te kunnen evalueren is de eerste noodzakelijke voorwaarde dat het *probleem* voor alle partijen duidelijk is. Alle partijen dienen te weten voor welk probleem een oplossing gezocht wordt. Een manier om het probleem duidelijk te omschrijven is door precies te definiëren wat het probleemgedrag precies inhoudt en voor wie het gedrag een probleem is. Problemen met jongeren kunnen bij de formulering van het probleem in aantallen aangegeven worden. Tot slot kan aangegeven worden hoeveel kosten de genoemde problemen met zich mee brengen. Is dit alles duidelijk in kaart gebracht, dan heeft men een duidelijk beeld van het probleem waarvoor een interventie gestart dient te worden.

§ 4.3 Doel en doelgroep van de interventie

Als het probleem waarvoor een interventie wordt gestart duidelijk in kaart is gebracht, zal voor alle betrokken partijen duidelijk moeten zijn wat men wil bereiken met het beleid. Doelen dienen concreet, operationeel, precies aangegeven en gedefinieerd te zijn en zo

⁴⁰ De instrumentele rationaliteit waarop dit hoofdstuk gebaseerd is, zal niet altijd makkelijk te realiseren zijn in de politieke context waarin beleid gevormd dient te worden.

⁴¹ Ince, D., Beumer, M., Jonkman, H. & Vergeer, M. (2005) *Veelbelovend en effectief*, 3^e druk, Utrecht, uitgeverij SWP.

mogelijk ook kwantitatief.⁴² Dit kan gerealiseerd worden door te werken met de SMART-methode. Dit houdt in dat de doelen die gesteld worden specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden zijn.

Naast een duidelijke definiëring van het doel dient in de methodiek aangegeven te zijn voor welk risico of probleem en voor welke *doelgroep* zij bestemd is. ‘Tot de doelgroep van het beleid worden al diegenen gerekend van wie er veranderingen in omstandigheden, opvattingen en gedrag verwacht wordt om het beleidsdoel te realiseren.’⁴³

Bij de afbakening van de doelgroep dient aangegeven te worden welke omvang de doelgroep ongeveer heeft, hoe groot men de vraag naar de interventie inschat en hoe de interventie bij de doelgroep terecht komt. Ook dient hierbij aangegeven te worden in welke situaties en op welk tijdstip de interventie passend is.

In deze fase kunnen contra-indicaties geformuleerd worden die aangeven wanneer de aanpak niet op zijn plaats is.⁴⁴

§ 4.4 Beschrijving van de werkwijze

Nadat het doel en de doelgroep van het beleid duidelijk zijn gemaakt, dient de *werkwijze* beschreven te worden. Daarmee wordt duidelijk welke acties ondernomen moeten worden om het doel te bereiken. In de werkwijze dient een overzicht gegeven te worden van de middelen die ingezet worden en er dient een stappenplan gemaakt te worden waarin beschreven wordt in welke volgorde en met welke frequentie, duur en intensiteit de activiteiten plaatsvinden.⁴⁵

Tot slot dient bij de methodiek ook aangegeven te worden *waarom de interventie zou werken*. Hiervoor kan men theoretische argumenten gebruiken en argumenten die ontleend zijn aan empirisch onderzoek en praktijkervaring. Soms kunnen er ook economische argumenten aangegeven worden.

Een theoretische onderbouwing voor de werking van een interventie bestaat globaal uit twee aspecten. Ten eerste bestaat deze onderbouwing uit een analyse van de mechanismen en factoren die bij een probleem of risico een rol spelen en ten tweede bestaat dit uit een analyse van de werkzame bestanddelen van de interventie. Een theorie geeft aan op welk risico of probleem de interventie is gericht en welke mechanismen en factoren bij de jongere en zijn omgeving daarbij een rol spelen. De theorie maakt duidelijk hoe deze mechanismen en factoren het risico of probleem veroorzaken, instandhouden, verzwaren of juist verzachten. De theorie geeft ook de prognose aan over wat er zou gebeuren als er niet zou worden ingegrepen. Daarnaast geeft de theorie aan welke mechanismen en factoren wel en niet beïnvloedbaar zijn.

§ 4.5 Vergelijking met andere werkwijzen

Nadat duidelijk is gemaakt hoe de interventie ingevoerd zal gaan worden, waarom de interventie zal werken en voor wie de interventie bestemd is, kan een *vergelijking gemaakt worden met andere werkwijzen*. Er kan aangegeven worden wat de verschillende werkwijzen gemeenschappelijk hebben. Dit verhoogt de herkenbaarheid en maakt duidelijk welke theoretische, empirische of economische argumenten de interventie deelt met andere interventies. Ook moet door de vergelijking aannemelijk gemaakt worden waarom deze methodiek bestaansrecht heeft naast andere werkwijzen.

⁴² Hoppe, R. e.a. (2001) *Beleidsnota's die (door)werken, handleiding voor geslaagde beleidsvoorbereiding*, 2^e druk, Bussum, Coutinho.

⁴³ Hoppe, R. e.a. (2001) *Beleidsnota's die (door)werken, handleiding voor geslaagde beleidsvoorbereiding*, 2^e druk, Bussum, Coutinho, p 97.

⁴⁴ www.jeugdinterventies.nl/smartsite.dws?id=121 (geraadpleegd op 06-03-2006).

⁴⁵ www.jeugdinterventies.nl/smartsite.dws?id=12121 (geraadpleegd op 06-03-2006).

§ 4.6 Consistentie van de uitvoering

Als aan alle voorgaande punten voldaan is, kan begonnen worden met de uitvoering van het beleid. De uitvoering van het beleid dient *consistent* te verlopen. Iedereen moet dezelfde doelen nastreven en in een project op dezelfde manier te werk gaan. Het is dus erg belangrijk om de vraag te beantwoorden hoe ervoor gezorgd wordt dat beroepskrachten de methodiek goed toepassen. Is er bijvoorbeeld een training en wie geeft die training? Hoe wordt ervoor gezorgd dat de professional zijn werk goed blijft doen etc.⁴⁶

§ 4.7 Samenvatting criteria

Het beleid dient dus aan een groot aantal criteria te voldoen voordat het geëvalueerd kan worden. De criteria staan hieronder nogmaals puntsgewijs opgesomd:

- Het probleem dient bij alle partijen duidelijk te zijn
- Het doel dient concreet, operationeel, precies aangegeven en waar mogelijk, kwantitatief te zijn
- De werkwijze dient beschreven te worden
- Er dient aangegeven te worden waarom een interventie zou werken
- Er kan een vergelijking gemaakt worden met andere werkwijzen
- De uitvoering dient consistent te verlopen

§ 4.8 Meten van de effectiviteit

Als het beleid aan de hierboven genoemde criteria voldoet, dan kan de effectiviteit van de maatregelen gemeten worden. Voordat je de effectiviteit van maatregelen gaat meten, is er de mogelijkheid om te onderzoeken of er *aanwijzingen* zijn of het gevoerde beleid effectief is. Hiervoor kan een onderscheid gemaakt worden tussen twee soorten aanwijzingen voor effectiviteit. Er zijn *directe en indirecte aanwijzingen* voor de mate van effectiviteit. Directe aanwijzingen bevatten resultaten uit Nederlands onderzoek naar de effectiviteit van de interventie, beschreven in een document. Indirecte aanwijzingen zijn resultaten uit Nederlands of buitenlands effectonderzoek bij soortgelijke interventies.⁴⁷

Als er aanwijzingen zijn voor de effectiviteit van de genomen maatregelen, kan er een begin gemaakt worden met het onderzoeken van de werkelijke effectiviteit. Een maatregel is effectief als:

- het doel en de doelgroep bereikt worden.
- de beschreven werkwijze gevolgd is.
- het probleem waarvoor een maatregel in het leven geroepen is, verminderd of opgelost is.
- De resultaten blijvend zijn.

Om te weten te komen of de resultaten van een interventie blijvend zijn, dient men een zogenaamde follow-up te doen. Dit houdt in dat men de effecten van een interventie zowel direct na het beëindigen van de interventie meet, als in de periode daarna.⁴⁸

Er zijn verschillende soorten onderzoek om de effectiviteit van maatregelen mee te meten. Bij niet-experimenteel onderzoek staat de vraag centraal wat de kwaliteit is van een interventie, zonder dat er daarbij een vergelijking gemaakt wordt met een andere groep waarbij geen (of een andere) interventie is toegepast. Een bijzondere variant hierop is het veranderingsonderzoek. Hierbij worden kenmerken van cliënten voor en na de interventie

⁴⁶ Swanborn, G. (1999). *Evalueren: Het ontwerpen, begeleiden en evalueren van interventies: een methodische basis voor evaluatie-onderzoek*. Boom: Amsterdam.

⁴⁷ www.jeugdinterventies.nl/smartsite.dws?id=12121 (geraadpleegd op 06-03-2006).

⁴⁸ Ince, D., Beumer, M., Jonkman, H. & Vergeer, M. (2005) *Veelbelovend en effectief*, 3^e druk, Utrecht, uitgeverij SWP.

gemeten. Het verschil tussen de voor- en nameting geeft dan een eerste indicatie van de effectiviteit van de interventie. Dit onderzoek wordt ook wel ‘pre-post onderzoek’ genoemd. Dergelijke studies dragen in belangrijke mate bij aan hypothesevorming over wat lijkt te werken in een interventie en bij wie. Dit zou een eerste stap kunnen zijn om de vraag te beantwoorden welke aspecten van een interventie lijken te werken en bij wie.⁴⁹

Naast niet-experimenteel onderzoek kan er ook experimenteel onderzoek gedaan worden naar de werking van een interventie. Hierbij wordt wel een vergelijking gemaakt met een controlegroep.

Het ene onderzoek is niet beter te noemen dan het andere onderzoek. Het ligt aan de situatie en de uitvoering van onderzoek welk onderzoek beter is. Algemeen wordt aangenomen dat goed effectonderzoek drie kenmerken vertoont. Ten eerste moet het onderzoek zo zuiver mogelijk het effect van de interventie vaststellen, zonder allerlei storende invloeden. Er moet dus sprake zijn van een hoge interne validiteit. De experimentele onderzoeken (RCT's) voldoen hier vaak aan. Ten tweede moet het onderzoek zoveel mogelijk een afspiegeling vormen van de praktijk waarin de interventie wordt toegepast. Dit is de zogenaamde externe validiteit of representativiteit. Een case-study voldoet aan deze criteria, maar niet aan het eerste criteria.

In veel situaties is het niet mogelijk om RCT's uit te voeren en voldoet een case-study niet aan het criteria van zuiverheid. Een goede oplossing is dan om te kiezen voor quasi-experimenteel onderzoek. Bij quasi-experimenteel onderzoek wordt een bepaald geval vergeleken met andere gevallen. De omgeving heeft men bij dit soort onderzoeken echter niet onder controle, zoals bij experimentele onderzoeken wel het geval is.⁵⁰ Het quasi-experimentele onderzoek is dus niet zo zuiver als een RCT, maar het is wel beter uitvoerbaar. Ook heeft het quasi-experimentele onderzoek als voordeel dat het meer een afspiegeling vormt van de praktijk dan een RCT. Het quasi-experimentele onderzoek bevat hiermee de sterke punten van zowel een RCT als een case-study.

---

⁴⁹ Ince, D., Beumer, M., Jonkman, H. & Vergeer, M. (2005) *Veelbelovend en effectief*, 3^e druk, Utrecht, uitgeverij SWP.

⁵⁰ Voor verdere uitleg over het quasi-experiment zie: Cook, T.D. & Campbell, D.T. (1979) *Quasi-experimentation: design and analysis issues for field settings*, Boston, Houghton Mifflin Co.

Hoofdstuk 5 Interventies gericht op probleemjongeren in de gemeente Borger-Odoorn

In dit hoofdstuk zal allereerst kort een beeld gegeven worden van de ontstaansgeschiedenis van de gemeente Borger-Odoorn. Hierna zullen de geconstateerde problemen met de jeugd tot het jaar 1999 uiteengezet worden. In paragraaf 3 zal inzicht gegeven worden in de situatie vanaf 1999 en in paragraaf 4 zal een beeld gegeven worden van alle maatregelen die er genomen zijn om problemen die er in de loop van de jaren met de jeugd zijn geweest, terug te dringen of op te lossen. In paragraaf 5 wordt een antwoord gegeven op de eerste drie hoofddeelvragen die in hoofdstuk 1 aan de orde zijn geweest.

§ 5.1 De gemeente Borger-Odoorn

De gemeente Borger-Odoorn is een gemeente die voorheen bestond uit twee verschillende gemeenten, te weten de gemeente Borger en de gemeente Odoorn. Op 1 januari 1998 zijn deze twee gemeenten samengevoegd en sindsdien bestaat de gemeente uit 25 dorpen.⁵¹ Landschappelijk gezien bestaat de gemeente uit twee delen. In het westelijke gedeelte liggen de esdorpen en in het oostelijke gedeelte liggen de veenkoloniale dorpen. Hiernaast zijn er nog zeven ontginningsdorpen die aan de rand van de Hondsrug liggen. Op 1 januari 2005 telde de gemeente 26.325 inwoners en de gemeente heeft een oppervlakte van 278 km².⁵² Zo'n 30 % van de inwoners van de gemeente is tussen de 0 en 24 jaar.⁵³

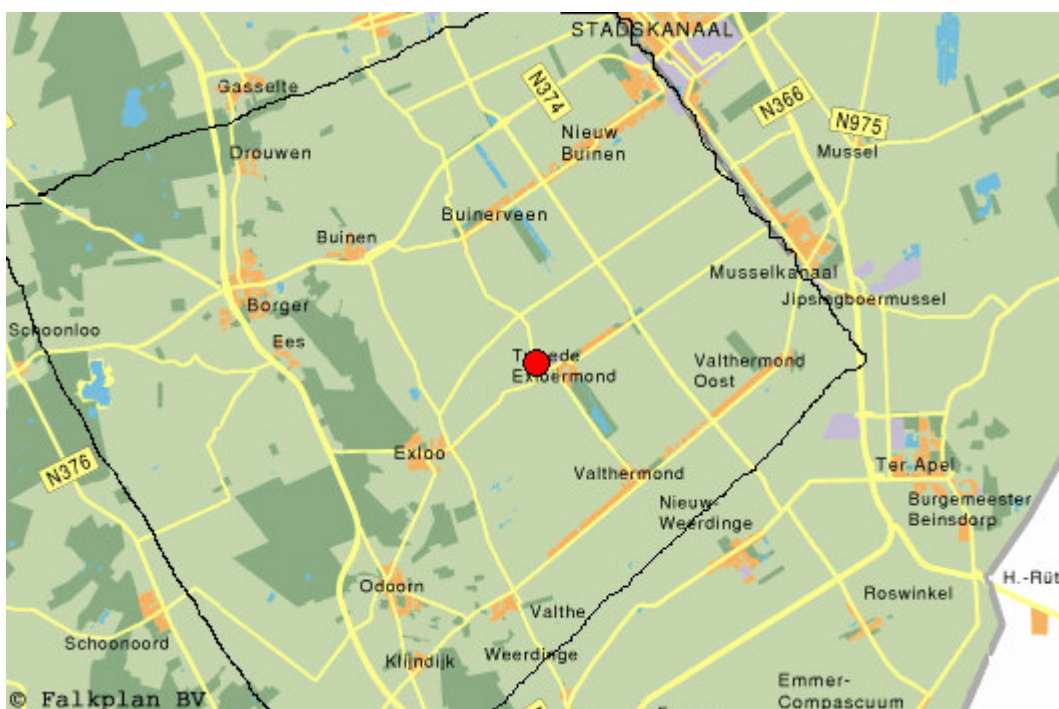
De gemeente Borger-Odoorn ligt in het oosten van de provincie Drenthe. Aan de oostkant grenst de gemeente aan de provincie Groningen. Hier is het natuurgebied Westerwolde gevestigd. In het noorden en westen grenst de gemeente aan de gemeente Aa en Hunze. Hier ligt het Nationale Landschapspark De Drentse Aa. In het zuiden en zuidwesten grenst de gemeente aan de gemeenten Coevorden en Emmen. De omgeving van de gemeente is bosrijk.

---

⁵¹ www.henrifloor.nl/teksten/borger-odoorn.htm (geraadpleegd op 04-12-2005).

⁵² Gemeentegids 2005-2006 gemeente Borger-Odoorn. Den Helder: Aksa Media B.V.

⁵³ Bevolkingsopbouw gemeente Borger-Odoorn, peildatum 1 januari 2005.

• Figuur 5.1: plattegrond gemeente Borger-Odoorn

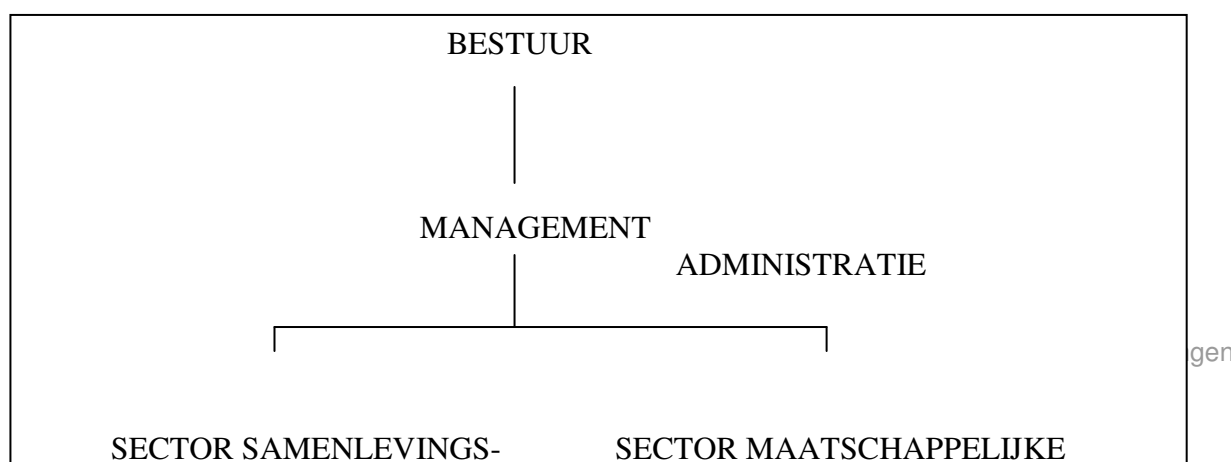
In figuur 5.1 is de ligging van de gemeente Borger-Odoorn te zien. De indeling van de gemeente en de bosrijke omgeving komen ook in deze figuur naar voren. Ook de gemeentegrenzen zijn goed zichtbaar weergegeven in deze figuur.

In de gemeente Borger-Odoorn zijn verschillende voorzieningen aanwezig. Er zijn 23 basisscholen en er is in de plaats Borger een vestiging van het voortgezet onderwijs. Ook op het gebied van sport zijn er verschillende voorzieningen, namelijk dertien sportterreinen, vijf sporthallen, zeven tennisbanen, tien kleine ijsbanen en drie openluchtwembaden. Ook zijn er veertien gesubsidieerde dorpshuizen gesitueerd. Daarnaast is er ook een ontmoetingscentrum aanwezig. Dit ontmoetingscentrum is een accommodatie voor het verenigingsleven en voor het jeugdwerk. De jeugdsoos 'De Bunermonder' in Nieuw-Buinen is een gemeentelijke accommodatie waarin jeugdwerk plaats kan vinden.

In de gemeente is professioneel sociaal-cultureel werk en maatschappelijk werk aanwezig. Dit wordt uitgevoerd door de Stichting Welzijn Borger-Odoorn (SWBO). De SWBO houdt zich voornamelijk bezig met de ondersteuning van diverse (vrijwilligers)organisaties. Daarnaast heeft de SWBO een grote rol in de uitvoering van verschillende soorten beleid, waaronder het preventieve jeugdbeleid.

De SWBO wordt gesubsidieerd door de gemeente Borger-Odoorn. Hieronder is het organisatieschema van de SBWO weergegeven.

Schema 1: Organisatieschema Stichting Welzijn Borger-Odoorn:

De SWBO is een zelfstandige stichting met een subsidierelatie met de gemeente Borger-Odoorn.

De SWBO legt verantwoording aan de gemeente af door middel van jaarverslagen en jaarplannen over hun uitgaven en activiteiten.⁵⁴

Vanaf het jaar 1999 zijn er vele maatregelen door de gemeente genomen om problemen met jongeren in de gemeente te voorkomen. Om te weten te komen of de overlast door jongeren is afgenomen na invoering van de verschillende interventies, zal eerst een beeld geschetst moeten worden van de situatie voor de invoering van de maatregelen.

In de volgende paragraaf zal daarom eerst een beeld geschetst worden van de situatie voor eind 1999. Er zal een terugblik gegeven worden van de situatie vanaf 1995.

§ 5.2 De situatie in Borger-Odoorn vóór 1999⁵⁵

Vóór 1995 had het preventieve jeugdbeleid in de gemeente Borger geen prioriteit. Er was wel enige overlast van jongeren, maar de overlast was niet zo groot dat de gemeente prioriteit gaf aan het terugdringen hiervan. Er werd wel aandacht besteed aan individuele problemen van zowel jongeren als volwassenen. Dit werd gedaan door de sector maatschappelijk werk in de gemeente. Het doel van deze sector was, en is tegenwoordig nog steeds, onafhankelijk hulp bieden als mensen problemen hebben op het gebied van geld, relaties, wonen, werk, onderwijs, verwerking, gezondheid en verslaving.^{56 57}

In 1995 was er sprake van een toenemend aantal meldingen van vandalisme en groepsvorming van jongeren rond een aantal scholen en het ontmoetingscentrum in Nieuw

---

⁵⁴ Gesprek S. van den Brand, Beleidsmedewerker gemeente Borger-Odoorn, afdeling jeugdbeleid.

⁵⁵ Voor 1998 waren de gemeenten Borger en Odoorn nog twee aparte gemeenten. Van deze tijd zijn geen gegevens bekend over de jeugdoverlast in Odoorn. Over Borger zijn daarover wel enkele gegevens bekend en daarom zal er alleen een beeld geschetst worden van deze gemeente.

⁵⁶ www.swbo.nl (geraadpleegd op 02-05-2006).

⁵⁷ Jongeren die overlast veroorzaken in de vorm van vandalisme, a-sociaal gedrag of racisme komen echter nauwelijks bij het maatschappelijk werk terecht. De reden hiervoor is dat men zich vrijwillig aan moet melden bij het maatschappelijk werk en dat gebeurt zeer weinig door deze groep jongeren.

Buinen. De medezeggenschap- en ouderraden van de scholen hebben toen verzocht om een oplossing.⁵⁸ Daarom is er op 8 maart 1995 een werkgroep vandalisme opgericht.⁵⁹ In deze werkgroep had de gemeente zitting, samen met de politie, bureau HALT, de toenmalige Stichting Welzijn en de scholen.⁶⁰

Deze werkgroep heeft in een vooronderzoek op drie manieren informatie verzameld om een beeld te krijgen van de oorzaken van het toenemende vandalisme:

- Er zijn gesprekken met jongeren gevoerd.
- Er is een enquête onder de jeugd gehouden.
- Er is door personen van deze werkgroep met sleutelfiguren gesproken.

In gesprekken met de jongeren door leden van deze groep kwam duidelijk naar voren dat de jongeren een eigen plek wilden en dat zij ook meer activiteiten voor de jeugd zouden willen hebben.⁶¹ Na deze gesprekken is er een enquête gehouden onder de jeugd van 12 tot en met 18 jaar en uit deze enquête kwam hetzelfde beeld naar voren. Hieruit bleek ook dat sport erg in trek was bij de jongeren.⁶²

Naast gesprekken en een enquête onder de jeugd is er gesproken met sleutelfiguren. Dit zijn personen die door hun werk veel met de jeugd te maken hebben. Uit deze gesprekken kwam ook naar voren dat de grootste oorzaak van de overlast het gebrek aan een eigen plek voor de jeugd was. Ook werd uit deze gesprekken duidelijk dat vandalisme veelal in groepsverband gepleegd werd door 13 en 14-jarigen en dat vandalisme vooral onder jongens voorkwam.⁶³

De werkgroep kwam, naar aanleiding van het vooronderzoek, met de volgende aanbevelingen: ten eerste moest er een ontmoetingsplek komen voor de jeugd. Ten tweede zou er een samenwerkingsverband met bureau HALT moeten komen. De doelstelling van HALT past namelijk goed bij de doelstelling van de gemeente.⁶⁴ Het regionaal HALT-bureau Drenthe heeft tot doel om veelvoorkomende criminaliteit onder jongeren te voorkomen en te bestrijden.⁶⁵

De werkgroep opperde dat er naast deze twee maatregelen nog een aanvullende maatregel genomen zou kunnen worden om groepsvorming op het schoolplein te kunnen voorkomen. Volgens de werkgroep zou het plaatsen van een hek rond het schoolplein groepsvorming na schooltijd kunnen voorkomen, omdat het schoolplein hierdoor minder goed bereikbaar is voor de jongeren.

Er is na de aanbevelingen van de werkgroep vandalisme in 1998 een jeugdsoos, genaamd 'de Bunermonder', opgericht en dit heeft de problemen rond vandalisme verminderd. Er was echter nog steeds een groep jongeren die problemen bleef veroorzaken bij schoolpleinen. De grootte van deze groep was niet bekend. Deze groep wilde niet naar de jeugdsoos omdat zij zich hier niet mee identificeerden.⁶⁶ Toch werd de jeugdsoos door de gemeente, de Stichting Welzijn Borger-Odoorn en de jeugd op dat moment gezien als een succes, omdat de soos erg

⁵⁸ Halt aan het vandalisme, *rapport over de achtergronden van het vandalisme in Nieuw Buinen en mogelijke oplossingen*, werkgroep vandalisme, Borger, augustus 1995.

⁵⁹ Gemeentebestuur Borger ruimte en groen, uitnodiging 1^e vergadering werkgroep vandalisme, 2 maart 1995; Plan van aanpak vandalisme Nieuw-Buinen.

⁶⁰ Concept werkplan 2000/2001 sector samenlevingsopbouw, Stichting Welzijn Borger-Odoorn.

⁶¹ Gemeentebestuur Borger ruimte en groen, verslag vergadering werkgroep vandalisme van 8 maart 1995.

⁶² Gemeentebestuur Borger ruimte en groen, verslag vergadering werkgroep vandalisme van 22 juni 1995; persbericht Koerier d.d. 28 juni 1995.

⁶³ Halt aan het vandalisme, *rapport over de achtergronden van het vandalisme in Nieuw Buinen en mogelijke oplossingen*, werkgroep vandalisme, Borger, augustus 1995.

⁶⁴ De doelstelling van de gemeente op het gebied van het preventieve jeugdbeleid is het voorkomen van ontwikkelingsachterstand, risicogedrag en problemen bij jeugdigen.

⁶⁵ Preventie van Jeugdcriminaliteit, *HALT zorgt voor reactie*.

⁶⁶ Verslag vergadering werkgroep vandalisme Nieuw-Buinen, 23 april 1998.

druk werd bezocht.⁶⁷ In latere jaren zijn er ook jeugdsozen in andere plaatsen gerealiseerd waar de jeugd behoefte had aan een eigen plek. De werkgroep vandalisme heeft naar aanleiding van haar werkzaamheden een nota 'Halt aan het vandalisme' opgesteld. In deze nota stond beschreven hoe de werkgroep bij wilde dragen aan een vermindering van het vandalisme in Nieuw Buinen. Deze nota werd goed ontvangen binnen de politiek. In de daaropvolgende jaren was het erg rustig rond de jeugd in de gemeente Borger en daarom werd besloten om vergaderingen van de werkgroep uit te stellen totdat er weer nieuwe ontwikkelingen zouden zijn.

§ 5.3 De situatie vanaf 1999

In deze paragraaf zal de situatie vanaf het jaar 1999 aan de orde komen. Er zal aangegeven worden welke problemen er vanaf die tijd met jongeren spelen. In deze paragraaf zullen de ontwikkelingen in de gehele gemeente Borger-Odoorn aan de orde komen. Doordat er in de voorgaande paragraaf alleen gesproken is over de ontwikkelingen in de gemeente Borger, zijn alleen de ontwikkelingen op het grondgebied van de voormalige gemeente Borger in de tijd te volgen.

Eind 1999 vond er een toename plaats van problemen met jongeren. Er kwamen klachten binnen van buurtbewoners, scholen en het bestuur van het dorps huis De Kiel'n uit Tweede Exloërmond⁶⁸ dat er jongeren waren die problemen veroorzaakten en die zich hier moeilijk op aan lieten spreken. Er werd veel alcoholgebruik onder de jongeren geconstateerd. De jongeren veroorzaakten voornamelijk overlast bij twee basisscholen in de vorm van vernielingen, rondhangen, te hard rijden en het verspreiden van zwerfvuil.⁶⁹ Uit verslagen en notulen komt niet naar voren hoeveel jongeren verantwoordelijk waren voor deze overlast. Het feit dat er klachten bij de gemeente binnenkwamen en het feit dat de gemeente goed voorbereid wilde zijn op de millenniumwisseling, heeft ertoe bijgedragen dat er verschillende initiatieven in het leven zijn geroepen om de problemen die door jongeren veroorzaakt werden, weer terug te dringen en in de toekomst te voorkomen.⁷⁰ In de beleidsmaatregelen 2000-2004 van de gemeente Borger-Odoorn wordt extra aandacht besteed aan het jeugdbeleid.⁷¹

In 2001 kwamen er klachten van buurtbewoners uit Nieuw Buinen over overlast bij de jeugdsoos 'de Bunermonder'. Er werd voornamelijk melding gedaan van geluidsoverlast en vernielingen. Naast klachten over overlast bij de jeugdsoos kwamen er ook klachten binnen over drugs dealen, graffiti en vernielingen in de rest van Nieuw Buinen. De wijkagenten constateerden in dit jaar ook meerdere gevallen van vernieling en graffiti.⁷² In 2002 kwamen er nogmaals meldingen van overlast rondom de Bunermonder. De meldingen waren van dezelfde aard als in het jaar 2001. De overlast bleek gepleegd te worden door jongeren van buiten de gemeente Borger-Odoorn.⁷³

Binnen de gemeente Borger-Odoorn is niet precies bekend hoeveel overlast jongeren in werkelijkheid veroorzaakt hebben in de jaren 1999 tot op heden. In de verschillende verslagen is aangegeven dat er sprake was van verschillende klachten door buurtbewoners gericht aan zowel de gemeente als de politie in de afgelopen jaren, maar om hoeveel klachten en hoeveel jongeren het gaat is echter niet terug te halen uit de rapporten en notulen die er in de loop van de jaren gemaakt zijn. Ook is niet duidelijk welke overlast werkelijk aan jongeren toe te schrijven is. Er is geen overzicht beschikbaar waarin ontwikkelingen in criminaliteit, vandalisme, racisme en a-sociaal gedrag door jongeren te zien zijn. Er zijn wel enkele

⁶⁷ Aantallen bezoekers zijn niet bekend. Dit werd in die tijd niet bijgehouden.

⁶⁸ Tweede Exloërmond is een dorp uit de voormalige gemeente Odoorn.

⁶⁹ Actieplan preventief jeugdbeleid in Tweede Exloërmond, december 2000.

⁷⁰ Verslag bespreking werkgroep vandalisme gemeente Borger-Odoorn, 14 september 1999.

⁷¹ Praatpapier Jeugdbeleid 2000-2004, SWBO.

⁷² Verslag inventarisatie vandalisme problematiek Nieuw Buinen, 19 september 2001.

⁷³ Verslag werkgroep preventief jeugdbeleid Nieuw Buinen, 16 april 2001.

overzichten van de politie bekend, maar hieruit valt niet af te lezen welke overtredingen door jongeren gepleegd zijn en welke niet. Ook komen de verschillende overzichten van de politie niet met elkaar overeen. In hoofdstuk zes zal dieper op de cijfers van de politie en de gemeente ingegaan worden.

Naast meldingen van overlast kwamen er in het jaar 2002 vanuit de gehele gemeente Borger-Odoorn vragen binnen voor een eigen plek voor jongeren. De jongeren gaven aan dat er weinig voor hen te doen was en dat er geen eigen plek voor de jeugd was waar zij samen konden komen.

In de volgende paragraaf zullen alle maatregelen die er in de gemeente genomen zijn om overlast met jongeren te voorkomen en om meer eigen plekken voor de jongeren te creëren, schematisch weergegeven worden. In bijlage II staan alle genomen maatregelen uitgebreid beschreven.

§ 5.4 Maatregelen in de gemeente Borger-Odoorn

Vanaf 1999 zijn er vele interventies gestart zijn om problemen met jongeren tegen te gaan. In deze paragraaf wordt schematisch per maatregel aangegeven in welke periode de maatregel van kracht was, wat de aanleiding was voor het instellen van de maatregelen, wat het doel was en wat de beoogde resultaten van de maatregelen waren. Er wordt in deze tabel onderscheid gemaakt tussen coördinerende maatregelen, uitvoerende maatregelen en dienstverlenende maatregelen. Van iedere maatregel zal ook aangegeven worden of het een preventieve, repressieve of curatieve maatregel is.

Preventieve maatregelen zijn maatregelen die ervoor moeten zorgen dat een bepaald delict niet gepleegd wordt. Er wordt hier dus vooraf ingegrepen. Repressieve maatregelen zijn maatregelen waarbij achteraf wordt ingegrepen. Een delict is dan al gepleegd.⁷⁴ Bij repressief optreden wordt de veroorzaker van een probleem gestraft. Curatief optreden geschiedt ook achteraf. Er wordt dan geprobeerd personen te helpen een oplossing voor hun probleem te vinden.⁷⁵ Repressie is dus meer gericht op het straffen van een daad, terwijl curatief beleid meer gericht is op het helpen van mensen die een daad gepleegd hebben of die last hebben van een gepleegde daad. Repressieve maatregelen kunnen gedwongen opgelegd worden, terwijl dit bij curatieve maatregelen vaak niet het geval is.

De middelen zijn zo precies mogelijk aangegeven, maar van vele maatregelen is niet na te gaan hoeveel manuren en financiële middelen er precies mee gemoeid zijn. De middelen zijn daardoor bij benadering aangegeven.

---

⁷⁴ www.politie.nl (geraadpleegd op 21-06-2006).

⁷⁵ J. Top, Gesprek op maandag 19-06-2006.

Hangjongeren in de gemeente Borger-Odoorn: een beleidsadvies

	<u>Probleem</u>	<u>Doel</u>	<u>periode</u>	<u>Middelen</u>	<u>Beoogde resultaten</u>	<u>Type interventie</u>	<u>bereik</u>
<u>Bureau HALT</u>	Criminaliteit onder jongeren tussen de 12 en 17 jaar	Veelvoorkomende criminaliteit onder jongeren tussen de 12 en 17 jaar voorkomen en bestrijden	1995-heden	Dmv.Halt-afdoeningen. Financiering door het Ministerie van Justitie	80% van de jongeren binnen de gestelde norm voorzien van een Halt-afdoening	Uitvoerend (<u>preventief</u>)	Gehele gemeente
<u>JIP's</u>	Onbekend	Jongeren vroegtijdig informeren over onderwerpen	1998-heden	Financiële middelen van de Provincie Drenthe	Niet aangegeven	Dienstverlenende voorziening (<u>preventief</u>)	Gehele gemeente
<u>Jeugdsozen en Jongeren ontmoetings-centrum</u>	Ontbreken van voorzieningen voor de jeugd	1. Plek creëren waar jongeren zich thuis voelen en waar ze zich ook verantwoordelijk voor voelen 2. vandalisme terugdringen	1998-heden	Gemiddeld 400 uur per jaar besteedt door de SWBO aan alle sozen tezamen	Minder vandalisme en grote opkomst onder de jeugd. Beoogde resultaten zijn niet in cijfers aangegeven.	Uitvoerend (<u>preventief</u>) (voorziening die activiteiten uitvoert)	6 dorpen waarin soos gevestigd is
<u>Jeugdagant</u>	Onbekend	Te weten komen wat er onder de jeugd leeft, de jeugd voorlichten en problemen voorkomen en eventueel aanpakken	1999-heden	Één jeugdagant voor de gehele gemeente Borger-Odoorn. Beschikbaar aantal uren: 36 per week	Problemen met jongeren voorkomen en aanpakken. Beoogde resultaten zijn niet in cijfers aangegeven.	Coördinerend en uitvoerend (zowel <u>preventief</u> als <u>repressief</u>)	Gehele gemeente
<u>Werkgroepen preventief jeugdbeleid</u> ⁷⁶	Klachten door buurtbewoners van overlast in de vorm van vernielingen, rond hangen en te hard rijden	Vragen en knelpunten in kaart brengen en oplossingen voorstellen	1999-heden	3 keer per jaar, 4 uur per overleg	Overlast terugbrengen. Beoogde resultaten zijn niet in cijfers aangegeven	Overleg en uitvoerend (<u>preventief</u>)	2 ^o Exloërmond, Valthermund, Nieuw Buinen
<u>Coördinatie-groep Preventief Jeugdbeleid</u>	Toenemende problemen met de jeugd. Geen aantallen bekend.	Jeugdbeleid van de verschillende instellingen op elkaar afstemmen	2000-heden	Tijdsinvestering van alle partijen 3 keer per jaar 4 uur	Betere samenwerking tussen verschillende instellingen krijgen	Coördinerend (preventief)	Gehele gemeente
<u>Oud en nieuw feesten</u>	In voorgaande jaren vernielingen met oud en	Vandalisme verminderen en problemen rond jongeren signaleren	2000-heden	1e 3 jr fl.3500 laatste 2 jr fl. 2500. Tijdsinvestering: gemiddeld 2 uur	Vandalisme verminderen. Beoogde resultaten zijn niet in cijfers aangegeven	Uitvoerende activiteit (<u>preventief</u>)	Borger, 2 ^o Exloërmond

⁷⁶ Meer informatie over de werkgroepen preventief jeugdbeleid zijn te vinden in de bijlagen III en IV.

Hangjongeren in de gemeente Borger-Odoorn: een beleidsadvies

	nieuw. Hoeveelheid niet bekend			p/wk			
<u>JOP</u>	Jeugd gaf aan behoefte te hebben aan een eigen plek	Realiseren JOP	-	Borger: € 13.434,- Nieuw Buinen: € 8900,- ⁷⁷	JOP niet gerealiseerd	Uitvoerende voorziening (preventief)	-
<u>Project GGD</u> <u>'Jeugd</u> <u>Deugt'</u>	uit leefstijlonder- zoek van GGD bleek dat in Valthermond relatief veel problemen voorkwamen zoals vandalisme en alcohol(mis) bruik	bevordering van gezondheid van jongeren in de leeftijd van 12 tot 19 jaar	2002- 2003	300 uur beschikbaar voor welzijnswerkers + 20 uur directie op jaarbasis ⁷⁸	Een gedragsverandering tot stand brengen waardoor jongeren op een meer aanvaardbare wijze deelnemen aan de dorpsgemeenschap	Uitvoerende activiteit (preventief)	Valther- mond
<u>Project GGD</u> <u>'WhoZnext'</u>	Volgens GGD was er vraag naar sportieve activiteiten voor de jeugd van 12 tot 25 jaar	hanggroepjongeren betrekken bij verschillende vormen van maatschappelijke activiteiten	2003- heden	2 uur p/ wk voor de 4 teams, subsidie: € 9125,- voor de vier teams ⁷⁹	Een gedragsverandering tot stand brengen waardoor jongeren op een meer aanvaardbare wijze deelnemen aan de dorpsgemeenschap	Uitvoerende activiteit (preventief)	Borger, Nieuw Buinen, Valther- mond, 2 ^e Exloërmoo- nd
<u>Jeugd over</u> <u>de Grenzen</u>	Jongeren van over de gemeentegrens veroorzaakten problemen, zoals alcohol- en drugsgebruik en rondhangen ⁸⁰	Langdurige uitval van jongeren voorkomen, situaties van overlast tegengaan, hulpverlening/ begeleiding aan jongeren geven en regionale aandacht en samenwerking realiseren voor problemen die dit vereisen	2004- heden	Vier keer per jaar vier uur tijdsinvestering van de betrokken partijen ⁸¹	Tweemaandelijks een regionale werkbijeenkomst, rondetafelgesprek en plan van aanpak over de samenwerking, starten buurtnetwerken jeugdhulpverlening	Coördine- rend (preventief)	Gehele gemeente
<u>Ambulant</u> <u>jongeren</u>	Onbekend	In kaart brengen van onwenselijk gedrag van jongeren en dit	2004-	36 uur beschikbaar voor deze functie. ⁸²	Na 2,5 jaar dient de problematiek rond vandalisme, overlast, verveling	Uitvoerend	Gehele

⁷⁷ Plan van aanpak oud en nieuw feest 2000; interview 10.

⁷⁸ Verslag projectnummer 305.3.2.

⁷⁹ Pasveer, A. (25-02-2003) Plan van aanpak WhoZnext in Borger-Odoorn, projectnummer: 3683, Hoogeveen.

⁸⁰ De waargenomen problemen in de grensstreek zijn te vinden in bijlage V.

⁸¹ Interview 16.

⁸² Een organisatieopzet met de werkzaamheden van de jongerenwerkers is te vinden in bijlage VI.

Hangjongeren in de gemeente Borger-Odoorn: een beleidsadvies

<u>werker</u>		vervolgens helpen ombuigen en verminderen	heden	(Dit is vanaf 1 oktober 2005. Hier voor was er 19 uur voor de functie beschikbaar) € 56.000 per jaar beschikbaar. € 50.000 voor personele kosten en € 6.000 voor activiteiten ⁸³	en problematisch gedrag verminderd te zijn. Ontwikkeling van jongeren dient versterkt te worden. Individuele positie van jongeren dient verbeterd te worden. Moeilijk bereikbare jongeren dienen in kaart gebracht en doorverwezen te worden.	(preventief)	gemeente
<u>Buurtnetwerken</u> <u>jeugdhulpverlening</u>	Onbekend	Vroegtijdig problemen met en rond jongeren signaleren	2005-heden	7 keer per jaar. 75 minuten per overleg. Deze tijd wordt door alle partners aan dit overleg besteedt. Hiernaast pakt de juiste instantie een signaal op. Beschikbare tijd per signaal varieert.	Vroegtijdig problemen bij jongeren oplossen. Beoogd resultaat is niet in aantallen aan te geven, want dit ligt aan het aantal gevallen dat binnen komt.	Dienstverlenend en coördinerend (preventief)	Nieuw Buinen

⁸³ Interview 10.

Zoals uit voorgaand schema blijkt zijn de meeste interventies gestart naar aanleiding van gesignaleerde problemen met jongeren door buurtbewoners. Bij de meeste interventies staat preventie voorop. Het gaat hier dan om probleemgerichte preventie, want er zijn al problemen geconstateerd en de meeste maatregelen hebben tot doel om erger te voorkomen of veroorzaakte problemen te verminderen. De jeugdagent heeft naast een preventieve functie ook een repressieve functie. Curatieve maatregelen zijn er niet in de gemeente aanwezig voor de jongeren die overlast geven in de vorm van vandalisme, racisme, a-sociaal gedrag of criminaliteit.

De doelen van de verschillende interventies zijn alle erg algemeen, niet operationeel en kwalitatief. Er zijn dus wel doelen opgesteld, maar door de manier waarop de doelen van de interventies weergegeven zijn, is het erg moeilijk om te meten of de doelen ook werkelijk bereikt zijn. Daarvoor zijn de doelen niet specifiek en operationeel genoeg. Ook zijn de resultaten van de verschillende interventies niet goed meetbaar, doordat de doelen kwalitatief zijn in plaats van kwantitatief. Bij de meeste interventies is hiernaast ook de methodiek niet aangegeven.

§ 5.5 Antwoord op de hoofddeelvragen

In deze paragraaf zal aan de hand van de informatie uit dit hoofdstuk een antwoord gegeven worden op de eerste drie hoofddeelvragen uit het eerste hoofdstuk.⁸⁴ In hoofdstuk zes wordt vervolgens deelvraag vier beantwoord, waarna in hoofdstuk zeven deelvraag vijf over het gevoerde beleid in andere gemeenten wordt behandeld.

§ 5.5.1 Hoe is het probleem gedefinieerd?

Uit dit hoofdstuk komt naar voren dat veel maatregelen genomen zijn naar aanleiding van klachten van buurtbewoners over problemen met jongeren. De jongeren die volgens de betrokken actoren de problemen veroorzaken zijn jongeren tussen de 12 en 23 jaar. Bij het instellen van maatregelen is niet precies gedefinieerd voor welk probleem de maatregel in het werk is gesteld. De jongeren zien niet dezelfde problemen als buurtbewoners en medewerkers van de verschillende instanties. De jongeren zijn vooral van mening dat er te weinig te doen is voor de jeugd en dit zien zij als een probleem binnen de gemeente. Buurtbewoners en de verschillende instanties zien het echter als een probleem dat er jongeren op straat rondhangen en dat er vernielingen en geluidsoverlast door jongeren veroorzaakt worden.

Aan de hand van de informatie uit dit hoofdstuk kan geconcludeerd worden dat bij het instellen van maatregelen niet gekeken wordt voor wie er een probleem bestaat en wat dit probleem precies is. Er wordt geen compleet beeld verkregen vanuit alle betrokken actoren. Veelal wordt er geluisterd naar buurtbewoners, maar wordt de jongeren zelf niet gevraagd wat volgens hen het probleem is.

§ 5.5.2 Welke maatregelen zijn genomen?

Binnen de gemeente Borger-Odoorn zijn verschillende maatregelen genomen om problemen met jongeren te verminderen of te voorkomen. Er zijn uitvoerende en dienstverlenende maatregelen genomen en ook is er een aantal overlegorganen opgericht. De volgende maatregelen zijn er genomen:

---

⁸⁴ De deelvragen van de hoofddeelvragen worden niet afzonderlijk besproken. Er wordt in deze paragraaf een meer algemeen beeld gegeven.

Uitvoerende maatregelen:

- het afgeven van Halt-afdoeningen
- het oprichten van jeugdsozen en een jongeren ontmoetingscentrum
- het aantellen van een jeugdagant
- instellen van werkgroepen preventief jeugdbeleid
- organiseren van oud- en nieuw feesten
- geprobeerd verschillende JOP's op te richten
- Instellen van het project 'Jeugd Deugt'
- Instellen van vier WhoZnext-teams
- Aanstellen van een ambulant jongerenwerker

Dienstverlenende maatregelen:

- het opstarten van JIP's
- Opstarten van verschillende buurtnetwerken jeugdhulpverlening

Coördinerende maatregelen:

- het aantellen van een jeugdagent
- instellen van werkgroepen preventief jeugdbeleid
- instellen van de coördinatiegroep preventief jeugdbeleid
- Opstarten van het project 'Jeugd over de Grenzen'

Er zijn verschillende partijen betrokken geweest bij het uitvoeren van de maatregelen die er binnen de gemeente Borger-Odoorn genomen zijn om problemen met jongeren te voorkomen. De Stichting Welzijn Borger-Odoorn heeft een grote rol in het preventieve jeugdbeleid en hiernaast zijn de politie, HALT Drenthe en de GGD bij vele initiatieven betrokken. Naast deze instanties zijn er vele instanties die zitting hebben in één of meerdere overlegorganen. Dit zijn de volgende instanties:

- Bureau Jeugdzorg
- de christelijke en openbare basisscholen
- het CAD
- de kinderopvang
- de peuterspeelzalen
- het voortgezet onderwijs
- thuiszorg
- maatschappelijk werk

De meeste uitvoerende maatregelen zijn tot stand gekomen doordat er signalen van buurtbewoners bij de gemeente of de politie binnen waren gekomen over overlast door de jeugd of doordat de jeugd aangaf dat zij graag meer voorzieningen in de gemeente wilden zien. Een uitzondering hierop zijn de projecten van de GGD. Deze zijn tot stand gekomen naar aanleiding van een leefstijlonderzoek onder de jeugd dat uitgevoerd was door de GGD.

De reden voor de totstandkoming van de overlegorganen is veelal minder duidelijk. Uit de rapporten blijkt vaak geen directe aanleiding voor de oprichting. Daar waar wel een reden genoemd wordt, is de reden de toenemende problemen die de jeugd veroorzaakt. Bronnen waaruit dit blijkt worden echter niet gegeven.

Voor de dienstverlenende maatregelen wordt veelal ook geen directe aanleiding gegeven. Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er zowel uitvoerende, dienstverlenende als coördinerende maatregelen in de gemeente Borger-Odoorn ingevoerd zijn. De meeste maatregelen zijn preventief en enkele maatregelen zijn repressief. Curatieve maatregelen ontbreken echter in de gemeente Borger-Odoorn. De totstandkoming van de maatregelen ligt vaak bij de buurtbewoners. Hun klachten zijn veelal de aanleiding voor het nemen van maatregelen. Veelal ontbreekt een duidelijke aanleiding voor het opstarten van een maatregel ontbreekt. Dit is waarschijnlijk de reden dat de doelen van de interventies niet helder geformuleerd zijn.

§ 5.5.3 In hoeverre zijn de maatregelen uitgevoerd?

Binnen de gemeente Borger-Odoorn heeft men in de afgelopen jaren 12 van de 13 voorgenomen maatregelen uitgevoerd. De enige maatregel die niet van de grond gekomen is, is het verwezenlijken van Jongeren Ontmoetings Plekken in zowel Borger als Nieuw Buinen. De reden hiervoor was dat bij de uitvoering gestuit werd op tegenwerking van dorpsbewoners. Ook was er sprake van te lange gemeentelijke procedures voor het verwezenlijken van een JOP, waardoor uiteindelijk ook de jongeren zelf niet meer aan de initiatieven meewerkten. De uitvoering van het beleid stuitte hier dus op verschillende obstakels.

Bij het opzetten van de vier WhoZnext teams was sprake van een moeizame start, omdat het lastig was om coaches voor de teams te krijgen. Toen er uiteindelijk coaches voor de teams waren, was het lastig om deze te behouden. Dit heeft ervoor gezorgd dat er minder activiteiten uitgevoerd zijn, dan aanvankelijk de bedoeling was.

Bij de andere maatregelen was geen sprake van obstakels. Deze maatregelen zijn hierdoor vrijwel moeiteloos ingevoerd.

De middelen die beschikbaar waren om maatregelen in praktijk te brengen, verschillen per maatregel. Een overzicht hiervan is te vinden in de tabel van paragraaf 5.4. In deze tabel is ook aangegeven hoeveel mankracht er per maatregel beschikbaar was. Dit is in deze tabel bij de middelen ondergebracht.

Uit bovenstaande kan geconcludeerd worden dat er bij alle maatregelen voldoende middelen en mankracht waren om deze uit te voeren. Ook bij de Jongeren Ontmoetings Plekken waren voldoende middelen aanwezig. De reden waarom deze maatregel niet tot uitvoering is gekomen is het feit dat er hier op meerdere obstakels gestuit werd.

Hoofdstuk 6 Analyse

In dit hoofdstuk zal allereerst weergegeven worden welke oorzaken voor probleemgedrag de verschillende actoren aandragen.⁸⁵ In paragraaf twee zal aangegeven worden wat de verschillende actoren vinden van de effectiviteit van het gevoerde beleid in de gemeente Borger-Odoorn. Dit zal vergeleken worden met het beeld dat uit de verschillende rapporten en notulen naar voren komt. In deze paragraaf zal ook schematisch per maatregel een antwoord gegeven worden op de vierde hoofdvraag van dit rapport. In de derde paragraaf zal aangegeven worden in hoeverre er aanwijzingen zijn of de genomen maatregelen effectief zijn. In de vierde paragraaf zullen de cijfers van de gemeente en de politie aan de orde komen. Deze cijfers geven een beeld te zien van de hoeveelheid incidenten die er in de loop van de jaren in de plaatsen Borger en Nieuw Buinen zijn geweest.

De informatie uit dit hoofdstuk is voornamelijk afkomstig uit interviews. Aanvullend is er ook gebruik gemaakt van schriftelijke enquêtes, rapporten en relevantie internetsites.

§ 6.1 Oorzaken van problemen met jongeren in Borger-Odoorn

In deze paragraaf zal een beeld gegeven worden over wat volgens de ondervraagden oorzaken zijn van het probleemgedrag bij jongeren in Borger-Odoorn. Dit zal vergeleken worden met de oorzaken die in hoofdstuk 1 aan bod gekomen zijn.

Aan alle actoren die met jongeren te maken hebben, is de vraag gesteld wat zij als mogelijke oorzaken van probleemgedrag bij jongeren zien. Buurtbewoners, jongeren en de meeste uitvoerders van het beleid gaven aan dat er maar erg weinig problemen met jongeren in de gemeente zijn. Naar hun mening is het probleem in deze gemeente niet zo groot.⁸⁶ Toch hebben zij allen wel aangegeven wat volgens hun de mogelijke oorzaken kunnen zijn van de weinige problemen die hier wel voorkomen.

De meest genoemde oorzaken voor het ontstaan van probleemgedrag zijn:

- Verveling
- Thuissituatie en opvoeding
- Leeftijd
- Drank- en drugsgebruik
- Vrienden
- Persoonlijkheidskenmerken
- Cultuur

Zowel de ondervraagde jongeren, de buurtbewoners als de beleidsmakers en de uitvoerders van het beleid gaven aan dat de belangrijkste oorzaak van probleemgedrag bij de jeugd waarschijnlijk **verveling** is. In de gemeente is weinig te doen voor de jeugd. Er zijn wel een aantal jeugdsozen, maar door het rook- en alcoholbeleid dat er in de sozen gevoerd wordt, gaat de jeugd hier niet graag heen. Naast deze sozen is er geen andere officiële plek waar de jeugd samen kan komen. De verschillende wensen om een

⁸⁵ Er wordt in deze paragraaf teruggegrepen op deelvraag één. Hierna zal de vierde deelvraag beschreven worden. De reden waarom eerst deelvraag één hier behandeld wordt is omdat dit redactioneel gezien beter loopt.

⁸⁶ Interviews 1, 4, 7 t/m 15, 19, 20, 21, 25 t/m 32.

Jongeren Ontmoetingsplek te realiseren zijn namelijk niet in vervulling gegaan door samenwerking vanuit de buurt en door de lange duur van de realisatie.

Naast verveling en gebrek aan een eigen plek waren ook alle ondervraagde partijen het er over eens dat de **thuisituatie** van jongeren een oorzaak kan zijn van probleemgedrag bij de jeugd. Beleidsmakers en uitvoerders benoemden bijvoorbeeld de sociaal economische status van gezinnen.⁸⁷ De jongeren gaven aan sociaal economische status geen oorzaak te vinden voor mogelijk probleemgedrag. Zij waren allen van mening dat probleemgedrag in elke sociaal economische klasse voor kan komen. Het ontbreken van een vader of moeder of het meemaken van een scheiding gaven zij aan eerder als mogelijke oorzaak voor probleemgedrag te zien. Ook opvoeding of het gebrek aan opvoeding en interesse in kinderen werd veel genoemd als oorzaak voor probleemgedrag.

De meeste ondervraagden waren van mening dat **leeftijd** een belangrijke rol speelt bij het vertonen van probleemgedrag. De jongeren die ondervraagd zijn gaven aan dat je je toch anders gedraagt als je in de puberteit zit en dat dat kan leiden tot het vertonen van probleemgedrag.

Ook uitvoerders van beleid gaven aan dat jongeren vaak een aantal jaren in beeld zijn door negatief gedrag en dat dit hierna vanzelf over gaat. Buurtbewoners waren van mening dat een bepaald gedrag bij de jeugd hoort en dat iedere volwassene dit eerder ook heeft vertoont. Beleidsmakers gaven, in tegenstelling tot de andere actoren, leeftijd niet aan als mogelijke oorzaak van probleemgedrag.

Door de makers en uitvoerders van het beleid werd **drank- en drugsgebruik** gezien als een factor die kan leiden tot probleemgedrag door jongeren in deze regio. Jongeren en buurtbewoners gaven aan dat drank wel van invloed is op het gedrag van jongeren, maar dat het nuttigen van drank lang niet altijd problemen geeft. Dit ligt vooral aan de hoeveelheid en hoe je er zelf op reageert. Ook hadden zij niet het idee dat de weinige problemen die er voorkomen in de gemeente veroorzaakt worden door dronken jeugd.⁸⁸

Vrienden kunnen volgens de meeste ondervraagden een oorzaak zijn voor probleemgedrag. De jongeren gaven aan dat je je gedrag vaak aanpast aan dat van de vrienden en uit zowel beleidsstukken als gesprekken met wijkagenten, jongerenwerkers en een jeugdagent bleek dat problemen vaak veroorzaakt worden door bepaalde groepen jongeren. Jongeren veroorzaken individueel vaak geen overlast zoals vandalisme en rascisme. Dit gebeurt vaak onder invloed van vrienden.⁸⁹

Persoonlijkheidseigenschappen spelen volgens de meeste ondervraagden ook een rol in je gedrag. Vaak zijn er families die al generaties lang problemen veroorzaken. Dit is dan vaak aan de persoonlijkheidseigenschappen en de gezinssituatie te wijten.⁹⁰

Beleidsmakers en uitvoerders van het beleid gaven aan dat **cultuur** ook een oorzaak kan zijn voor het vertonen van probleemgedrag. In Nieuw Buinen heerst een veencultuur en

---

⁸⁷ Interviews 3, 10, 16.

⁸⁸ Interviews 11 t/m 14, 27, 28, 31.

⁸⁹ Interviews 1, 2, 7, 10, 20.

⁹⁰ Interviews 1, 8, 10.

in Borger heerst een zandcultuur. In beide culturen geldt volgens de meeste ondervraagden impliciet een ander systeem van normen. Het taalgebruik is in beide gebieden anders en ook de leefstijl van de jeugd uit beide dorpen verschilt. Uit de gevoerde gesprekken kwam naar voren dat mensen uit de veencultuur directer zijn dan mensen uit de zandcultuur.

De oorzaken die door de ondervraagden genoemd worden komen grotendeels overeen met de oorzaken die in het eerste hoofdstuk genoemd zijn. Er is wel een aantal oorzaken dat door geen van de partijen genoemd is, terwijl dit volgens de literatuur wel mogelijke oorzaken van probleemgedrag zijn. Ten eerste is er door geen van de ondervraagden aangegeven dat er een verschil is in het *gedrag van jongens en meisjes* en ten tweede is maar door één persoon aangegeven dat de *school* van invloed kan zijn op ontstaan van probleemgedrag. Geen van de ondervraagden heeft aangegeven dat de *gelegenheid* van belang is voor het ontstaan van probleemgedrag.

Dit laatste is opmerkelijk, want de werkgroepen preventief jeugdbeleid richten zich hier wel op. In het actieplan van de werkgroep preventief jeugdbeleid wordt veel aandacht besteed aan het vergroten van toezicht en het verwijderen van bosjes, zodat de situatie meer overzichtelijk wordt.

De wijkagent heeft ook als belangrijke taak om toezicht te houden op alle bewoners van de gemeente, en daarmee ook op de jeugd. Deze functie heeft dus indirect het doel om de gelegenheid voor de jeugd te verminderen. Door de aanstelling van de wijkagent wordt het namelijk minder aantrekkelijk voor de jeugd om zaken te vernielen of om geluidsoverlast en dergelijke te veroorzaken.

Ook zijn er jeugdsozen aanwezig in de gemeente. Dit zijn plaatsen waar toezicht is en waar minder gelegenheden zijn voor de jeugd om probleemgedrag te vertonen.

Het beleid dat in de gemeente gevoerd wordt om probleemgedrag te verminderen of te voorkomen sluit voor een groot deel wel aan op de oorzaken die zij aangeven voor het gedrag. De buurtnetwerken sluiten aan op zowel persoonskenmerken als de gezinssituatie van jongeren. Ook de Brug richt zich op deze zaken.

Verveling probeert men aan te pakken door het project WhoZnext en door de organisatie van oud en nieuw feesten. De totstandkoming van jeugdsozen en de plannen voor het realiseren van een A-JOP of JOP waren op dit aspect gericht.

Tegen drank- en drugsgebruik wordt preventief opgetreden door hier al in de groepen 7 en 8 van de basisscholen voorlichting over te geven. De wijkagent en de ambulant jongerenwerker houden verder zicht op het alcohol- en drugsgebruik van de jeugd.

§ 6.2 De waargenomen effecten van de genomen maatregelen

In deze paragraaf zal gezien worden wat de aanwezige bronnen, zoals evaluatierapporten en notulen van vergaderingen et cetera, melden over de effectiviteit van de verschillende interventies die vanaf 1999 in de plaatsen Borger en Nieuw Buinen genomen zijn. Tevens zal er beschreven worden welk beeld er naar voren is gekomen uit de gesprekken met de verschillende actoren.

De waargenomen effecten zullen per interventie beschreven worden. Iedere paragraaf wordt afgesloten met een kort schema waarin aangegeven staat aan welke criteria om effectiviteit te meten, de maatregel voldoet en wat de gerealiseerde resultaten van een

maatregel zijn geweest. In deze schema's wordt kort een antwoord gegeven op de vierde hoofdvraag van dit rapport.

Uit de evaluatierapporten en notulen die aanwezig waren bij de verschillende instanties en uit de gevoerde gesprekken met zowel beleidsmakers, uitvoerders als buurtbewoners en jongeren kwam het volgende beeld naar voren over de werking van deze verschillende initiatieven.

§ 6.2.1 HALT-afdoeningen

Uit rapporten van bureau HALT blijkt dat er in de afgelopen jaren een dalende lijn te zien is in het aantal HALT-afdoeningen in de gemeente Borger-Odoorn. In het jaar 2003 waren er nog 18 HALT-afdoeningen in de gemeente Borger-Odoorn en dit is in het jaar 2005 teruggelopen naar twaalf afdoeningen.⁹¹ Dit is een afname van 33,8%. In de jaren 2003 tot en met 2005 is het niet gelukt om 80% van de HALT-afdoeningen binnen de norm te behandelen.

Hieronder is schematisch weergegeven aan welke criteria de HALT-afdoeningen wel en niet voldoen en welke resultaten er behaald zijn.

Probleem	Niet genoemd
Doel	Concreet, operationeel, precies aangegeven. Niet kwantitatief
Doelgroep	Omvang, situaties en tijdstip bekend; omvang vraag onbekend (varieert)
Middelen	Volgorde, frequentie, duur bekend. Intensiteit variabel, kosten onbekend
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Niet bekend
Gerealiseerde resultaten	Resultaat in aantallen bekend, norm niet gehaald, invloed op gedrag onbekend
Opvallende aspecten	-

§ 6.2.2 Jongeren Informatie Punten (JIP's)

Uit gesprekken en uit informatie van relevantie internetsites kwam naar voren dat de JIP's opgericht zijn, met als doel om te voorkomen dat door onwetendheid problemen ontstaan of zich vergroten.⁹² Het probleem waarvoor deze JIP's opgericht zijn, is niet in beleidsstukken beschreven. Uit interviews met de verschillende beleidsmakers kwam naar voren dat niet duidelijk was of de jongeren zelf van mening waren dat zij te weinig informatie hadden over zaken, zoals alcohol, drugs, wonen et cetera. De geïnterviewde jongeren gaven aan zelf voldoende informatie te kunnen verkrijgen over de items waarover informatie verkregen kan worden bij de JIP's. Zij waren allen van mening dat de Jongeren Informatie Punten overbodig waren.

De doelgroep waarop de JIP's zich richten zijn alle jongeren van de gehele gemeente Borger-Odoorn in de leeftijd van 12 tot 24 jaar.⁹³ In totaal zijn dit ongeveer 3950 jongeren. Hoe groot men de vraag naar informatie, afkomstig van de JIP's schat is nergens aangegeven. In situaties waar jongeren een vraag hebben, dient een JIP uitkomst

⁹¹ Jaaroverzicht 2004 HALT Drenthe, Jaaroverzicht 2005 HALT Drenthe.

⁹² www.borger-odoorn.nl (geraadpleegd op 19-06-2006).

⁹³ www.bibliotheekborger.nl (geraadpleegd op 19-06-2006).

te bieden. Dit kan te allen tijde en om die reden is er ook steeds meer informatie digitaal verkrijgbaar.

De middelen voor het JIP zijn de benodigde folders en een internetsite. Folders worden eens per week aan de bibliotheken aangeleverd. Informatie over de kosten die dit met zich meebrengt is niet bekend.

Het JIP wordt in de beleidsstukken en op internetsites niet vergeleken met andere werkwijzen om vroegtijdig problemen te voorkomen. De uitvoering geschiedt door het Preventie Bureau Jeugdzorg Drenthe en de plaatselijke bibliotheken. Doordat het JIP een voorziening is, bestaat de uitvoering uit huisvesting en folderverschaffing. Consistentie van de uitvoering is hier dus niet aan de orde. Uit de verschillende interviews en uit documenten blijkt dat het doel van de JIP's niet bereikt is. Sinds 2001 functioneren de JIP's in de gemeente niet meer. De oorzaak hiervan wordt gezien in het feit dat er eigenlijk geen goede plek is waar informatie voor de jeugd beschikbaar kan worden gemaakt.⁹⁴

Hieronder is schematisch weergegeven aan welke criteria het JIP wel en niet voldoet en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Wat en voor wie wel aangegeven. Aantallen en kosten niet aangegeven
Doel	Concreet, operationeel, precies aangegeven. Niet kwantitatief
Doelgroep	Omvang, situaties, tijdstip, omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie bekend, volgorde, duur en kosten onbekend
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Niet bekend
Gerealiseerde resultaten	Niet bekend hoeveel bereik en wat invloed is op gedrag
Opvallende aspecten	-

§ 6.2.3 Jeugdsoos en ontmoetingscentrum

Bij de oprichting van de Bunermonder was het eerste doel om een plek te creëren waar jongeren zich thuis zouden voelen en waar jongeren zich ook zelf verantwoordelijk voor zouden voelen. In de eerste jaren na de oprichting werd dit doel enigszins bereikt.

Uit de eerste vergaderingen na de oprichting kwam naar voren dat de Bunermonder een groot succes is onder de jeugd beneden de twaalf jaar.⁹⁵ Ook oudere jeugd maakt vanaf de oprichting van de Bunermonder veel gebruik van het centrum. Zij bezoeken vooral de jeugdsoos die er in de Bunermonder plaatsvindt. Voor deze jeugd wordt wel minder georganiseerd dan voor de jeugd jonger dan twaalf jaar.⁹⁶ Het eerste jaar verliep de organisatie van activiteiten niet soepel. Niet iedereen is op de hoogte van de activiteiten voor de verschillende groepen die er in de Bunermonder zijn en er vindt te weinig overleg plaats binnen het bestuur.⁹⁷ Toch is de gemeente in dit jaar erg positief over de Bunermonder.

⁹⁴ <http://212.153.37.110/olibbestanden/gemeentelijke%20stukken/2004/171828.pdf> (geraadpleegd op 19-06-2006).

⁹⁵ Notulen vergadering beheerscommissie, maandag 6 april.

⁹⁶ Notulen vergadering bestuur 'de Bunermonder' 1 maart 1999; Activiteitenagenda voor de Bunermonder; Jaarverslag 1999, jeugd en jongerencentrum de Bunermonder.

⁹⁷ Bestuursvergadering 19 juli 1999; Bestuursvergadering 4 oktober 1999.

Het functioneren van alle jeugdsozen is in 2005 geëvalueerd door middel van een enquête onder de jeugd. Uit eerdere rapporten van de SWBO bleek dat de jeugdsozen vanaf het jaar 2002 niet zoveel publiek trokken als men gedacht had en door middel van de afgenomen enquêtes wilde men een beeld krijgen van de oorzaken hiervan. Voor aanvang van de enquête had men zelf het idee dat de grootste oorzaak van het wegblijven van de jeugd was dat er geen alcohol geschonken mag worden in de soos en dat er niet gerookt mag worden. Uit de enquête kwam dit zelfde beeld naar voren. Hieruit kwam ook naar voren dat de jeugdsoos veel concurrentie had van de zogenaamde ‘keten’. Dit zijn illegale plaatsen waar groepen jongeren bij elkaar komen. Een derde oorzaak die aan het licht kwam was dat er door de digitalisering van de samenleving andere vormen van communicatie ontstaan. Tot slot bleek dat de openingstijden van de sozen te beperkt zijn, omdat men afhankelijk is van vrijwilligers.⁹⁸

Uit gesprekken met zowel de jeugd, de buurtbewoners, de wijk- en jeugdagenten en de beleidsmakers komt ditzelfde beeld naar voren. Uit gesprekken met een aantal jongeren uit Borger kwam echter wel naar voren dat zij de Boerderij een aantal jaren geleden een goede plek voor de jeugd vonden. Het werd alleen jammer gevonden dat de jeugdsoos in de vakanties dicht was, terwijl dit juist de tijd is dat de jeugd er tijd voor heeft om naar de soos te komen. Uit de gesprekken bleek ook dat de jeugd die voorheen de Boerderij bezocht, Veuger geen goede vervanging voor de Boerderij vindt. In Veuger heeft de jeugd namelijk geen eigen plek en het hebben van een eigen plek was juist een groot voordeel aan de Boerderij.⁹⁹

Uit een gesprek met een buurtbewoner die ook vrijwilliger in de Boerderij was, kwam ditzelfde beeld naar voren. Ook deze bewoner is van mening dat Veuger geen goede vervanging voor de Boerderij is. Dit blijkt volgens haar vooral uit het feit dat de jeugd hier veel minder komt dan voorheen in de Boerderij.¹⁰⁰

De jeugd uit Nieuw Buinen gaf aan dat zij meer naar Stadskanaal toe gaan, omdat hier meer te doen is dan in Nieuw Buinen zelf. Dit is in deze plek de grootste oorzaak voor het wegblijven van de jeugd uit de Bunermonder.

Het tweede doel dat beoogd werd met de oprichting van jeugdsozen, namelijk het terugdringen van vandalisme is niet geëvalueerd. Uit de verschillende gesprekken kwam naar voren dat dit doel niet bereikt is. Dit feit hangt samen met het feit dat er weinig jeugd naar de sozen toe komt. Doordat de jeugd de soos niet bezoekt, gaat er ook geen preventieve werking van de jeugdsozen uit. Volgens verschillende jongeren en buurtbewoners is er ook maar weinig vandalisme in de gemeente en de problemen die door jongeren veroorzaakt worden, gebeuren juist door die groep jongeren die niet in een jeugdsoos komen, of de soos nu goed loopt of niet.¹⁰¹

Uit de evaluatierapporten en de gehouden interviews komt naar voren dat de twee doelen waarvoor de jeugdsozen/jongerencentra in het leven zijn geroepen, niet bereikt zijn. Oorzaken die aangedragen worden zijn het feit dat er maar weinig vandalisme in deze plaatsen is en het feit dat het beleid van de jeugdsozen/ jongerencentra de jeugd niet aanspreekt, waardoor de juiste doelgroep niet bereikt wordt.

⁹⁸ Heerema, R., Polling, L. de jeugd(soos) heeft de toekomst?? Onderzoek naar het functioneren van de jeugdsozen en de belevingswereld van jongeren in de gemeente Borger-Odoorn, januari 2006.

⁹⁹ Interview 11, 12, 13, 14, 29.

¹⁰⁰ Interview 28.

¹⁰¹ Interviews 1,4,7, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 20, 25, 27, 28, 29.

Hieronder is schematisch weergegeven aan welke criteria de jeugdsozen wel en niet voldoen en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Niet beschreven
Doelen	Beide niet concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief
Doelgroep	Omvang bekend; situaties, tijdstip en omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie bekend, volgorde, duur en kosten onbekend
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Communicatie in Bunermonder loopt niet goed. Samenwerking in Veuger onbekend
Gerealiseerde resultaten	Bereik Nw-Buinen:15-25 personen, Borger; tot 22-07-2005 > 50 personen
Opvallende aspecten	Bereik loopt terug in loop van de jaren. In de loop van de jaren ontstaan er ook problemen bij de jeugdsoos. De soos wordt dan van oplossing tot probleem

§ 6.2.4 Jeugdagent en wijkagenten

Over het doel van de wijkagent en de werking ervan is weinig in rapporten en evaluaties terug te vinden. *Uit verschillende gesprekken kwam naar voren dat het doel van de wijkagent het signaleren van problemen is.* Deze problemen kunnen zowel betrekking hebben op de jeugd als op volwassenen. Een wijkagent houdt zich bezig met alles wat zich in zijn wijk afspeelt. De doelgroep is dan ook de gehele bevolking van de buurt waarin de wijkagent werkzaam is. Per wijk is er één wijkagent aangesteld. De kosten per wijk zijn hierdoor 1 fte.

Volgens medewerkers van de SWBO, leden van de politie en van bureau HALT heeft de wijkagent voldoende contacten met de jongeren en weet deze wat de jeugd bezig houdt.¹⁰² De functie moet volgens al deze actoren dan ook zeker blijven bestaan, want de wijkagent houdt toezicht in een buurt en toezicht heeft een preventieve functie. In beide plaatsen is de wijkagent volgens hen belangrijk, ook al zijn er in Borger weinig problemen met de jeugd. Uit interviews met verschillende uitvoerders kwam naar voren dat het feit dat er weinig problemen zijn juist te danken is aan het werk van de wijkagent. Doordat deze toezicht houdt, zorgt de jeugd voor minder overlast. De laatste jaren is er minder toezicht gekomen in Borger door ziekte en door de herindeling van de gemeenten. Dit heeft er volgens de geïnterviewden voor gezorgd dat er de laatste jaren een stijging te zien in aantallen incidenten in Borger, dus juist daarom blijft het toezicht erg belangrijk.¹⁰³

Uit gesprekken met de jeugd en buurtbewoners uit Borger kwam dit zelfde beeld gedeeltelijk naar voren. Hieruit bleek dat de ondervraagde jeugd de wijkagent niet persoonlijk kent, maar dat ze er allen wel mee bekend zijn dat er een wijkagent in Borger aanwezig is. De jongeren die mee hebben gewerkt aan het onderzoek zijn echter geen probleemjongeren en zij waren wel van mening dat een wijkagent een preventieve werking zou kunnen hebben op jongeren die problemen veroorzaken. De buurtbewoners deelden deze mening. Uit de gesprekken met jongeren en buurtbewoners van Borger kwam echter wel naar voren dat er weinig sprake is van problematiek met de jeugd en dat

¹⁰² Interviews 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 19, 20, 21.

¹⁰³ Interviews 1, 2, 4, 7, 8, 9, 10, 19.

het moeilijk te zeggen is of er wel problematiek zou zijn als er geen wijkagent aanwezig zou zijn geweest.¹⁰⁴

In Nieuw Buinen wordt meer overlast waargenomen sinds er een wijkagent is aangesteld. Dit is volgens de verschillende uitvoerders echter niet te wijten aan de werkwijze van de wijkagent. Er is voldoende contact met de buurt en de jeugd kent hier de wijkagent wel. De reden voor de toegenomen overlast is volgens de politie en andere betrokken instellingen te wijten aan het toewijzingsbeleid van de Wooncom.¹⁰⁵ In Nieuw Buinen worden mensen bij elkaar geplaatst die elders overlast gaven en dit zorgt voor een cumulatieve van problemen.¹⁰⁶

De jeugd uit Nieuw Buinen was meer bekend met de wijkagent dan de jongeren uit Borger. 80% van de ondervraagde jongeren kende de wijkagent persoonlijk doordat deze veel op straat aanwezig is. Ook de meerderheid van de ondervraagde buurtbewoners had de wijkagent wel eens in Nieuw Buinen gezien en zij waren van mening dat deze functie zeker wel een preventieve werking kan hebben op jongeren die anders misschien wel problemen zouden veroorzaken.¹⁰⁷

De wijkagent is volgens alle betrokken actoren een goede functie die een preventieve werking heeft. De jeugd en buurtbewoners in met name Borger zijn echter minder bekend met de wijkagent dan de ondervraagde uitvoerders en beleidsmakers aangaven. Dit zou verklaard kunnen worden uit het feit dat voornamelijk probleemjongeren bekend zijn met de wijkagent en deze waren niet bereid mee te werken aan het onderzoek of konden niet bereikt worden. Dit kan voor een vertekend beeld gezorgd hebben.

Hieronder is schematisch weergegeven aan welke criteria het fenomeen ‘wijkagent’ wel en niet voldoet en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Niet beschreven
Doel	Niet concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief
Doelgroep	Omvang, situaties en tijdstip bekend; omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie, volgorde, duur onbekend. Kosten bekend
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Niet consistent
Gerealiseerde resultaten	onbekend
Opvallende aspecten	Alle betrokkenen positief over de functie ondanks onbekende resultaten

De jeugdagent is later in het leven geroepen dan de wijkagent. Uit gesprekken met verschillende jeugdagenten bleek dat zij niet op de hoogte waren hoe zij het doel waarvoor deze functie in het leven geroepen was, dienden te bereiken. Vanaf 2005 is hier wel duidelijkheid in gekomen, want vanaf die tijd werken de jeugdagenten met de vijf eerder genoemde speerpunten.

¹⁰⁴ Interviews 11, 12, 13, 14, 15, 25, 27, 28, 29.

¹⁰⁵ De Wooncom is de wooncorporatie die toewijst welke gezinnen in de huurhuizen in Nieuw Buinen terecht komen.

¹⁰⁶ Interviews 1, 10, 20.

¹⁰⁷ Interviews 26, 30, 31, 32.

Het casusoverleg, het School Preventie Plan en het project voor de hanggroepjongeren is al wel in de gemeente ingevoerd. Er is nog geen officiële evaluatie van de nieuwe werkwijze met de vijf speerpunten geweest. Het project van de hanggroepjongeren is wel geëvalueerd en deze evaluatie was positief. De evaluatie is te vinden in bijlage IX. De jeugdagent die werkzaam is in de gemeente Borger-Odoorn is tevens werkzaam in de regio Emmen. De gemeente Borger-Odoorn valt onder de regio Emmen Zuid. Over deze gehele regio is bekend hoeveel jongeren bereikt zijn, zoals uit bijlage IX op te maken valt.

De jeugdagenten zelf zijn positief over de nieuwe werkwijze. Er wordt volgens hen nu meer preventief opgetreden en jongeren zijn beter in beeld. Door het casusoverleg worden jongeren ook snel naar de juiste instantie verwezen. De jeugdagent heeft tevens zitting in de Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid. Hierdoor kan hij nu meer dan voorheen invloed uitoefenen op de vorming van beleid. De jeugdagenten zijn van mening dat dit positief is, omdat zo ook zaken die men in het werkveld te zien krijgt, meegenomen worden in het te vormen beleid. Niet iedereen is echter positief over deze functie. Uit de gesprekken met de jeugd bleek dat geen van de jongeren de jeugdagent werkelijk kende. Maar één ondervraagde jongere had van dit fenomeen gehoord. Alle jongeren waren van mening dat de aanstelling van een jeugdagent geen invloed heeft gehad op hun eigen gedrag of op het gedrag van hun vrienden. De reden hiervoor was het feit dat de jongeren de jeugdagent niet persoonlijk kenden.

Ongeveer 50% van de ondervraagde buurtbewoners had wel van het fenomeen gehoord, maar ze waren niet bekend met de persoon zelf. Één persoon had een eenmalig contact gehad met de jeugdagent, maar de andere bewoners hadden de jeugdagent nog nooit gezien. Door het feit dat men de jeugdagent zo weinig ziet, zijn de buurtbewoners van mening dat deze persoon ook weinig invloed heeft op het gedrag van de jeugd.¹⁰⁸

Uit gesprekken met andere betrokken actoren kwam dit zelfde beeld naar voren. Ook zij waren van mening dat de jeugdagent te weinig contacten had met de jeugd. Dit kwam volgens deze personen mede door de vele overleggen, maar ook door het grote gebied waarin de jeugdagent werkzaam is.¹⁰⁹ Met dit laatste punt waren de jeugdagenten het eens. Ook zij waren van mening dat er meer contacten met de jeugd zouden kunnen zijn als het werkgebied kleiner was. Zij zagen dit echter niet als noodzakelijke voorwaarde om hun werk goed uit te kunnen voeren en aan de doelstellingen te kunnen voldoen.¹¹⁰

De meningen over de werking van de jeugdagent waren erg verdeeld. De jeugdagent blijkt niet bekend te zijn bij de jeugd in de gemeente en ook de buurtbewoners kennen de jeugdagent niet. Geïnterviewde uitvoerenden waren van mening dat deze functie anders ingevuld zou moeten worden om effectief te zijn. De jeugdagenten zelf waren echter wel tevreden over hun functie en de invulling hiervan.

Hieronder is schematisch weergegeven aan welke criteria het fenomeen ‘jeugdagent’ wel en niet voldoet en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Niet beschreven
Doel	Niet concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief

¹⁰⁸ Interviews 15, 25, 26, 27, 28, 30, 31.

¹⁰⁹ Interviews 1, 9, 10, 19.

¹¹⁰ Interviews 2, 8.

Doelgroep	Omvang, situaties en tijdstip bekend; omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie, volgorde, duur onbekend. kosten bekend
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Veel overleg met verschillende andere partijen, maar weinig contact met wijkagenten en jongerenwerkers
Gerealiseerde resultaten	Aantallen bereikte jongeren bekend. Invloed op gedrag van jongeren niet bekend door tekort aan informatie
Opvallende aspecten	Jeugdagent minder bij jeugd betrokken dan doel doet vermoeden

§ 6.2.5 Werkgroep Preventief Jeugdbeleid

Op 16 april 2002 is er een werkgroep preventief jeugdbeleid in het leven geroepen voor Nieuw Buinen. Uit een evaluatie, uitgevoerd door de SWBO blijkt dat de situatie in 2005 erg is veranderd in vergelijking met 2002. De overlast is verminderd en ook hanggroepjongeren zijn in de loop van de jaren afgenomen.¹¹¹ Het is niet bekend in welke mate deze hanggroep is afgenomen, maar uit gesprekken met buurtbewoners en beleidsmakers en uitvoerders kwam naar voren dat er nu minder vernielingen op de schoolpleinen plaatsvinden dan voorheen.¹¹² Uit gesprekken bleek echter dat de werking en het doel van deze werkgroep niet bij iedereen bekend is. Een aantal mensen is van mening dat deze werkgroep goed werk verricht en dat door het instellen van deze groep de problemen in Nieuw Buinen terug zijn gelopen, maar niet iedereen is hier van overtuigd. Vooral personen die minder met de vorming van het beleid te maken hebben en meer werken met de dagelijkse praktijk, zien weinig terug van de inspanningen van deze werkgroep. Deze personen zijn ook van mening dat er teveel werkgroepen zijn waar in zekere zin beleid gemaakt wordt. Volgens deze personen zou er minder over de jeugd overlegd moeten worden in werkgroepen en zou er meer met de jeugd overlegd moeten worden.¹¹³ De actoren die in de werkgroep vertegenwoordigd zijn vinden dat de werkgroep wel goed functioneert. Er is in deze werkgroep een actieplan opgesteld en in de vergaderingen wordt steeds teruggekoppeld wie welke taken op zich neemt en welke taken al wel uitgevoerd zijn en op welke manier dit gebeurd is. Hierdoor wordt er zorg voor gedragen dat de uitvoering van de verschillende acties tijdig en consistent geschiedt. De actoren van de werkgroep zijn wel van mening dat deze werkgroep nu niet meer zo noodzakelijk is als ten tijde van de oprichting. Er is momenteel namelijk geen overlast meer door de jeugd. De betrokken buurtbewoners willen de groep echter graag in stand houden en om deze reden is de groep niet opgeheven. De vergaderfrequentie is wel minder geworden.¹¹⁴

Naast de betrokken buurtbewoners waren ook alle andere ondervraagde buurtbewoners bekend met de werkzaamheden van deze werkgroep. Allen vonden de initiatieven van deze groep goed en effectief. Zij gaven echter aan dat er momenteel geen behoefte meer is aan zo'n groep in Nieuw Buinen.

Één jongere uit Nieuw Buinen was bekend met de werkgroep preventief jeugdbeleid. De andere ondervraagde jongeren uit Nieuw Buinen gaven aan deze werkgroep niet te kennen. Allen gaven echter wel aan op de hoogte te zijn van het feit dat

¹¹¹ Evaluatie actieplan Preventief Jeugdbeleid Nieuw Buinen, 2002.

¹¹² Interviews 1, 9, 10, 26, 30 t/m 32, 38, 39.

¹¹³ Interviews 1, 4, 7.

¹¹⁴ Interview 10, uitkomst teruggestuurde vragenlijsten buurtbewoners Nieuw Buinen.

er hekken geplaatst zijn bij scholen. De jongeren waren allen van mening dat dit er wel toe heeft geleid dat de overlast op het schoolplein afgenomen is.

Het doel waarvoor de werkgroep preventief jeugdbeleid Nieuw Buinen is opgericht is inmiddels bereikt. Er is geen overlast meer bij de basisscholen en de sporthal door de maatregelen die er door de instelling van deze groep genomen zijn. De groep bestaat echter nog steeds, doordat de buurtbewoners hier belang aan hechten.

Hieronder is schematisch weergegeven aan welke criteria de werkgroep preventief jeugdbeleid wel en niet voldoet en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Wat en voor wie bekend. Aantallen en kosten onbekend
Doel	Concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief
Doelgroep	Omvang, situaties en tijdstip bekend; omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie, volgorde, duur en kosten bekend
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Bekend: Goede samenwerking met buurtbewoners, scholen en sporthalbeheerder
Gerealiseerde resultaten	Bekend dat problemen zijn afgenomen, maar niet in aantallen bekend
Opvallende aspecten	Problemen opgelost, maar men wil groep behouden

§ 6.2.6 Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid

In de verschillende stukken die er te vinden waren over de werkgroep vandalisme en de Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid kwam geen helder beeld naar voren over de effectiviteit ervan. Het doel van de Coördinatiegroep is om het jeugdbeleid van de verschillende instellingen op elkaar af te stemmen. Er is geen evaluatie geweest van het beleid van de verschillende instellingen en dus komt ook niet duidelijk naar voren of het doel van de groep behaald is.

Uit gesprekken met verschillende betrokkenen kwam ook geen eenduidig beeld naar voren. Jongeren en buurtbewoners waren niet op de hoogte van het bestaan van deze groep en ook verschillende uitvoerenden wisten niet van het bestaan van deze groep af.¹¹⁵ De actoren die wel op de hoogte waren van het bestaan van deze groep, waren niet allen bekend met het doel van de coördinatiegroep.¹¹⁶ Er is een aantal actoren dat het belangrijk vindt dat er overleg gepleegd wordt tussen de verschillende instanties die met de jeugd te maken hebben¹¹⁷, terwijl anderen vinden dat er teveel overlegd wordt en te weinig werkelijke acties ondernomen worden. Verschillende uitvoerenden, buurtbewoners en jongeren waren van mening dat de problemen met jongeren in de gemeente Borger-Odoorn niet groot genoeg zijn voor het aantal ingestelde werkgroepen en coördinatiegroepen.¹¹⁸

Uit de gesprekken en de geraadpleegde bronnen kwamen geen gegevens naar voren over eventuele resultaten die door deze coördinatiegroep bereikt zijn.

¹¹⁵ Interviews 4,7,11,12,13,14,15, 25 t/m 31.

¹¹⁶ Interviews 1,2,3,8,10.

¹¹⁷ Interviews 3, 6, 16.

¹¹⁸ Interviews 1, 4, 7, 9, 10, 11, 12, 14, 19, 20, 21.

Hieronder staat schematisch weergegeven aan welke criteria om effectiviteit te kunnen meten, de Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid wel en niet voldoet en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Voor wie, aantallen en kosten niet bekend. Wat: wel bekend
Doel	Niet concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief
Doelgroep	Omvang bekend. Situaties, tijdstip, omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie, volgorde, duur en kosten bekend
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Niet bekend
Gerealiseerde resultaten	Niet bekend
Opvallende aspecten	Veel partijen niet op de hoogte van deze coördinatiegroep

§ 6.2.7 Oud en Nieuw feesten

Uit de evaluatie van de oud en nieuw feesten in de nacht van 31 december 2000 en 1 januari 2001 kwam naar voren dat deze feesten duidelijk effect hebben gehad. In deze nacht was zichtbaar minder overlast in zowel Borger als Tweede Exloërmond.¹¹⁹ In de daaropvolgende jaren zijn er meerdere oud en nieuw feesten georganiseerd en volgens zowel de beleidsmakers als de jeugd is dit nog steeds een goed initiatief. De laatste jaren organiseert de jeugd het feest in Borger niet meer samen met de SWBO. De beheerder van de klimschuur organiseert dit feest nu. De klimschuur is de locatie waar het feest al een aantal jaren gehouden wordt.

De oud en nieuw feesten werden door de jeugd in het begin vooral als een succes gezien, omdat ze zelf bij de organisatie en uitvoering betrokken werden. Dit zorgde voor een groot draagvlak onder de jeugd. Bij dit project had de jeugd het idee dat ze serieus genomen werden en dit is voor de jeugd een belangrijke voorwaarde om mee te werken aan het initiatief.¹²⁰ Tegenwoordig zijn de feesten nog steeds een succes. Dit komt voornamelijk door het feit dat dit de enige plek is waar met oud en nieuw wat te doen is. Doordat er nu een feest voor de jeugd is met oud en nieuw, is er minder verveling en dit is volgens zowel de jongeren als de beleidsmakers de oorzaak dat er nu minder vernielingen en andere overlast plaatsvindt met oud en nieuw.¹²¹

Uit bovenstaande blijkt dat de oud en nieuw feesten hun doel hebben bereikt en nog ieder jaar het doel bereiken waarvoor ze in het leven zijn geroepen. De organisatie ligt nu niet langer in handen van de jongeren en de SWBO, maar in handen van het bestuur van de klimschuur. Dit heeft echter geen invloed gehad op het effect van de feesten.

Op de volgende pagina staat schematisch weergegeven aan welke criteria om effectiviteit te kunnen meten, de oud en nieuw feesten voldoen en welke resultaten behaald zijn.

¹¹⁹ Jaarverslag 2000 Stichting Welzijn Borger-Odoorn, juni 2001; verslag vergadering vandalismewerkgroep 3 februari 2000; verslag vergadering werkgroep vandalisme Borger-Odoorn, 18 mei 2000.

¹²⁰ Interviews 11 en 12.

¹²¹ Interviews 9, 10, 11, 12, 13, 14, 29.

Probleem	Wat en voor wie bekend, aantallen en kosten onbekend
Doel	Concreet, operationeel, precies aangegeven. Niet kwantitatief
Doelgroep	Omvang, situaties en tijdstip bekend; omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie, volgorde, duur en kosten bekend
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Goede samenwerking SWBO met de jeugd
Gerealiseerde resultaten	Bereik niet bekend. Werking op overlast gunstig
Opvallende aspecten	Participatie van de jeugd aan opzetten feesten groot

§ 6.2.8 Jongeren Ontmoetings Plekken (JOP's)

Uit evaluatierapporten over de mislukking van de A-JOP in Borger kwam naar voren dat de oorzaken voor de mislukking divers zijn. Ten eerste is de lange gemeentelijke procedure een belangrijke oorzaak van het niet kunnen realiseren van een dergelijke voorziening. Hiernaast is ook het draagvlak onder de buurtbewoners te klein en is het lastig een geschikte plek te vinden voor een hangplek. Ook het draagvlak onder de jongeren was na verloop van tijd niet meer groot genoeg, doordat jongeren in de loop van de tijd andere interesses krijgen.¹²² Uit de gevoerde gesprekken met buurtbewoners en jongeren uit Borger komt hetzelfde beeld naar voren. Zowel de jeugd, de buurtbewoners als medewerkers van verschillende instanties zijn van mening dat de tegenwerking van de buurtbewoners en de lange procedures de oorzaken zijn geweest voor het mislukken van de A-JOP in Borger.¹²³

Uit gesprekken met buurtbewoners uit Nieuw Buinen kwam het beeld naar voren dat de tegenwerking van de buurt hier de belangrijkste oorzaak is geweest van het feit dat er nog geen JOP gerealiseerd is.¹²⁴ Ook de jongeren gaven aan dat het vooral aan de tegenwerking uit de buurt te wijten is dat er in Nieuw Buinen geen JOP gerealiseerd is. Uit de politiestatistieken blijkt echter niet dat het mislukken van de realisatie van de JOP's gezorgd heeft voor een toename in aantallen incidenten. Wel kwam uit gesprekken met jongeren en buurtbewoners naar voren dat het vertrouwen in de gemeente gedaald is na het mislukken van de verschillende initiatieven om JOP's in de gemeente te verwezenlijken.¹²⁵

Hieronder staat schematisch weergegeven aan welke criteria om effectiviteit te kunnen meten, de JOP's voldoen en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Wat en voor wie bekend, aantallen en kosten onbekend
Doel	Concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief
Doelgroep	Omvang, situaties bekend. tijdstip en omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie, volgorde, duur en kosten bekend.
Argumenten voor werking interventie	Niet expliciet gegeven. Wel gebruikt gemaakt van relevante literatuur.

¹²² Ingezonden brief van de Coördinator Sector Samenlevingsopbouw aan het College van Burgemeester en Wethouders Borger-Odoorn, 13 december 2004.

¹²³ Interviews 10 t/m 16, 19, 27, 28, 29.

¹²⁴ Interviews 26, 30, 31.

¹²⁵ Interviews 11 t/m 15, 25 t/m 32, 36, 37, 41, 48, 49.

Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Niet bekend
Gerealiseerde resultaten	Doel niet bereikt, effect op gedrag onbekend
Opvallende aspecten	Door tegenwerking niet gerealiseerd

§ 6.2.9 WhoZnext

De vier opgezette projectteams van WhoZnext hadden in het begin moeite met het vinden van coaches. Dit was een vereiste voordat er begonnen kon worden met het organiseren van activiteiten. Toen er eenmaal coaches waren liep het project goed, alleen haakten er soms coaches af, waardoor er activiteiten uitgesteld moesten worden.¹²⁶ Vanuit Nieuw Buinen kwamen positieve geluiden na de start van het projectteam. Er was in januari 2004 volgens buurtbewoners en uitvoerenden van beleid minder last van vandalisme en jongeren hadden de uitspraak gedaan dat er nu eindelijk ook iets voor de jeugd werd georganiseerd.¹²⁷ Ook in Borger werd het project goed ontvangen. Het eerste projectteam in Borger is er niet in geslaagd een actieve hangplek te realiseren en is afgehaakt, maar op dit moment is er weer een nieuwe groep actief die erin slaagt sportieve activiteiten te organiseren voor niet- sporters.

In 2005 zijn er 11 jeugdsozen door medewerkers van de SWBO bezocht met de vraag wie er bekend was met WhoZnext en waarom jongeren wel of niet deelnemen aan de activiteiten. Uit dit onderzoek bleek dat bijna iedereen bekend was met het project. In drie van de vier plaatsen was de bekendheid zelfs 100%. Uit dit onderzoek kwam ook naar voren dat de jeugd tot 14 jaar meer geïnteresseerd was in sportactiviteiten van de projectteams dan de jeugd die ouder was. Deze jeugd interesseert zich meer voor andere zaken. Dit komt mede door het feit dat men dan ook naar het voortgezet onderwijs gaat.¹²⁸ Uit een ander onderzoek van de SWBO bleek dat groepen die voorheen overlast veroorzaakten uit elkaar waren gevallen en dat het middelengebruik verminderd was. Uit het verslag blijkt echter niet dat de veranderingen in overlast werkelijk teweeg zijn gebracht door de initiatieven van het WhoZnext team.¹²⁹ Uit gesprekken met jongeren kwam naar voren dat zij van mening waren dat het uiteenvallen van groepen niet veroorzaakt werd door het project, maar door het ouder worden van de jongeren. Wel waren zij van mening dat WhoZnext invloed heeft gehad op de vrijetijdsbesteding van de jeugd. Voor aanvang van het project was er volgens de ondervraagden echter geen behoefte aan een dergelijk project, maar nu het er is, wordt er wel meegedaan aan de activiteiten die door deze groep georganiseerd worden. De jongeren gaven echter wel aan dat er maar erg weinig activiteiten door de teams georganiseerd worden.¹³⁰

De ondervraagden van de SWBO die betrokken zijn geweest bij het opzetten van de WhoZnext teams waren van mening dat er inderdaad geen behoefte aan zo'n team bestond. De teams zijn opgericht naar aanleiding van een vraag vanuit de gemeente en niet naar aanleiding van vragen van de jeugd zelf.¹³¹

¹²⁶ Interview 10, Pasveer, A. Verslag projectteam WhoZnext Borger Odoorn, 20 januari 2004.

¹²⁷ Pasveer, A. Verslag projectteam WhoZnext Borger Odoorn, 20 januari 2004.

¹²⁸ Pasveer, A. Verslag projectteam WhoZnext Borger Odoorn, 20 januari 2004.

¹²⁹ Verzamelde gegevens 2000/2001 SWBO n.a.v. straatgesprekken Jeugd Borger vergeleken met gegevens 2004/2005.

¹³⁰ Interviews 11, 12, 13, 14, 29.

¹³¹ Interview 10.

Uit bovenstaande valt op te maken dat de WhoZnext teams geen bestaande behoefte bij de jeugd hebben vervuld. Het doel waarvoor de teams zijn opgericht, is wel bereikt, maar volgens een aantal ondervraagden is dit niet de verdienste van dit initiatief.

Hieronder staat schematisch weergegeven aan welke criteria om effectiviteit te kunnen meten, de WhoZnext teams voldoen.

Probleem	Wat: bekend, voor wie, aantallen en kosten: onbekend
Doel	Niet concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief
Doelgroep	Omvang bekend, situaties, tijdstip en omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie en volgorde onbekend, duur en kosten bekend.
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Niet consistent. Verschilt per team
Gerealiseerde resultaten	Bereik verschilt per activiteit. Bereik is bekend. ¹³² Niet bekend of doel is gehaald
Opvallende aspecten	Vraag kwam niet vanuit jeugd

§ 6.2.10 'Jeugd over de Grenzen'

Niet alle actoren die zich bezighouden met de jongeren oordelen hetzelfde over de werking van het project. Vier uitvoerenden weten niet wat het doel van 'Jeugd over de Grenzen' is en ook zien zij niet in wat deze groep toe kan voegen aan het al bestaande beleid.¹³³ Deelnemers van het project zijn positiever over het project. Zij zijn van mening dat het erg belangrijk is dat er afstemming is tussen verschillende partijen uit meerdere gemeenten. Ook zijn zij allen van mening dat het belangrijk is dat er overleg gepleegd wordt met alle partijen om te weten te komen welke instantie een jongere met problemen het beste kan helpen en om inzicht te krijgen in de bevoegdheden van de instanties in de andere gemeenten. Zij zijn het dus eens met het doel waarvoor deze groep is opgericht.¹³⁴

Over de uitvoering van het project zijn niet alle betrokkenen positief. Drie personen gaven aan dat er veel gepraat wordt en dat er meer actie ondernomen zal moeten worden. Dan pas weet je of de gemaakte afspraken en het gemaakte beleid ook daadwerkelijk werken. Momenteel is volgens deze actoren nog niet duidelijk wat er precies door deze groep bereikt is naast de uitgebrachte rapporten.¹³⁵

Uit alle gevoerde gesprekken kwam naar voren dat er geen sprake meer is van overlast in de gemeente Borger-Odoorn door jeugd van over de grenzen. Er is nu contact gelegd tussen de instanties van de verschillende gemeenten en als in de toekomst blijkt dat er weer sprake is van grensoverschrijdende overlast, dan is hierdoor al duidelijk welke instantie aangesproken kan worden om eventuele problemen op te lossen. Nu dit bereikt is, kan men volgens een aantal actoren vraagtekens zetten of het voortbestaan van deze groep wel nodig is.¹³⁶ De initiatiefnemers van het project zijn van mening dat de projectgroep wel voort moet blijven bestaan om de werkwijzen van de verschillende instanties uit de gemeenten beter op elkaar af te kunnen stemmen.

¹³² Aantallen deelnemers van de verschillende initiatieven zijn te vinden in bijlage VII.

¹³³ Interviews 1, 4, 7, 19.

¹³⁴ Interviews 6, 10, 16, 20.

¹³⁵ Interviews 10, 16, 20.

¹³⁶ Interviews 1, 7, 10, 16, 19, 20.

De ondervraagde jongeren waren allen niet bekend met het project. Eén jongere gaf echter wel aan dat er veel jongeren uit Stadskanaal naar Nieuw Buinen komen, dus dat hij het doel van de groep wel in zag. De andere jongeren gaven aan dat de jongeren uit Stadskanaal geen problemen veroorzaken en dat het project dus ook niet nodig is.

Twee ondervraagde buurtbewoners hadden van 'Jeugd over de Grenzen' gehoord, maar zij wisten niet wat deze projectgroep voor acties ondernam. De andere ondervraagde buurtbewoners waren niet bekend met dit project. De twee buurtbewoners die bekend waren met het bestaan van het project waren van mening dat er ook wel behoefte was aan zo'n groep. Zij gaven aan dat er voorheen veel jongeren uit Stadskanaal in Nieuw Buinen waren en dat deze jongeren ook wel overlast veroorzaakten. Beide personen gaven echter wel aan graag meer concrete acties te willen zien van deze groep, want momenteel worden er geen acties ondernomen waar de bewoners van Nieuw Buinen bekend mee zijn.

De projectgroep 'Jeugd over de Grenzen' heeft bereikt dat er ambulant jongerenwerkers aangesteld zijn, dat er geen problemen meer zijn van jeugd uit andere gemeenten en dat de organisaties van de verschillende gemeenten elkaar kennen. Een aantal actoren is van mening dat hiermee de doelen van deze groep bereikt zijn en dat de groep niet langer voort hoeft te bestaan. De initiatiefnemers van het project zijn van mening dat de projectgroep wel voort moet blijven bestaan om de werkwijzen van de verschillende instanties uit de gemeenten beter op elkaar af te kunnen stemmen.

Hieronder staat schematisch weergegeven aan welke criteria om effectiviteit te kunnen meten, de werkgroep 'Jeugd over de Grenzen' voldoet en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Voor wie, aantallen en kosten onbekend, wat bekend
Doel	Concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief
Doelgroep	Omvang, situaties, tijdstip en omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie, volgorde, duur en kosten bekend.
Argumenten voor werking interventie	Niet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Niet bekend
Gerealiseerde resultaten	Doel bereikt
Opvallende aspecten	-

§ 6.2.11 Ambulant jongerenwerk

De ambulant jongerenwerker is volgens een aantal actoren een goed initiatief.¹³⁷ Een aantal andere betrokkenen gaf aan dat er in Borger-Odoorn meer behoefte is aan een standplaats gebonden jongerenwerker. Ook gaven zij aan dat er in Borger-Odoorn geen groepen jongeren zijn die problemen geven en dat het werk van de ambulant jongerenwerker daarom dus meer gericht zou moeten zijn op werkzaamheden die bedoeld zijn voor individuele gevallen die problemen hebben en ook zouden de werkzaamheden meer gericht kunnen zijn op alle jeugd en niet alleen voor de probleemjeugd.¹³⁸ De invulling van de functie is op dit moment voor velen nog niet duidelijk. Hiervoor is de functie er nog niet lang genoeg. Uit gesprekken en observaties blijkt dat de invulling van

¹³⁷ Interviews 1, 3, 4, 6, 7.

¹³⁸ Interviews 9, 10, 21.

de functie momenteel ook nog niet geheel vaststaat. Er is sprake van een accentverschuiving in de functie waarbij de werkzaamheden meer gericht zullen worden op individuele jongeren en minder op groepen jongeren. De reden hiervoor is dat er momenteel weinig groepen jongeren in beeld zijn en dat er vanuit de samenleving meer vragen bij de jongerenwerker binnenkomen over individuele gevallen.¹³⁹

Volgens vele ondervraagden is de nieuwe ambulant jongerenwerker nog niet lang genoeg in dienst om een goed oordeel te kunnen geven over haar functioneren. Er is op dit moment ook nog geen schriftelijke evaluatie beschikbaar over het functioneren van de ambulant jongerenwerker. Wel is er een eerste kwartaalrapportage verschenen en is bekend hoeveel jongeren de ambulant jongerenwerker tot nu toe heeft bereikt.

Ondervraagde buurtbewoners gaven aan niet bekend met deze functie te zijn. 20 van de 23 ondervraagde buurtbewoners wisten niet wat de functie inhield en om die reden gaven zij aan ook niet te weten of deze functie zou moeten blijven bestaan. Drie buurtbewoners wisten wel wat de functie inhield en dachten allen dat dit fenomeen een goede invloed op het gedrag van de jongeren zou kunnen hebben.

Twee van de ondervraagde jongeren gaven aan wel bekend te zijn met de ambulant jongerenwerker, doordat zij contacten met deze persoon hebben. 63 procent van de andere jongeren gaf aan wel van de ambulant jongerenwerker gehoord te hebben. De twee jongeren die bekend waren met de jongerenwerker gaven aan dat het contact met deze persoon niet gezorgd heeft voor een verandering in hun gedrag, maar dat zij het wel als prettig ervaren dat er een dergelijk persoon in de gemeente aanwezig is waar zij terecht kunnen als er kleinere problemen spelen.

De jongeren die niet persoonlijk bekend waren met de ambulant jongerenwerker gaven ook aan dat zij het wel als positief ervaren dat er een jongerenwerker aanwezig is in de gemeente voor de jongeren die daar behoefte aan hebben.

Hieronder staat schematisch weergegeven aan welke criteria om effectiviteit te kunnen meten, het ambulant jongerenwerk voldoet en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Wat, voor wie bekend. Aantallen en kosten onbekend
Doel	Niet concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief
Doelgroep	Omvang, situaties, tijdstip en omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie, volgorde, duur onbekend; kosten onbekend.
Argumenten voor werking interventie	Niet expliciet gegeven
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Niet bekend
Gerealiseerde resultaten	Bereik bekend, invloed op gedrag onbekend
Opvallende aspecten	Functieverschuiving in de loop van de tijd

§ 6.2.12 Buurtnetwerken Jeugdhulpverlening

De Buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor de jeugd van twaalf jaar en ouder zijn een onderdeel van de Brug. Momenteel is er geen schriftelijke informatie beschikbaar over de werking van dit project, omdat het project nog maar zo kort aan de gang is.¹⁴⁰ Uit gesprekken met medewerkers van de SWBO en gesprekken met verschillende

¹³⁹ Interviews 10, 16, 20.

¹⁴⁰ Interview 19.

wijkagenten kwam het beeld naar voren dat de buurtnetwerken jeugdhulpverlening een succes zijn. Er worden veel signalen opgevangen en door de vele signalen die er binnen komen is er zelfs een tijdsuitbreiding geweest voor het project.¹⁴¹ De signalen die worden opgevangen worden besproken in de buurtnetwerken en hierna verder behandeld door de instantie die de meeste expertise heeft over het desbetreffende probleem.

Veel actoren zijn van mening dat dit project een goed project is voor deze gemeente, omdat dit project gericht is op individuele problematiek en niet op groepsproblematiek. In deze gemeente is vooral sprake van incidentele gevallen die problemen hebben en deze gevallen worden met de buurtnetwerken jeugdhulpverlening bereikt.¹⁴²

Jongeren en buurtbewoners hadden geen van allen van de buurtnetwerken jeugdhulpverlening gehoord. Dit komt doordat signalen over jongeren met problemen vanuit scholen, de politie, maatschappelijk werk en de GGD in deze groep terecht komen. Jongeren met een hulpvraag gaan zelf (vrijwillig) naar een andere instantie toe, bijvoorbeeld maatschappelijk werk, en als een persoon dan problemen heeft die beter door een andere instantie opgelost kunnen worden, dan wordt zo'n persoon in het buurtnetwerk jeugdhulpverlening ingebracht.¹⁴³

Hieronder staat schematisch weergegeven aan welke criteria om effectiviteit te kunnen meten, de buurtnetwerken jeugdhulpverlening voldoen en welke resultaten behaald zijn.

Probleem	Niet beschreven
Doel	Niet concreet, operationeel, precies aangegeven en kwantitatief
Doelgroep	Omvang bekend; situaties, tijdstip en omvang vraag onbekend
Middelen	Frequentie bekend, volgorde, duur en kosten verschillen per geval
Argumenten voor werking interventie	Gebruik gemaakt van relevante literatuur
Vgl andere werkwijzen	Niet gedaan
Consistentie uitvoering	Veel overleg waardoor men weet wat men doet en in welke gevallen
Gerealiseerde resultaten	onbekend
Opvallende aspecten	Alle partijen zeer positief.

§ 6.3 Aanwijzingen voor effectiviteit

Zoals uit de voorgaande paragraaf geconcludeerd kan worden, voldoen de interventies die er genomen zijn in de gemeente Borger-Odoorn geen van allen geheel aan de gestelde criteria waaraan beleid dient te voldoen. Doordat de doelen niet duidelijk zijn, de omvang van de doelgroep in de meeste gevallen niet in beeld is en de uitvoering van het beleid niet beschreven is, is het moeilijk aan te geven of de interventies hun doel bereiken en welk bestanddeel van een interventie effectief is.

Er kan wel gekeken worden of er indicaties zijn of het gevoerde beleid effectief is. Van de buurtnetwerken jeugdhulpverlening zijn directe aanwijzingen te vinden dat deze effectief zijn. In 1998 is in opdracht van het ministerie van Volksgezondheid Welzijn en Sport (WVS) een onderzoek uitgevoerd naar het rendement van buurtnetwerken. Hierbij is gekeken naar doeltreffendheid en in hoeverre er efficiënt gewerkt wordt. Er is in dit

¹⁴¹ Interview 19.

¹⁴² Interviews 9, 10, 12, 19, 21.

¹⁴³ Interview 19.

onderzoek onderscheid gemaakt in bereik, aanpak, kosten en opbrengsten van een netwerk. Uit dit onderzoek kwam naar voren dat het rendement van buurtnetwerken groot is. De netwerken bleken een groot bereik te hebben, ook onder gezinnen in achterstandssituaties. Uit het onderzoek kwam ook naar voren dat het hebben van een buurtnetwerk een garantie is voor een brede aanpak van problemen. Het onderzoek toonde wel aan dat het moeilijk aantoonbaar was of kinderen in netwerkbuurten beter af zijn dan andere kinderen. De netwerkdeelnemers ervoeren de gezamenlijke aanpak echter wel als positief en ze zien de nieuwe werkwijze als een belangrijke verbetering. De uitkomsten van dit onderzoek kunnen gezien worden als een directe aanwijzing dat buurtnetwerken een goed en effectief initiatief zijn. Het ligt aan de uitvoering van het project of dit in deze gemeente ook effectief is.

Uit gesprekken met medewerkers van de SWBO, Bureau Jeugdzorg, de wijkagenten en de jeugdagente kwam naar voren dat men het project werkelijk uitvoert zoals het beschreven staat in de literatuur van Pannebakker en Vorstermans. De doelen zijn voor alle partijen helder, de doelgroep is goed afgebakend en men weet hoe groot de doelgroep is. Men gaf echter wel aan dat het moeilijk is in te schatten hoe groot de vraag naar de interventie is. De werkwijze die aangehouden wordt door alle partijen is goed beschreven en doordat deze interventie tevens elders in het land loopt en geëvalueerd is, kan er ook aangegeven worden waarom deze interventie zou moeten werken. Ook verloopt de werkwijze volgens de ondervraagden consistent. Iedereen weet wat zijn of haar taak is en in de overleggen van de werkgroep wordt de werkwijze van alle partijen geëvalueerd. Ook de effecten van het project worden jaarlijks geëvalueerd en uit de evaluaties van de buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor jeugd beneden de twaalf jaar kwam een positief beeld naar voren. Hieruit bleek dat de meeste gevallen die in dit project terecht komen ook werkelijk geholpen worden.¹⁴⁴ Evaluaties van de buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor de jeugd ouder dan twaalf zijn er nog niet, maar deze aanpak is hetzelfde als de aanpak voor de jeugd jonger dan twaalf en dus kan gesteld worden dat dit project effectief is.

Van de andere projecten zijn geen directe of indirecte aanwijzingen over de effectiviteit te vinden. Het project WhoZnext is een project dat landelijk in veel plaatsen ingevoerd is. Er is echter geen onderzoek gedaan naar de werkelijke effecten van dit project, dus over de werking van dit project kunnen geen conclusies getrokken worden.

De andere interventies zijn alle niet landelijk ingevoerd. Ook is er van de andere interventies geen direct of indirect bewijs dat ze effectief zijn.

§ 6.4 Cijfers in de gemeente

Uit voorgaande paragraaf blijkt dat het zeer lastig is om per maatregel aan te geven of de maatregel effectief is geweest. Er kan echter wel gekeken worden of het feit dat er vanaf het jaar 1999 verschillende maatregelen zijn ingevoerd, invloed heeft gehad op het aantal incidenten in deze periode. In deze paragraaf zullen daarom de beschikbare cijfers van aantallen incidenten in de plaatsen Borger en Nieuw Buinen aan de orde komen. Alleen de cijfers van de plaatsen Nieuw Buinen en Borger zijn weergegeven, omdat dit rapport zich in het bijzonder op deze plaatsen richt.

---

¹⁴⁴ Interviews 1, 2, 3, 4, 10, 19.

Zowel bij de politie als de SWBO, de gemeente en bureau HALT ontbreken de cijfers van aantallen incidenten voor het jaar 1999. De reden hiervoor is dat gegevens over kleine incidenten, waar dit rapport zich op richt, maar vijf jaar bewaard blijven.¹⁴⁵ Er was nog wel een overzicht van de regiopolitie Drenthe beschikbaar van het jaar 1999. In dat jaar is er een jaaroverzicht opgesteld met daarin de cijfers van alle incidenten die waarschijnlijk door jongeren gepleegd zijn.¹⁴⁶ Hiernaast is er ook een overzicht van de regiopolitie Drenthe met aantallen incidenten in de jaren 1999 tot en met 2002.

In 2004 zijn opnieuw cijfers gepubliceerd van de regiopolitie. Hierin waren de gegevens van de jaren 2000 tot en met 2004 opgenomen.¹⁴⁷ Naast aantallen incidenten in de verschillende plaatsen heeft de gemeente een overzicht opgesteld van de kosten van de incidenten van de afgelopen jaren. Hiervan is geen compleet overzicht beschikbaar vanaf het jaar 1999, maar er is wel een overzicht beschikbaar van de kosten van vandalisme van de jaren 2002 tot en met 2005.¹⁴⁸ In het overzicht met kosten van het vandalisme staat ook vermeld over hoeveel incidenten het gaat.

Uit de politiestatistieken en uit statistieken van de gemeente Borger-Odoorn komt geen eenduidig beeld naar voren over de aantallen incidenten die er in de afgelopen jaren in de gemeente geweest zijn. In alle beschikbare overzichten staan andere cijfers over het aantal incidenten dat in de loop van de jaren gepleegd is. Hiervoor zijn verschillende redenen te geven.

Uit interviews met de wijkagenten, de jeugdagenten en een gesprek met een ambtenaar van de gemeente Borger-Odoorn bleek allereerst dat men niet helder voor ogen heeft wanneer een zaak onder vandalisme valt en wanneer niet. In de overzichten van zowel de politie als de gemeente wordt onderscheid gemaakt in de volgende rubrieken:

- Vernieling auto's
- Vernieling Openbare gebouwen
- Vernielingen straatmeubilair
- Vandalisme/ baldadigheid
- Graffiti
- Overige vernielingen
- Overige overlast

In de interviews met alle bovengenoemde personen is gevraagd wanneer een incident onder vandalisme valt en wanneer onder één van de vier soorten vernielingen. Hierop kwam geen eenduidig antwoord.

Hieronder staan drie citaten uit interviews op de vraag wat zij onder vandalisme verstaan:

- *Als er sprake van een aangifte is, dan is er voor de politie sprake van vandalisme. Als er alleen een melding wordt gedaan, dan wordt dit niet in de politiecijfers opgenomen als vandalisme. Bij de gemeente tellen de meldingen wel mee in de vandalismecijfers. Bij vandalisme is geen sprake van opzet en bij vernieling wel. Bij graffiti is ook sprake van opzet, dus graffiti is geen vandalisme.*

---

¹⁴⁵ Interview 8.

¹⁴⁶ Jaaroverzicht incidenten 1999 Politie Borger-Odoorn.

¹⁴⁷ Eikens, J. (januari 2005) Overzicht incidenten Politie Borger- Odoorn 2004, Regiopolitie Drenthe, District Zuid-Oost, werkeenheden Borger-Odoorn.

¹⁴⁸ Kosten vandalisme in de gemeente Borger-Odoorn 2005, 14-02-2006.

- *Iedere zinloze vernieling is vandalisme. Het ingooien van een ruit van een winkel is vandalisme. Het ingooien van een ruit van het gemeentehuis is vernieling van een openbaar gebouw. Iets dat doelbewust op één persoon is gericht is geen vandalisme. Uitgaansgeweld en vernieling door de jeugd is vandalisme. In het computersysteem kun je bepaalde vernielingen onder meerdere codes invoeren, dus het is moeilijk te zeggen wanneer iets als vandalisme wordt gezien en wanneer als vernieling.*
- *Vandalisme is puur vernieling. De opzet is gericht op het vernielen van iets. Dus bijvoorbeeld doelgericht een ruit stuk gooien. In dit geval houdt de dader wel rekening met de gevolgen. Hij wil iets kapot maken.*

Uit documenten van HALT Drenthe bleek dat zij het volgende onder vandalisme verstaan: vernieling, baldadigheid, graffiti en brandstichting.¹⁴⁹

Het feit dat niet alle personen hetzelfde onder vandalisme verstaan, kan als een oorzaak gezien worden voor het feit dat er in de verschillende overzichten van de gemeente en de politie verschillende aantallen te zien zijn bij de bovengenoemde categorieën incidenten.

Een verklaring voor het feit dat de cijfers van de politie niet overeen komen met de aangeleverde cijfers van de gemeente is te vinden in het eerste citaat. De cijfers van de politie bestaan uit aangiften, terwijl bij de cijfers van de gemeente ook het aantal meldingen in de cijfers wordt opgenomen.

In onderstaande tabellen staan cijfers gepresenteerd van het totaal aan incidenten dat volgens de verschillende statistieken in de jaren 1999 tot en met 2005 heeft plaatsgevonden. Hierdoor wordt inzichtelijk of er een bepaalde trend in de cijfers is waar te nemen en in hoeverre de verschillende overzichten van elkaar afwijken. In bijlage X is een compleet overzicht te vinden van alle soorten incidenten die in de plaatsen Borger en Nieuw Buinen hebben plaatsgevonden in de jaren 1999 tot en met 2005.

Tabel 6.4.1 Incidenten gepleegd door jongeren in Borger in de jaren 1999 tot en met 2004

Jaartal	Aantal volgens overzicht 1999 ¹⁵⁰	Aantal volgens overzicht 2001 ¹⁵¹	Aantal volgens overzicht 2002 ¹⁵²	Aantal volgens overzicht 2004 ¹⁵³	Aantal volgens gemeente ¹⁵⁴
1999	-74	-70	-56	---	---
2000	---	-77	-51	-78	---
2001	---	---	-72	124	---
2002	---	---	-69	112	-14
2003	---	---	---	-90	-15
2004	---	---	---	-77	-10
2005	---	---	---	---	---

Tabel 6.4.2 Incidenten gepleegd door jongeren in Nieuw Buinen in de jaren 1999 tot en met 2004

Jaartal	Aantal volgens overzicht 1999 ¹⁵⁵	Aantal volgens overzicht 2001 ¹⁵⁶	Aantal volgens overzicht 2002 ¹⁵⁷	Aantal volgens overzicht 2004 ¹⁵⁸	Aantal volgens gemeente ¹⁵⁹
---------	--	--	--	--	--

¹⁴⁹ Jaaroverzicht Halt Drenthe 2005.

¹⁵⁰ Kluiters, J. jaaroverzicht ten behoeve van de werkgroep vandalisme politie Borger, 1999.

¹⁵¹ Kluiters, J. Overzicht van de incidenten van de politie binnen wijk eenheid Borger-Odoorn, september 2001.

¹⁵² Eikens, J. Overzicht incidenten Politie Borger-Odoorn, januari 2003.

¹⁵³ Eikens, J. (januari 2005) Overzicht incidenten Politie Borger- Odoorn 2004, Regiopolitie Drenthe, District Zuid-Oost, werkeenhed Borger-Odoorn.

¹⁵⁴ Kosten vandalisme in de gemeente Borger-Odoorn 2005, 14-02-2006.

¹⁵⁵ Kluiters, J. jaaroverzicht ten behoeve van de werkgroep vandalisme politie Borger, 1999.

¹⁵⁶ Kluiters, J. Overzicht van de incidenten van de politie binnen wijk eenheid Borger-Odoorn, september 2001.

¹⁵⁷ Eikens, J. Overzicht incidenten Politie Borger-Odoorn, januari 2003.

1999	-67	-68	-41	---	---
2000	---	-81	-52	-84	---
2001	---	---	-82	114	-35
2002	---	---	-60	-94	-24
2003	---	---	---	-85	-23
2004	---	---	---	-74	---
2005	---	---	---	---	---

Er zijn te weinig cijfers beschikbaar om een koppeling te maken tussen de bovenstaande aantallen incidenten en de genomen maatregelen die in het voorgaande hoofdstuk behandeld zijn. Er is wel een samenhang te zien tussen de maatregelen en de gepresenteerde cijfers. Zoals uit bovenstaande tabellen blijkt is er namelijk een trend te zien in de cijfers. Deze trend is dat de cijfers in de loop van de tijd eerst stijgen. Hierna dalen de cijfers weer. De cijfers geven een dalende lijn te zien vanaf het jaar 2002. In het jaar 2002 en de jaren daaropvolgend zijn ook de meeste maatregelen van kracht, zoals af te leiden valt uit de tabel in paragraaf 5.4. Na het jaar 2002 is het aantal maatregelen nog enigszins gestegen en het aantal incidenten is in beide plaatsen enigszins gedaald. De trend is bij het aantal incidenten echter niet erg duidelijk. In bijlage X is te zien dat deze trend voor het ene type incident duidelijker is dan voor het andere type incident.

Overlast door jeugd in Nieuw Buinen steeg tot en met 2002 en gaf daarna een dalende lijn te zien. In Borger was deze dalende lijn niet aanwezig.

Vernielingen aan openbare gebouwen en graffiti kwamen in beide plaatsen ieder jaar ongeveer evenveel voor. Alleen in 2001 werd deze constante lijn doorbroken door een piek in Borger bij de vernielingen aan openbare gebouwen en een piek in Nieuw Buinen bij graffiti. De oorzaak hiervan is onbekend.

Vernielingen aan auto's kwam in Nieuw Buinen veel voor in het jaar 2000 en de jaren 2003/2004, terwijl dit in Borger juist veel voorkwam in de jaren 2001 en 2002. In beide plaatsen is een forse daling te zien na het jaar 2001 in de aantallen overige overlast.

De cijfers van vandalisme verschillen erg per bron en zijn hierdoor niet betrouwbaar.

Uit de cijfers van de tabellen 6.4.1 en 6.4.2 blijkt niet dat er veel verschillen zijn tussen het totaal aantal incidenten in de dorpen Nieuw Buinen en Borger. Het cultuurverschil tussen beide dorpen uit zich dus niet in het aantal incidenten per dorp. De cijfers van de gemeente doen geloven dat er meer overlast is in Nieuw Buinen, terwijl de cijfers van de politie een omgekeerd beeld te zien geven. Dit verschil kan komen doordat de gemeente het aantal meldingen van incidenten heeft bijgehouden en dat de politie het aantal aangiften heeft bijgehouden.

¹⁵⁸ Eikens, J. (januari 2005) Overzicht incidenten Politie Borger- Odoorn 2004, Regiopolitie Drenthe, District Zuid-Oost, werkeenheid Borger-Odoorn.

¹⁵⁹ Kosten vandalisme in de gemeente Borger-Odoorn 2005, 14-02-2006.

Hoofdstuk 7 Beleid van andere gemeenten

In dit hoofdstuk zal het beleid van een aantal gemeenten beschreven worden. Het doel van dit hoofdstuk is om een antwoord te verkrijgen op de vijfde hoofdvraag van dit rapport. De gemeenten die in dit hoofdstuk aan de orde komen, hebben allemaal ongeveer hetzelfde aantal inwoners als de gemeente Borger-Odoorn. Al de gekozen gemeenten zijn ook eveneens gemeenten met een landelijk karakter. De gemeenten hebben ook ongeveer dezelfde oppervlakte. Hierdoor is de bevolkingsdichtheid in de gemeenten waarmee een vergelijking wordt gemaakt ongeveer gelijk aan de bevolkingsdichtheid in de gemeente Borger-Odoorn. De volgende gemeenten zullen hieronder aan bod komen:

<u>Gemeente</u>	<u>Inwoneraantal (in 10000-tallen)</u> ¹⁶⁰	<u>Oppervlakte (in km²)</u> ¹⁶¹
A	25	278
B	26	178
C	26	184
D	24	105
E	33	345
F	26	226
G	25	308
H	26	228

In dit hoofdstuk zal per maatregel aangegeven worden welke gemeenten gebruik maken van verschillende regelingen en waarom zij de maatregel ingevoerd hebben. Van alle maatregelen zal aangegeven worden wat het doel van de maatregel is, wat de middelen waren, wat de beoogde resultaten zijn, wat de behaalde resultaten zijn, wat voor soort interventie het is en wanneer een maatregel is gestart. In dit hoofdstuk staan al deze zaken schematisch weergegeven. Iedere paragraaf zal met een korte tussenconclusie eindigen. Een compleet verslag van alle maatregelen per gemeente is te vinden in bijlage XI.

In dit hoofdstuk zal ook ingegaan worden op de criminaliteitscijfers van de verschillende gemeenten. De informatie die gebruikt is voor de totstandkoming van dit hoofdstuk is verkregen uit gesprekken met medewerkers van de verschillende gemeenten, beleidsstukken en relevante internetsites. De informatie over criminaliteitscijfers in de verschillende gemeenten is afkomstig van de Misdaadmeter. In de Misdaadmeter staan de officiële politiecijfers vermeld die afkomstig zijn van de 25 politiekorpsen uit Nederland. Hierop is per gemeente te zien wat er aan criminaliteit heeft plaatsgevonden.¹⁶² Er is gebruik gemaakt van de Misdaadmeter, omdat uit het vorige hoofdstuk naar voren kwam dat de cijfers van de gemeente Borger-Odoorn en de regiopolitie niet met elkaar overeen komen. Ook wilden niet alle gemeenten waarmee een vergelijking gemaakt is cijfers

¹⁶⁰ www.sdu.nl/staatscourant/gemeentes/gemprovin.htm (geraadpleegd op 03-04-2006). De datum waarop deze aantallen betrekking hebben is 1 januari 2006.

¹⁶¹ www.sdu.nl/staatscourant/gemeentes/gemprovin.htm (geraadpleegd op 03-04-2006). De datum waarop deze oppervlakten betrekking hebben is 1 januari 2006.

¹⁶² www.ad.nl/misdaadmeter/ (geraadpleegd op 22-05-2006)

aanleveren over het aantal delicten in hun gemeente en daarom is ervoor gekozen met landelijke cijfers te werken.

De misdaadmeter bevat cijfers over criminaliteit die op twee manieren gerangschikt zijn: zowel absoluut als relatief. Hierdoor is een vergelijking tussen gemeenten mogelijk. In de misdaadmeter staan gegevens over vernielingen en over discriminatie. Gegevens over graffiti staan er niet in genoemd en hierop kunnen de gemeenten dus ook niet vergeleken worden.

§ 7.1 Bureau HALT

Bureau HALT	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger- Odoorn
Aanwezig	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja	Ja
Probleem	Criminaliteit onder jongeren tussen de 12 en 17 jaar	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	idem	idem
Doel	Veelvoorkomende criminaliteit onder jongeren tussen 12 en 17 jaar voorkomen en bestrijden	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem
Middelen	Dmv.Halt-afdoeningen. Financie-ring door het Ministerie van Justitie	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem
Beoogde resultaten	80% van de jongeren binnen de gestelde norm voorzien van een Halt-afdoening	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem
Effecten	Norm niet gehaald	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem
Periode	Voor 1999-heden	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem
Type interventie	uitvoerend	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem	Idem

Zoals uit bovenstaande tabel valt af te lezen, is in iedere gemeente een samenwerkingsverband met Bureau Halt. Dit komt omdat Bureau Halt een landelijk instelling is met een eigen organisatie in iedere provincie. In alle provincies heeft bureau Halt hetzelfde doel voor ogen. Uit de tabel blijkt dat geen van de regionale Halt-bureau's er tot nog toe in geslaagd is om 80% van de jongeren binnen de gestelde norm te voorzien van een Halt-afdoening. Hierin verschilt HALT-Drenthe, waarmee de gemeente Borger-Odoorn samenwerkt, niet van de andere gemeenten waarmee een vergelijking is gemaakt.

§ 7.2 Jongeren Informatie Punten (JIP)

JIP's	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-Odoorn
Aanwezig	één JIP en folders in alle jeugdsozen	n ee	één mobiele JIP en aantal vaste JIP's	Één informatie-adviescentrum	n ee	n ee	Één JIP	n ee	In iedere bibliotheek in de gemeente
Probleem	Tekort aan informatie over actuele thema's bij de jeugd		Er was 1 lokatie voor jeugd en men wilde meer jeugd bereiken.	Niet genoemd			Vraag vanuit jeugd en praktisch gezien was er een goede plek om een JIP op te richten		Onbekend
Doel	Jeugd informeren		Leggen v contact met jongeren die niet of onvoldoende worden bereikt door jeugdzorg of organisaties op gebied van vrijetijds-besteding	Informatie verschaffen aan jeugd over verschillen de thema's			Informatie verschaffing aan de jeugd over verschil lende onder werpen ¹⁶³		Jongeren vroegtijdig informeren over verschillende onderwerpen, zoals seks, werk etc.
Middelen	Folders		Folders en mobiel infopunt (bus)	Folders en 1 gebouw			Internet-aansluiting en folders		Financiële middelen van de provincie Drenthe
Beoogde resultaten	Jeugd informeren		Contact leggen met jongeren	Jeugd informeren			Jeugd informeren		Niet aangegeven
Effecten	JIP slecht bezocht door ligging. Wel bekendheid onder jeugd met folders in sozen en jeugd leest folders ook. ¹⁶⁴		Gemiddeld bereik mobiele JIP is 10-20 jongeren per keer. 2 standplaatsen per dag, 2,5 dag in de week	onbekend			Jongeren die in infoadviescentrum komen maken er veel gebruik van. Aantallen onbekend		Niet bekend hoe groot bereik is en wat invloed op gedrag is
Periode	Sinds januari 2004 folders in sozen		Augustus 1992-heden	Nog in oprichting			2004-heden		1998- heden
Type interventie	Dienstverlenende voorziening		Dienstverlenende voorziening	Dienstverle-nende voorziening			Dienstverlenende voorziening		Dienstverle-nende voorziening

Uit bovenstaande tabel komt naar voren dat in één gemeente waar een JIP aanwezig is, het bereik hiervan bekend is. In de andere gemeenten is dit niet het geval. Ook in de gemeente Borger-Odoorn is het bereik van de JIP's niet bekend.

In gemeente A is bekend dat er weinig gebruik gemaakt werd van het JIP. Om deze reden liggen daar nu folders in de sozen. Uit gesprekken met de jongerenwerker blijkt dat deze folders wel gelezen worden en dat de jongeren van het bestaan van de folders af weten. Wat de folders voor effect hebben op het gedrag van jongeren is in geen van de gemeenten bekend. Hierin verschilt de gemeente Borger-Odoorn ook niet van de rest van de gemeenten.

¹⁶³ Interview 24.

¹⁶⁴ Interview 17.

§ 7.3 Jeugdsozen en Jongerenontmoetingscentra

	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-Odoorn
Aanwezig	Tienersozen en jongeren-sozen. 13 in totaal	Jongeren-soos in alle kernen. De 3 grootste kernen hebben jongerencentrum.	3 jongeren-centra	Plek in sporthal. Wel behoefte v jeugd aan plek. Wordt aan gewerkt	2 jongeren-centra, 5 jeugdsozen, 1 multifunctioneel centrum	2 jongeren-centra en momenteel 1 in ontwikkeling	Verschillende jeugdsozen in kernen	nee	6 in totaal
Problemen	Geluidsoverlast en vernielingen	Jeugd heeft ruimte nodig voor ontmoeting	In 1 kern last van rondhangende jongeren	Momenteel geen plek voor de jeugd	Niet benoemd	Weinig voor de jeugd te doen	Jeugd had behoefte aan soos	Onbekend	Ontbreken van voorzieningen voor de jeugd
Doel	Verminderen overlast en verveling	Een veilige laagdrempelige ontmoetingsplaats creëren	Rondhangende jeugd naar centra krijgen	Men wil beginnen met creëren van nieuwe plek voor de jeugd	Voldoende jeugd trekken. Aantallen niet genoemd	Verveling bij jeugd tegen gaan	Aansluiten op wensen van jeugd	geen	Plek creëren waar jongeren zich thuis en verantwoordelijk voor voelen & vandalisme terugdringen
Midelen	Wordt gerund door volwassen vrijwilligers	Onbekend	198 uur personeel. Allen welzijns-werkers	Onbekend	Medewerking van Stichting Welzijn	Vrijwilligers organiseren veel	Onbekend	geen	± 400 uur per jaar besteedt door welzijns-werkers
Beoogde resultaten	Minder overlast op straat. Geen aantallen genoemd als resultaat	Vaardigheden en kwaliteiten van jongeren versterken en vergroten	Alle jeugd bereiken	Een plek hebben voor de jeugd waar men elkaar kan treffen	Voldoende bezoekers trekken	Verveling bij jeugd tegen gaan	De jeugd bereiken	geen	Minder vandalisme en grote opkomst onder de jeugd. Niet in cijfers aangegeven
Effecten	Toen alcoholbeleid is versoepeld, minder overlast buiten sozen. Nog 1 groep jongeren die problemen veroorzaakte. Verdwenen na gesprek en oprichting werkgroep in november 2005	Onbekend	Men bereikt in de kern de jongeren die geen andere vrijetijdsinvulling hebben. In andere 2 centra meer gemengd publiek	Nog niets. Is nog in oprichting	Voor 2006 slecht bezocht. Sinds begin 2006 jeugd in aantal sozen meer betrokken bij activiteiten → toename in het aantal bezoekers	Goede opkomst in jongeren-centra. Komt doordat jeugd betrokken wordt bij organisatie activiteiten	Jeugdsozen die er zijn lopen goed. Aantallen bezoekers niet bekend	geen	Niet bekend hoeveel bereik en wat invloed is op gedrag
Periode	Voor 1999-heden	Voor 1999-heden	2004-heden	2006 begin gemaakt	Voor 1999-heden	Voor 1999-heden	Voor 1999-heden	-	1998- heden
Type interventie	Voorziening die activiteiten uitvoert	Voorziening die activiteiten uitvoert	Voorziening	Wordt een voorziening	Voorziening die activiteiten uitvoert	Voorziening die activiteiten uitvoert	Voorziening	-	voorziening

In zes van de acht gemeenten waarmee een vergelijking is gemaakt zijn jeugdsozen of jongerencentra aanwezig. In geen enkele gemeente is bekend wat de jeugdsozen voor effect hebben op het gedrag van de jeugd, alleen in gemeente B heeft men nu minder overlast van jongeren dan drie jaar geleden, maar het is niet aantoonbaar het effect van de jongerencentra. Wel is in de meeste gemeenten bekend hoe de opkomst in de sozen is. De reden voor de oprichting van de sozen verschilt wel per gemeente. In één gemeente was de reden voor de oprichting dat er overlast veroorzaakt werd. In een andere gemeente was er geen duidelijke reden voor de oprichting van de soos. In alle andere gemeenten was de reden voor de oprichting van de sozen de vraag vanuit de jeugd naar een eigen plek. In de gemeente Borger-Odoorn was de reden voor de oprichting van sozen tweeledig. Zowel toenemende overlast als vragen vanuit de jeugd zijn hier bepalend geweest voor het opzetten van sozen. In de gemeente Borger-Odoorn is de werking van de sozen eind 2005 geëvalueerd. Op dit punt loopt deze gemeente voor op de andere gemeenten waar nog niet een evaluatie van de werking van de sozen heeft plaatsgevonden.

§ 7.4 De Jeugdagent

Jeugd agent	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-Odoorn
Aanwezig	Één jeugdagent	n ee	Één Jeugdagent	Één Jeugdagent	Één jeugdagent	n ee	n ee	n ee	Één Jeugdagent
Probleem	Niet beschreven	?	Criminaliteit onder jongeren stijgt	Criminaliteit onder jongeren stijgt	Niet beschreven	?	?	?	Onbekend
Doel	Terugdringen van overlast, criminaliteit en schoolverzuim ¹⁶⁷	-	zorgen dat minder jongeren afglijden richting criminaliteit ¹⁶⁸	zorgen dat minder jongeren afglijden richting criminaliteit ¹⁶⁹	benaderen van probleemjongeren en gesprekken aangaan met groepen jongeren	-	-	-	Te weten komen wat er onder de jeugd leeft, jeugd voorlichten, problemen voorkomen en eventueel aanpakken
Middelen	1 agent voor 36 uur per week	-	1 agent en lesmateriaal over pesten, discriminatie, vandalisme, vuurwerk en drugs	1 agent en lesmateriaal over pesten, discriminatie, vandalisme, vuurwerk en drugs	1 agent die ook deelneemt in buurtnetwerken jeugdhulpverlening	-	-	-	1 agent voor 36 uur per week
Beoogde resultaten	Overlast, criminaliteit en schoolverzuim onder jongeren terugdringen	-	Minder criminele jongeren in de toekomst. Aantallen zijn niet genoemd	Minder criminele jongeren in de toekomst. Aantallen zijn niet genoemd	De jongeren bereiken	-	-	-	Problemen met jongeren voorkomen en aanpakken.
Effecten	Weinig bekend met jeugd. Functie meer	-	onbekend	onbekend	Drugsoverlast is verminderd, maar	-	-	-	Aantallen bereikte jongeren bekend. Invloed op gedrag

¹⁶⁵ Interview 34.

¹⁶⁶ Interview 24.

¹⁶⁷ www.assen.nl/Docs/internet_nl/Stadsinformatie/Veiligheidsplan%202005.pfd (geraadpleegd op 06-06-2006).

¹⁶⁸ <http://www.politie.nl/Twente//Afdelingen/Jeugdagenten/Jeugdagenten.asp?ComponentID=14648&SourcePagelD=9991#1> (geraadpleegd op 06-06-2006).

¹⁶⁹ <http://www.politie.nl/Twente//Afdelingen/Jeugdagenten/Jeugdagenten.asp?ComponentID=14648&SourcePagelD=9991#1> (geraadpleegd op 06-06-2006).

	coördinerend, administratief. Niet bekend of beoogd resultaat is bereikt				vandalisme neemt toe ¹⁷⁰				van jongeren niet bekend door tekort aan informatie
Periode	1-9-'99- heden	-	1996	1999 -heden	onbekend	-	-	-	1999- heden
Type interventie	Uitvoerend en overleg	-	uitvoerend	uitvoerend	uitvoerend	-	-	-	Uitvoerend en overleg

Niet in alle gemeenten is een jeugdagent aanwezig. In de plaatsen waar wel een jeugdagent aanwezig is, zijn de effecten van de aanstelling van de jeugdagent onbekend. Alleen in gemeente E is het resultaat van het werk van de jeugdagent dat de drugsoverlast verminderd is. De overlast is daar nu verschoven richting vandalisme. Het effect om overlast te verminderen is hier dus niet bereikt. De overlast is alleen verschoven. In de meeste gemeenten is de jeugdagent wel een uitvoerend orgaan en heeft de jeugdagent geen coördinerende en administratieve functie, zoals in de gemeente Borger-Odoorn het geval is. Alleen in de gemeente A wordt er ook meer een coördinerende en administratieve rol aan de jeugdagent gegeven. De rol van de jeugdagent in de gemeente Borger-Odoorn verschilt dus van de rol die de jeugdagent in drie van de vier andere gemeenten heeft. Het feit dat er geen resultaten bekend zijn van de functie komt overeen met drie van de vier andere gemeenten.

§ 7.5 Werkgroepen Preventief Jeugd beleid

Werkgroepen Preventief jeugd beleid	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-Odoorn
Aanwezig	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja

In geen van de gemeenten waarmee een vergelijking is gemaakt, zijn werkgroepen preventief jeugd beleid aanwezig. De gemeente Borger-Odoorn verschilt hierin dus van de andere gemeenten, want in de gemeente Borger-Odoorn zijn voor verschillende dorpen werkgroepen preventief jeugd beleid opgericht naar aanleiding van signalen van buurtbewoners of wijkagenten.

§ 7.6 Coördinatiegroep Preventief Jeugd beleid

Coördinatiegroep Preventief Jeugd beleid	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-Odoorn
Aanwezig	Nee	Nee	Nee	Ja, in de vorm van de KANS-structuur	Nee	Nee	Ja, in de vorm van een Regionaal Praktijk Netwerk. ¹⁷¹	Nee	Ja
Probleem	?	?	?	Er was te weinig afstemming tussen de partners	?	?	Directe probleem was overlast van jongeren in de kern 'B'	?	Toenemende problemen met de jeugd. Geen aantallen bekend.
Doel	-	-	-	Betere aansluiting krijgen tussen het beleidsniveau en het uitvoeringsniveau.	-	-	Betere samenwerking tussen deelnemende partijen	-	Jeugd beleid van de verschillende instellingen op elkaar afstemmen.

¹⁷⁰ <http://www.gemeenteE.nl/index.php?&simaction=content&mediumid=2&pagid=182&fontsize=11&stukid=252> (geraadpleegd op 06-06-2006).

¹⁷¹ Partners in het Regionaal Praktijk Netwerk zijn: de gemeente G (regisseur), openbaar- en voortgezet onderwijs, Stichting Welzijn West Zeeuwsch-Vlaanderen, Emergis, sector Verslavingszorg, jeugdreclassering, Algemeen Maatschappelijke Werk, Politie Zeeland, Het Traject, Bureau Jeugdzorg Zeeland, Project Opvang Schoolverlaters, Weer Samen Naar School, Stichting AZZ.

Middelen	-	-	-	onbekend	-	-	1 keer per kwartaal een overleg met alle partners. Daarnaast veel informeel overleg	-	Tijdsinvestering van alle partijen 3 keer per jaar 4 uur
Beoogde resultaten	-	-	-	De ketenpartners dienen elkaar beter te kunnen vinden	-	-	Betere samenwerking tussen deelnemende partijen.	-	Betere samenwerking tussen verschillende instellingen krijgen
Effecten	-	-	-	Uit tweejaarlijkse evaluatie blijkt dat de partners tevreden zijn. De ketenpartners kunnen elkaar nu werkelijk beter vinden	-	-	Deelnemende organisaties hebben duidelijker beeld van ieders werkwijze, hetgeen samenwerking én effectiviteit van overleg ten goede is gekomen. Lijnen tussen diverse organisaties zijn korter geworden en er wordt meer concreet samengewerkt ¹⁷²	-	Niet bekend
Periode	-	-	-	2001-heden	-	-	Januari 2003-heden	-	2000- heden
Type interventie	-	-	-	Coördinerend	-	-	Coördinerend	-	Coördinerend

In twee van de acht vergelijkbare gemeenten heeft men een overlegorgaan dat overeen komt met de Coördinatiegroep preventief Jeugdbeleid. In beide gemeenten is de werking van het overleg geëvalueerd en beide gemeenten zijn positief over de werking hiervan. In de gemeente Borger-Odoorn heeft nog geen evaluatie van de werking van dit overlegorgaan plaatsgevonden. De twee gemeenten streven wel hetzelfde doel na als de gemeente Borger-Odoorn.

§ 7.7 Oud en Nieuw feesten

Oud en Nieuw Feesten	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-Odoorn
Aanwezig	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	ja

In geen van de andere gemeenten worden oud en nieuw feesten georganiseerd. Hierin neemt de gemeenten Borger-Odoorn dus een aparte positie in. In deze gemeente werden tot voor kort wel oud en nieuw feesten door de SWBO georganiseerd. Momenteel is dit overgenomen door de eigenaar van de klimschuur. De oud en nieuw feesten zijn in de gemeenten Borger-Odoorn opgestart, omdat er voor de jeugd niets in de eigen gemeente te doen was. Een reden waarom er geen feesten in de andere gemeenten georganiseerd worden, kan zijn dat daar wel iets te doen is voor de jeugd. In de gemeenten C, D, E en G zijn de plaatselijke discotheken open met oud en nieuw. In de gemeenten A, B, F en H zijn geen plaatselijke discotheken. De reden waarom hier geen feesten met oud en nieuw georganiseerd worden is onbekend.

§ 7.8 Jongeren Ontmoetings Plekken

JOP	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-odoorn
Aanwezig	Spon taan ont- staan	Ja ¹⁷³	Één JOP	Een aantal JOP's	2 JOP's in de vorm van skatebanen	Ja, in de vorm van mobiele skatebaan	n ee	n ee	Nee
Probleem	?		Overlast van rondhangende jongeren	Gesignaleerde problemen met jongeren	Behoeftte onder de jeugd voor een actieve plek	Jeugd had geen eigen plek	?	?	Jeugd had behoefte aan eigen plek

¹⁷² Evaluatie Nota integraal jeugdbeleid gemeente G, december 2005.

¹⁷³ De JOP's zijn hier in de vorm van jeugdsozen. Uitwerking hiervan is te vinden in § 5.3.

Hangjongeren in de gemeente Borger-Odoorn: een beleidsadvies

Doel	-		De jeugd naar 1 plek krijgen, zodat het grijpbaar en inzichtelijk is	Problemen met jongeren voorkomen	In de behoefte van de jeugd voorzien	Eigen plek voor de jeugd creëren en verveling tegen gaan	-	-	JOP realiseren
Middelen	-		Dit is inbegrepen bij de 198 uur voor de JIP's	Een gecreëerde plaats voor de jeugd in de wijk	Tijdsbesteding van leden welzijnsstichting in samenwerking met jongeren	3 jaar voorbereiding door welzijnsstichting	-	-	Borger: € 13.434,- Nieuw Buinen: € 8900,- ¹⁷⁴
Beoogde resultaten	-		Meer zicht op de jeugd krijgen	Problemen met jongeren voorkomen	De behoefte van de jeugd bevredigen	Verveling tegen gaan en geen enkele buurt teveel belasten	-	-	Plek voor jeugd creëren
Effecten	-		In 1999 was dit bereikt. Nu groep ouder geworden en moeilijk om nieuwe jongeren naar JOP te krijgen.	Positief, mede door de nazorgtrajec-ten	Er wordt veel gebruik van de skatebanen gemaakt. Aantallen jongeren zijn niet bekend, maar er is nu minder overlast ¹⁷⁵	Veel gebruik van en vraag naar skatebaan en geen overbelasting van 1 wijk	-	-	JOP Niet gerealiseerd
Periode	-		1998 - heden	Voor 1999-heden		Mei 2005-heden	-	-	-
Type interventie	-		voorziening	Uitvoerende voorziening	Voorziening	Uitvoerende voorziening	-	-	-

In vier van de acht gemeenten zijn hangplekken gecreëerd en in een vijfde gemeente zijn jongeren ontmoetingsplekken in de vorm van een jeugdsoos. In de gemeente A zijn ook JOP's, maar deze zijn niet door de gemeente in het leven geroepen. Deze zijn spontaan ontstaan. In de gemeente Borger-Odoorn zijn de JOP's in de plaatsen Borger en Nieuw Buinen niet van de grond gekomen. De reden hiervoor was tegenstand uit de buurt en lange gemeentelijke procedures. Ook haakte de jeugd na een tijd af. De JOP's zijn hier dus niet gerealiseerd door verschillende oorzaken, terwijl dergelijke ontmoetingsplekken in andere gemeenten wel gerealiseerd zijn. De gemeente Borger-Odoorn verschilt hierin met de andere gemeenten waarmee een vergelijking is getrokken.

§ 7.9 WhoZnext teams

WhoZnext	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-odoorn
Aanwezig	N ee	N ee	N ee	N ee	N ee	N ee	drie teams	N ee	Vier teams
Probleem	?	?	?	?	?	?	Er was weinig voor de jeugd te doen	?	Volgens GGD was er vraag naar sportieve activiteiten voor de jeugd van 12 tot 25 jaar
Doel	-	-	-	-	-	-	Meer activiteiten voor de jeugd creëren	-	hanggroepjongeren betrekken bij verschillende vormen van maatschappelijke activiteiten
Middelen	-	-	-	-	-	-	Begeleiding door de jeugdbouwwerker	-	2 uur p/ wk voor de 4 teams, subsidie: € 9125,- voor de vier teams ¹⁷⁶
Beoogde resultaten	-	-	-	-	-	-	Veel jongeren trekken en voldoende activiteiten organiseren	-	Een gedragsverandering tot stand brengen waardoor jongeren op een

¹⁷⁴ Plan van aanpak oud en nieuw feest 2000; interview 10.

¹⁷⁵ Interview 23.

¹⁷⁶ Pasveer, A. (25-02-2003) Plan van aanpak WhoZnext in Borger-Odoorn, projectnummer: 3683, Hoogeveen.

									meer aanvaardbare wijze deelnemen aan de dorpsgemeenschap
Effecten	-	-	-	-	-	-	Jongeren enthousiast en evenementen trokken veel bezoekers. Bereik verschilt per evenement. Gemiddeld > 50 bezoekers per evenement	-	Bereik verschilt per activiteit. Bereik is bekend. Niet bekend of doel is gehaald
Periode	-	-	-	-	-	-	2004 - heden	-	2003- heden
Type interventie	-	-	-	-	-	-	Uitvoerende activiteit	-	Uitvoerende activiteit

Uit bovenstaande tabel blijkt dat er alleen in de gemeente G WhoZnext teams actief zijn. Hier zijn de WhoZnext teams opgericht naar aanleiding van vragen van de jongeren zelf. De aanleiding voor het starten van WhoZnext-teams is dus anders dan de aanleiding van de oprichting van WhoZnext teams in de gemeente Borger-Odoorn. Dit kan het feit verklaren dat de teams in Borger-Odoorn een kleiner bereik hebben dan de teams in de gemeente G.

§ 7.10 Jeugd over de Grenzen

Jeugd over de Grenzen	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-Odoorn
Aanwezig	Ja, in samenwerking met 3 andere gemeenten	Nee	Ja, in de vorm van de KANS-structuur	Nee	Nee	Nee	Nee	Nee	Ja
Probleem	Last van jongeren die overlast veroorzaakten over de gemeentegrenzen heen		Slechte communicatie tussen instellingen						Jongeren van over de gemeentegrenzen veroorzaakten problemen, zoals alcohol- en drugsgebruik en rondhangen
Doel	Langdurige uitval van jongeren voorkomen, situaties van overlast tegengaan/ begeleiding aan jongeren geven en regionale aandacht en samenwerking realiseren voor problemen die dit vereisen		Integrale communicatie tussen de instellingen bevorderen ¹⁷⁷						Langdurige uitval van jongeren voorkomen, situaties van overlast tegengaan, hulpverlening/ begeleiding aan jongeren geven en regionale aandacht en samenwerking realiseren voor problemen die dit vereisen
Middelen	4 keer per jaar 4 uur overleg		onbekend						Vier keer per jaar vier uur tijdsinvestering van de betrokken partijen ¹⁷⁸
Beoogde resultaten	Tweemaandelijks een regionale werkbespreking. Rondetafelgesprekken en plan van aanpak over de samenwerking		Betere samenwerking tussen deelnemende instellingen van de drie gemeenten						Tweemaandelijks een regionale werkbespreking, rondetafelgesprekken en plan van aanpak over de samenwerking, starten buurtnetwerken jeugdhulpverlening
Effecten	Probleem dat tijdens de oprichting speelde is verdwenen. Vier keer per jaar overleg, plan van aanpak verwezenlijkt en rondetafelgesprekken hebben plaatsgevonden		De drie deelnemende gemeenten werken beter samen na invoering van de KANS-structuur						Doelen bereikt
Periode	2004-heden		2003 - heden						2004- heden
Type interventie	overlegorgaan		Overlegorgaan						overlegorgaan

In twee van de gemeenten waarmee een vergelijking gemaakt is, wordt samengewerkt met andere gemeenten. De doelen van de KANS-structuur van de gemeente C zijn anders dan de doelen die gesteld zijn in de gemeente A en Borger-Odoorn. Een reden hiervoor kan zijn dat er in de gemeente C geen sprake was van jongeren van buiten de gemeentegrenzen die problemen veroorzaakten. Beide overlegorganen zijn geëvalueerd. In zowel de gemeente Borger-Odoorn als in de twee vergelijkbare gemeenten beide gemeenten zijn de doelen waarvoor de overlegorganen opgezet zijn behaald.

¹⁷⁷ In deze structuur hebben naast de gemeenten ook het onderwijs, de politie, Stichting Welzijn en Bureau Jeugdzorg zitting. De gemeente C werkt in deze structuur samen met de gemeenten I en J.

¹⁷⁸ Interview 16.

§ 7.11 Ambulant jongerenwerkers

Ambulant jongerenwerker	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger-Odoorn
Aanwezig	Ja, zowel vindplaatsgericht als locatiegebonden	Ja, locatiegebonden jongeren werk en ambulant	Nee	Ja, specifiek voor jongeren van 18+	Nee	Nee	Ja, een jeugdopbouwwerker	Nee	Ja, vindplaatsgericht
Probleem	Problemen bij jongeren worden te laat ontdekt	Veel problemen met jeugd en onbekend wat jeugd wilde		Er kwam steeds meer overlast van jong volwassenen			Direct gevolg van de implementatie van het actieplan Integraal Jeugdbeleid 2002-2003		Onbekend
Doel	Moeilijkheden bij jongeren al in een vroeg stadium signaleren	Problemen met jeugd terugbrengen en jeugd bereiken		Jongeren opzoeken, overlast tegengaan, jongeren richting hulpverlening leiden.			Fungeren als verlengstuk op straat. Het is een vindplaatsgerichte werker als verlengstuk van de beleids-ambtenaar		In kaart brengen van onwenselijk gedrag van jongeren en dit vervolgens helpen ombuigen en verminderen
Middelen	4 werknemers, samen 3,5 fte	0,5 fte locatiegebonden. 1 fte ambulant		1,5 fte			1 fte		1 fte
Beoogde resultaten	Moeilijkheden bij jongeren al in een vroeg stadium signaleren	Problemen met jeugd terugbrengen		Minder overlast op straat door jongeren			De jeugd leren kennen en weten waar ze te vinden zijn		problematiek rond vandalisme, overlast, verveling en problematisch gedrag verminderen. Ontwikkeling van jongeren versterken. Individuele positie jongeren verbeteren. Moeilijk bereikbare jongeren in kaart brengen
Effecten	Nog niet bekend	Bereik ± 100 jongeren door locatiegebonden werk. Aantal ambulant onbekend. ¹⁷⁹		Daling in de criminaliteitscijfers te zien. Ongeveer een bereik van 35 tot 50 jongeren ¹⁸⁰			65 jongeren bereikt en gezorgd voor 2 skatevoorzieningen. Contact met groep van 150-300 jongeren, oprichting 3 WhoZnext teams verwezenlijkt, participatie in regionaal netwerkoeverleg		172 jongeren bereikt in groepen of individueel, effecten op gedrag onbekend
Periode	Voor 1999-heden	ambulant: 2003-2005, locatiegebonden: voor 1999		2004 - heden			Januari 2004 - heden		2004- heden

¹⁷⁹ Ambulant werk heeft gezorgd voor inzicht in keten, meegeholpen met graffitikunstwerk, interventie tussen bewoners en jongeren, hulpverlening op basisscholen

¹⁸⁰ Evaluatieverslag ambulant jongerenwerker SWBO, Kwartaal: mei 2005 t/m jan 2006.

		-heden						
Type interventie	uitvoerend	uitvoerend		uitvoerend			uitvoerend	uitvoerend

In vier van de acht gemeenten zijn jongerenwerkers aanwezig. In twee gemeenten wordt er zowel locatiegebonden als vindplaatsgericht gewerkt en in twee gemeenten wordt alleen vindplaatsgericht gewerkt. In drie gemeenten heeft een evaluatie plaatsgevonden. Het bereik in de gemeente G is groter dan het bereik in de gemeente Borger-Odoorn. Het bereik in gemeenten B en D is kleiner dan in de gemeente Borger-Odoorn. Van deze twee gemeenten (B en D) is wel bekend dat er na aanstelling van de jongerenwerker een daling te zien is in de criminaliteitscijfers. Er kan echter niet met zekerheid gezegd worden dat dit het gevolg is van het aanstellen van een jongerenwerker, omdat er meerdere factoren van invloed kunnen zijn op deze cijfers. In de gemeente Borger-Odoorn heeft nog geen evaluatie van de functie plaatsgevonden, maar er is wel een eerste rapportage gemaakt waarin staat beschreven wat de werkzaamheden van de jongerenwerker zijn. Het bereik wordt hierin niet vermeld.

Deze functie is in de gemeente Borger-Odoorn nog in ontwikkeling, terwijl de andere gemeenten al langer met jongerenwerkers werken. Uit evaluaties is niet op te maken wat het beste werkt. Van het locatiegebonden jongerenwerk is beter het bereik aan te geven, maar uit evaluaties in de gemeenten B en G blijkt dat een ambulante jongerenwerker een bredere rol kan spelen. Beide invullingen van deze functie hebben dus voor- en nadelen en per gemeente zal bekeken dienen te worden welke vorm het beste past.

§ 7.12 Buurtnetwerken jeugdhulpverlening

Buurtnetwerken Jeugd- hulpver- lening	Gemeenten								
	A	B	C	D	E	F	G	H	Borger- Odoorn
Aanwezig	Ja, 1 net- werk voor hele gemeente	Ja, in de vorm van de KANS- structuur ¹⁸¹	Ja, in de vorm van een lokaal uitvoerings netwerk	Ja, in vorm van signalerings- en hulpverle- nings- netwerken	Ja, 1 net- werk voor hele gemeen- te	N ee	N ee	N ee	Ja, voor jeugd onder 12 jaar eerste netwerk opgestart
Probleem	onbekend	Te weinig samenwer king tussen actoren die bij het jeugdbeleid betrokken zijn	Er was weinig contact tussen personen die werkten met zelfde doelgroep en er waren veel problemen met jongeren	Onbekend	Onbekend				Onbekend
Doel	Zo vroeg mogelijk problemen signaleren bij jongeren om ze zo vroeg mogelijk te kunnen helpen	instanties rondom jongeren samen- brengen om meervoudige problematiek eenduidig aan te pakken, zodat vragen van jongeren en ouders adequaate en herkenbaar beantwoord worden	uitwisselen praktijkerva- ringen, signaleren problemen bij jeugdigen, doorschakelen hulpvragen naar hulp-verlening en informeren v/d regionale overleg- structuur ¹⁸²	Onbekend	Vroegtijdig signalen en opvangen van problemen bij jongeren				Vroegtijdig problemen met en rond jongeren signaleren
Middelen	4 uur per maand tijdsbe- steding van alle partners	4 keer per jaar ± 2 uur ¹⁸³ tijdsbe- steding van alle partners ¹⁸⁴	Eens per 5 weken 3 uur vergadering van alle partners	Onbekend	Onbekend				7 keer per jaar. 75 minuten per overleg.
Beoogde resultaten	Meer samenwer- king tussen partijen om meervoudi- ge proble- matieken eenduidig aan te kunnen pakken	Meer samenwerking tussen partijen om ook meervoudige problematieken eenduidig aan te kunnen pakken	Meer contact met elkaar over de jongeren en samen initiatieven ontplooiën	Onbekend	Onbekend				Vroegtijdig problemen bij jongeren oplossen. Beoogd resultaat is niet in aantallen aan te geven, want dit ligt aan het aantal gevallen dat binnen komt
Effecten	Nog niet geëvalu- eerd	Jaarlijks geëvalueerd. Partners kunnen elkaar nu beter vinden	Resultaat is behaald	Onbekend	Onbekend				Onbekend doordat het nog maar net is opgestart
Periode	1999-heden	2000-heden	1996- heden	Onbekend	Onbekend				2005- heden
Type interventie	Overleg en uitvoerend	Overleg en uitvoerend	Overleg en uitvoerend	Overleg en uitvoerend	Overleg en uitvoerend				Overleg en uitvoerend

¹⁸¹ De KANS-structuur is uitgebreid beschreven in bijlage XII.

¹⁸² Verkennende nota jeugdbeleid, *het spoorboekje van de regisseur jeugdbeleid*. (2004) gemeente C.

¹⁸³ Interview 35.

¹⁸⁴ Deelnemende partijen zijn de gemeente, de politie, (ambulant) jongerenwerk, het onderwijs, Bureau Jeugdzorg Overijssel, Algemeen Maatschappelijk Werk, de GGD, Thuiszorg, de Raad voor de kindbescherming en Chill Out van het Centrum voor alcohol en drugs.

In vijf gemeenten werkt men met buurtnetwerken jeugdhulpverlening. In twee gemeenten zijn deze buurtnetwerken jeugdhulpverlening geëvalueerd. In de gemeente Borger-Odoorn worden deze ook geëvalueerd. De buurtnetwerken voor de jeugd vanaf twaalf jaar zijn alleen nog niet geëvalueerd, omdat deze nog maar een aantal maanden aanwezig zijn. De gemeente Borger-Odoorn is op dit punt even ver als de gemeenten B en C en verder dan de gemeenten A, D en E.

§ 7.13 Criminaliteitscijfers van de gemeenten

In deze paragraaf zullen de beschikbare criminaliteitscijfers van de hiervoor besproken gemeenten uiteengezet worden. Het doel van deze paragraaf is om inzichtelijk te krijgen in hoeverre de mate van beleid invloed heeft op de hoogte van criminaliteitscijfers in de gemeenten.

Tabel 7.13 Criminaliteitscijfers van de gemeenten, gebaseerd op de Misdaadmeter; cijfers zijn een gemiddelde van het jaar 2005¹⁸⁵. De typen criminaliteit zijn gerekend per 1000 inwoners. Tussen haakjes staat de plek in de rangorde. Meeste delicten = 1, minste delicten = 9

Typen criminaliteit	Gemeenten ()								
	A	B	C	D	E	F	G	H	B-O
Vernieling auto	11,5 (9)	13,2 (8)	20,7 (6)	44,4 (1)	30,8 (2)	27,7 (3)	27,2 (4)	23,9 (5)	15,9 (7)
Vernieling openbaar vervoer	0 (7)	0,4 (4)	0 (7)	0,4 (2)	0,3 (6)	1,1 (1)	0,4 (2)	0,4 (4)	0 (7)
Vernieling openbare gebouwen	4,4 (5)	1,1 (9)	1,2 (8)	5,8 (3)	8,2 (2)	9 (1)	4,1 (6)	3,5 (7)	4,6 (4)
Discriminatie	0 (4)	0 (4)	0 (4)	0 (4)	0 (4)	0,4 (3)	0,4 (1)	0,4 (2)	0 (4)

In de gemeenten D, E, F en G zijn veel meer vernielingen aan auto's dan in de gemeente Borger-Odoorn. De andere gemeenten komen qua aantallen vernielingen ongeveer overeen.

Vernieling aan openbaar vervoer komt in de gemeente Borger-Odoorn niet voor. In geen van de gemeenten waarmee een vergelijking gemaakt wordt komt dit veel voor. Gemeente F heeft de meeste vernielingen aan openbaar vervoer. Hier zijn drie vernielingen geconstateerd wat overeenkomt met 1.12 vernielingen per 1000 inwoners.

De gemeenten B en C kennen minder vernielingen aan openbare gebouwen dan de gemeente Borger-Odoorn. Het aantal delicten van de gemeente Borger-Odoorn komt

¹⁸⁵ [www.ad.nl/misdaadmeter/\(geraadpleegd op 22-05-2006\)](http://www.ad.nl/misdaadmeter/(geraadpleegd op 22-05-2006))

overeen met de aantallen delicten in de gemeenten A, D, G en H. De gemeenten E en F kennen veel meer vernielingen aan openbare gebouwen.

In alle gemeenten worden zeer weinig gevallen van discriminatie gemeld. In drie gemeenten is 1 delict gemeld en in de andere gemeenten zijn geen delicten gemeld.

In vergelijking met de andere gemeenten scoort de gemeente Borger-Odoorn relatief laag. Zij heeft de minste delicten bij twee delicttypen en bij vernielingen aan auto's scoort deze gemeente ook erg laag. Alleen het delicttype 'vernieling aan openbare gebouwen' komt relatief vaak voor in de gemeente Borger-Odoorn.

De cijfers van delicttypen in de verschillende gemeenten zijn een momentopname. Trendcijfers zouden meer informatie verschaffen over het verloop in delicttypen in de verschillende gemeenten. Deze trendcijfers waren echter niet voorhanden en daarom is ervoor gekozen gebruik te maken van deze momentopname.

§ 7.14 Slotsom

Uit de vergelijking met acht soortgelijke gemeenten komt het beeld naar voren dat het beleid van deze gemeenten in veel opzichten overeen komt met het beleid in de gemeente Borger-Odoorn. Twee verschillen die opvallen zijn dat er in de gemeenten B en C meer evaluaties plaatsvinden dan in de gemeenten Borger-Odoorn en dat er in alle andere gemeenten minder overlegorganen aanwezig zijn dan in de gemeente Borger-Odoorn. De werkgroepen preventief jeugdbeleid, zoals men deze in de gemeente Borger-Odoorn kent, zijn in geen van de andere gemeenten aanwezig en een overlegorgaan zoals de Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid is in veel andere gemeenten ook niet aanwezig. In de gemeenten waar wel een overlegvorm aanwezig is die overeenkomt met de Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid, is het doel van deze groep veelal breder. Een ander aspect dat opvalt uit voorgaande paragrafen is het feit dat bij geen enkele gemeente bekend is of er bij de jeugd behoefte is aan meer maatregelen dan er momenteel aanwezig zijn. Een uitzondering hierop is gemeente D. In deze gemeente is bekend dat er bij de jeugd behoefte is aan een eigen plek. Hier wordt momenteel dan ook gewerkt aan een plek voor de jeugd.

De criminaliteitscijfers van de verschillende gemeenten verschillen behoorlijk van elkaar. In alle gemeenten komen vernielingen aan auto's echter het meeste voor en komt discriminatie het minste voor. In vergelijking met de andere gemeenten scoort de gemeente Borger-Odoorn relatief laag op drie van de vier delicten. Alleen vernielingen aan openbare gebouwen komen hier relatief veel voor. Hierbij dient wel opgemerkt te worden dat twee van de drie delicttypen in veel gemeenten helemaal niet gemeld worden. Vernieling aan openbaar vervoer wordt in drie gemeenten in het geheel gemeld en discriminatie wordt in zes van de negen gemeenten niet gemeld.

De gemeenten D, E, F en G scoren relatief hoog op de vier vormen van criminaliteit waarop de negen gemeenten vergeleken zijn. Deze vier gemeenten voeren echter allen ander beleid uit. Uit deze cijfers kan daarom niet geconcludeerd worden dat het beleid van de gemeenten invloed heeft op de hoogte van de criminaliteit. Mede door het feit dat er maar van één jaar criminaliteitscijfers voorhanden zijn, is het niet mogelijk conclusies te trekken over de effecten van de verschillende genomen maatregelen in de gemeenten.

Hoofdstuk 8 Conclusies en aanbevelingen

In dit hoofdstuk zullen conclusies geformuleerd worden over het beleid en de werking daarvan in de gemeente Borger-Odoorn. Hierna zullen er aanbevelingen gedaan worden. In dit hoofdstuk wordt een antwoord gegeven op de zesde hoofddeelvraag. Het hoofdstuk zal dan ook eindigen met aanbevelingen hoe het beleid van de gemeente in de toekomst verbeterd kan worden.

§ 8.1 Conclusies

In deze paragraaf zullen kort de belangrijkste en opvallendste bevindingen uit dit onderzoek besproken worden. Er zal eerst ingegaan worden op de probleemdefiniëring. Hierna zal de werking van de verschillende overlegorganen in de gemeente aan de orde komen. Nadat de werking van de verschillende overlegorganen aan de orde is geweest, zal de bekendheid van alle interventies besproken worden en tot slot wordt er aandacht besteedt aan de verschillende soorten interventies die er in de gemeente Borger-Odoorn aanwezig zijn.

§ 8.1.1 Het werkelijke probleem

Een eerste conclusie die uit dit onderzoek getrokken kan worden is dat er in de gemeente niet bekend is hoeveel jongeren en welke jongeren overlast veroorzaken. Ook het totaal aantal incidenten die over het algemeen door jongeren gepleegd worden, zoals vandalisme, is niet bekend. Uit alle beschikbare overzichten kwamen verschillende aantallen naar voren. Uit de gesprekken bleek dat dit grotendeels te wijten is aan het feit dat niet iedereen hetzelfde onder vandalisme, overlast en vernieling verstaat. Hierdoor worden niet alle soortgelijke incidenten door iedereen onder het zelfde type incident genoteerd.

Uit gesprekken met zowel uitvoerenden, buurtbewoners en jongeren zelf, blijkt echter dat zij het idee hebben dat er maar weinig jongeren zijn die overlast veroorzaken en als er overlast veroorzaakt wordt, dan is dit vaak incidenteel en niet structureel.

Als men een beter inzicht wil krijgen in de hoeveelheid incidenten die er door jongeren in de gemeente gepleegd worden, dan zal er meer duidelijkheid dienen te komen over wat er onder vandalisme, overlast en vernieling verstaan wordt en wat niet.

§ 8.1.2 Voldoen aan gestelde criteria en effectiviteit van het gevoerde beleid

Uit dit onderzoek blijkt dat de meeste interventies om problemen met jongeren te voorkomen, niet opgesteld zijn volgens de criteria die daarvoor in acht genomen dienen te worden om naderhand de effectiviteit van het beleid te kunnen meten. Hierdoor was het bij dit onderzoek onmogelijk om de effectiviteit van de verschillende interventies te meten. Het is geen uitzondering dat de criteria niet in acht genomen worden. Dit is bij veel gemeenten het geval. De gemeente Borger-Odoorn verschilt hier niet veel in met de meeste andere onderzochte gemeenten. Als men er waarde aan hecht om de effectiviteit van het beleid in beeld te kunnen brengen, dan dient men in de toekomst bij het starten van een interventie de genoemde criteria van hoofdstuk vier in acht te houden.

§ 8.1.3 Aantal overlegorganen en de werking hiervan

Er zijn in vergelijking met de andere gemeenten vele overlegorganen in de gemeente Borger-Odoorn aanwezig. De taken van een aantal groepen overlappen elkaar en vaak zitten een aantal personen in meerdere overlegorganen.

Uit cijfers van de misdaadmeter blijkt dat er in deze gemeente relatief weinig overlast door jongeren voorkomt. Alleen vernielingen aan openbare gebouwen komen hier relatief veel voor. Over graffiti en geluidsoverlast zijn geen cijfers van andere gemeenten bekend en hierover kan dus geen vergelijking met andere gemeenten gemaakt worden. Er is echter geen direct verband aan te geven tussen het relatief lage aantal incidenten en de relatief vele overlegorganen in de gemeente. Uit gesprekken met uitvoerenden, buurtbewoners en jongeren bleek zelfs dat een groot aantal van hen van mening is dat er teveel overleggen zijn en dat deze elkaar ook veelal overlappen. Ook bleek uit deze gesprekken dat zij van mening waren dat de verschillende overlegorganen niet van invloed zijn geweest op het gedrag van de jongeren.

Als men er waarde aan hecht om inzicht te krijgen in de effecten van de overlegorganen, dan zullen ook hiervoor de criteria van hoofdstuk vier nageleefd dienen te worden en zal geëvalueerd dienen te worden wat voor effecten de overlegorganen hebben op de uitvoering van de verschillende andere interventies.

§ 8.1.4 Soorten maatregelen in de gemeente Borger-Odoorn

In de inleiding van dit rapport is aangegeven dat er drie soorten maatregelen zijn waarmee probleemgedrag in de toekomst voorkomen kan worden, namelijk preventieve, repressieve en curatieve maatregelen. Uit dit rapport blijkt dat er in de gemeente Borger-Odoorn voornamelijk met preventieve maatregelen gewerkt wordt. De jeugdagenten en wijkagenten hebben naast een preventieve functie ook een repressieve functie. Voor de jongeren van 12 tot 23 jaar die overlast veroorzaken zijn er echter geen curatieve maatregelen in het leven geroepen.

§ 8.1.5 Bekendheid van de uitvoerende functies in de gemeente

Uit dit onderzoek komt naar voren dat de jeugdagent niet bekend is bij zowel de jongeren als de buurtbewoners die aan dit onderzoek meegewerkt hebben. De respons bij zowel de telefonische enquêtes als de verspreide vragenlijsten was echter zeer laag, dus er kan niet geconcludeerd worden dat de gehele bevolking van de gemeente Borger-Odoorn niet bekend is met het fenomeen jeugdagent. Toch is het opvallend te noemen dat de meeste respondenten niet bekend zijn met het feit dat er een jeugdagent in de gemeente aanwezig is, want het doel van de jeugdagent is om te weten te komen wat er onder de jeugd leeft, om ze voor te lichten en om problemen te voorkomen en eventueel aan te pakken. Dit zou volgens de beschikbare rapporten gebeuren door de jeugd op te zoeken. Uit het feit dat de jeugdagent niet bekend is bij de ondervraagde jongeren, rijst het vermoeden dat de werkwijze niet overeen komt met de werkwijzen zoals deze voor invoering van dit fenomeen beschreven was.

De wijkagent is wel bekend bij de jongeren en de buurtbewoners. Deze functie werd ook zeer goed door alle partijen gewaardeerd en de overgrote meerderheid van de ondervraagden gaf aan dat deze functie belangrijk is in de dorpen in deze gemeente en dat de wijkagent vooral een preventieve functie vervult.

Een ander opvallend punt is dat de functie van jongerenwerker nog niet zo lang geleden in het leven is geroepen en dat er momenteel een accentverschuiving plaatsvindt.

De nadruk wordt momenteel meer gelegd op jongeren met individuele problemen en minder op groepen jongeren die problemen veroorzaken. De oorzaak hiervoor is het feit dat er meer individuele hulpvragen zijn. Er wordt dus vraaggericht gewerkt.

Geconcludeerd kan worden dat twee van de drie uitvoerende functies niet functioneren, zoals bij het ontstaan van de functie de bedoeling was.

In de volgende paragraaf zal een advies gegeven worden hoe het beleid van de gemeente verbeterd zou kunnen worden.

§ 8.2 Aanbevelingen

Uit de conclusies komt naar voren dat het beleid van de gemeente Borger-Odoorn op een aantal punten verbeterd kan worden. In deze paragraaf zullen adviezen gegeven worden hoe de gemeente het beleid ten opzichte van problemen met jongeren kan verbeteren.

§ 8.2.1. Voldoen aan gestelde criteria

Om in de toekomst de effectiviteit van interventies te kunnen meten, is het belangrijk dat de opgestelde criteria van hoofdstuk vier beter nageleefd worden. Hiervoor is een eerste vereiste dat duidelijk inzichtelijk gemaakt wordt of er in deze gemeente werkelijk problemen met jongeren zijn en in welke mate er problemen zijn. Het probleem dient dus duidelijk te zijn voordat men begint met het uitzetten van een interventie. Het eerste advies van dit rapport luidt daarom als volgt:

Inventariseer in de dorpen welke problemen er spelen. Er dient duidelijkheid te komen voor wie er problemen zijn en waarom. Vraag hierbij naar concrete voorvallen en naar aantallen jongeren die problemen veroorzaken. Ook dient duidelijk te zijn welke leeftijdscategorie problemen veroorzaken. Deze inventarisatie kan plaatsvinden door per wijk een bewonersavond te organiseren waar men aan kan geven van wie men last heeft, hoe vaak en waardoor.

Uit interviews bleek dat veel actoren van mening zijn dat interventies om problematiek met jongeren te verminderen niet meetbaar zijn, doordat er zoveel factoren van invloed zijn op het gedrag. Het is echter erg belangrijk om het belang van schriftelijk materiaal voor programma's te onderkennen.

Het is belangrijk om duidelijke doelen te stellen en de methodiek goed te beschrijven, zodat betrokkenen weten waarvoor ze zaken uitvoeren en hoe ze geacht worden zaken uit te voeren. Als er een methodiek aanwezig is waar men een werkwijze op baseert, dan kan men daar weer op terugvallen als er iets mis dreigt te gaan.

Ook is een heldere doelstelling belangrijk, omdat alleen dan de werkwijze na verloop van tijd ook geëvalueerd kan worden.

Het tweede advies in dit rapport luidt:

De doelen van de verschillende interventies dienen concreet, operationeel en precies aangegeven te worden bij de start van de interventie. De doelen dienen op schrift gesteld te worden en alle betrokken actoren dienen het doel van de interventie te weten.

Waar mogelijk dienen de doelen ook kwantitatief te zijn, maar bij een aantal interventies is dit onmogelijk en kunnen de doelen daarom ook kwalitatief geformuleerd worden, als maar aan de andere voorwaarden voldaan wordt. Een manier om doelen concreet, operationeel en precies aan te geven is door te werken met de zogenaamde

SMART/methode. Hierbij dienen de doelen specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdsgebonden te zijn.

Naast een duidelijke, schriftelijke omschrijving van het doel van een interventie dient ook de doelgroep waarop een interventie zich richt duidelijk te zijn voor alle betrokken partijen. Als duidelijk is wat de omvang van een doelgroep is en hoe groot men de vraag naar een interventie inschat, dan kan beter een schatting gegeven worden van personele inzet en kosten van een interventie. Een ander voordeel van een goede omschrijving van de doelgroep is dat de uitvoerders hierdoor weten op wie de interventie wel en niet van toepassing is. De doelgroep dient in het geval van het jongerenbeleid afgebakend te zijn door een duidelijke leeftijdscategorie te benoemen. Ook dient aangegeven te worden welk gedrag een jongere dient te vertonen om in aanmerking voor een interventie te komen. De gehanteerde werkwijze dient hiernaast consistent te verlopen.

Het derde advies luidt:

De doelgroep waarvoor een interventie ingezet wordt dient goed afgebakend te zijn. Dit kan bereikt worden door het gedrag en de leeftijdscategorie van de doelgroep te benoemen. Hiernaast dient ook op schrift gesteld te worden hoe de interventie bij de doelgroep terecht komt en wie welke taak hierin heeft. Dit kan door middel van een actiepunten lijst met daarin volgorde, duur, frequentie en intensiteit van alle activiteiten. Het tijdstip en de situatie wanneer de interventie ingevoerd dient te worden, moet ook voor iedereen duidelijk te zijn.

Bij het ontwikkelen van een interventie dient aangegeven te worden waarom deze interventie zou werken. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van al bestaande literatuur. In een gids van het NIZW zijn alle maatregelen uit Nederland opgenomen die bewezen effectief zijn of die veelbelovend zijn. Dit boek kan als handleiding dienen voor nieuw te ontwikkelen beleid. In dit boek wordt aangegeven wat voor wie kan werken in welke omstandigheden en welke competenties de uitvoerders van het beleid dienen te bezitten.

Aan de hand van dit boek kan ook een vergelijking gemaakt worden met andere, al bestaande en geteste werkwijzen.

Het vierde advies is:

*Maak gebruik van al bestaande veelbelovende en effectieve programma's uit het binnenland. Hiervoor kan gebruik gemaakt worden van de volgende literatuur: Ince, D., Beumer, M., Jonkman, H. & Vergeer, M. (2005) *Veelbelovend en effectief*, 3^e druk, Utrecht, uitgeverij SWP*

§ 8.2.2. Verbetering van het registratiesysteem

Momenteel is het zeer lastig om alle benodigde informatie over de verschillende interventies te verzamelen. De reden hiervoor is dat veel informatie over de werking van de verschillende interventies niet geordend is en dat veel informatie niet op schrift staat. Dit zou verbeterd kunnen worden door in de toekomst volgens een format te gaan werken. In dit format dient aangegeven te worden wie welke taken heeft, wanneer een taak is uitgevoerd en wat een taak heeft opgeleverd. Als dit registratiesysteem ingevoerd wordt en wordt nageleefd, dan zal in de toekomst duidelijker zijn voor zowel leden van de gemeente en de SWBO als voor buitenstaanders welke werkzaamheden er op het gebied van het jeugdbeleid verricht worden en wat dit heeft opgeleverd.

Het vijfde advies luidt als volgt:

Verbeter het registratiesysteem door in de toekomst volgens een vast opgesteld format te gaan werken. Bij de registratie dient minimaal aangegeven te worden wie welke taken heeft, wanneer de taken uitgevoerd zijn en wat een taak heeft opgeleverd.

§ 8.2.3 Evaluaties invoeren

Alle interventies dienen geregeld geëvalueerd te worden. In deze evaluatie dient aangegeven te worden hoe een interventie in werkelijkheid is uitgevoerd en of dit overeen komt met de afspraken die voor aanvang van de interventie gemaakt waren. Ook dient in deze evaluatie aangegeven te worden in hoeverre het gestelde doel bereikt is en of er behoefte is aan voortgang van de interventie. Minimaal een half jaar na afronding van een interventie dient deze nogmaals geëvalueerd te worden om te weten te komen hoe het lange termijn effect van een interventie is. Ook alle interventies die momenteel in de gemeente aanwezig zijn dienen geëvalueerd te worden voor zover mogelijk is.

Het zesde advies luidt als volgt:

Ingestelde evaluaties dienen regelmatig geëvalueerd te worden. In deze evaluaties dienen de volgende punten aan de orde te komen:

- *hoe is de uitvoering vormgegeven?*
- *in hoeverre is het doel bereikt?*
- *voortgang van de interventie*

§ 8.2.4 Reducering aantal beleidsgroepen.

Momenteel is er een overlap tussen taken van de verschillende beleidsgroepen. Ook hebben veel dezelfde personen zitting in verschillende overlegorganen. Om efficiënter te kunnen werken en om met minder overleggen hetzelfde effect te bereiken, zou het aantal beleidsgroepen terug gebracht kunnen worden tot één grote beleidsgroep waarin alle partijen zitting hebben. De Brug zou deze groep kunnen zijn, aangezien dit momenteel nog in ontwikkeling is en hier inmiddels al een grote variatie aan partijen aan deelneemt.

De Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid en de lokale werkgroepen preventief jeugdbeleid kunnen dan in deze grote overlegvorm opgaan.

Om deze grote overlegstructuur goed te laten werken, kan gekozen worden voor de KANS-structuur, zoals deze in vele gemeenten al is ingevoerd. De KANS-structuur is een praktisch instrument om ordening aan te brengen in het complex van vraagstukken, verhoudingen en voorzieningen bij de vorming van lokaal geïntegreerd jeugdbeleid. Deze structuur is in de gemeenten die er al mee werken, geëvalueerd en uit deze evaluaties bleek dat de structuur goed werkt. Ook is de structuur gebaseerd op een beleidsadvies van een gerenommeerd adviesbureau. De gemeente Borger-Odoorn lijkt qua structuur veel op de drie gemeenten waar men met de KANS-structuur werkt, dus daarmee is er een theoretische argumentatie waarop men zich kan baseren.

Het zevende advies luidt:

Terugbrengen van het aantal overlegorganen. Dit realiseren door te gaan werken aan de hand van de al bestaande KANS-structuur.

§ 8.2.5 Curatieve maatregelen instellen

Naast preventieve en repressieve maatregelen dienen er ook curatieve maatregelen te komen voor jongeren die overlast veroorzaken. Curatieve maatregelen vinden, net als

repressieve maatregelen, vaak plaats als er al sprake van overlast is. Deze maatregelen dienen er voor te zorgen dat mensen geholpen worden als preventie tekort schiet.

De moeilijkheid bij curatieve maatregelen is dat mensen zich vrijwillig aan moeten melden voor hulp en jongeren die overlast veroorzaken doen dit niet snel. Dit blijkt uit het feit dat er nauwelijks jongeren zijn die zich vrijwillig bij het maatschappelijk werk melden nadat zij voor overlast hebben gezorgd door ofwel vandalisme, a-sociaal gedrag of racisme.

Jongeren kunnen echter wel meer gestimuleerd worden door de politie of Bureau HALT om hulp te zoeken voor hun vertoonde gedrag door een bezoek aan maatschappelijk werk als voorwaarde te stellen voor een stafvermindering.

Het achtste advies luidt:

Jeugdagenten, wijkagenten en medewerkers van Bureau HALT dienen jongeren meer te stimuleren om hulp te zoeken in die gevallen dat de preventie tekort is geschoten. Dit kan door het geven van strafvermindering als men zich aanmeldt voor en meewerkt aan hulp door het maatschappelijk werk.

§ 8.2.6 Werkzaamheden jeugdagent

De jeugdagent zou meer in de wijk aanwezig moeten zijn om het doel te bereiken waarvoor deze functie in het leven is geroepen. Ook zouden er meerdere jeugdagenten voor deze regio moeten komen, want voor één jeugdagent is dit gebied te groot. Momenteel kan de jeugdagent de jongeren niet kennen en kan hij dus ook niet weten wat er onder hen leeft. Nu dit niet het geval is, is het moeilijk om goede voorlichting te geven, want als men niet weet wat er onder de jeugd leeft, kan men ook niet weten over welke zaken zij voorlichting zouden willen krijgen.

Het negende advies luidt als volgt:

Er dienen meer jeugdagenten aangesteld te worden en allen dienen meer in het gebied aanwezig te zijn om het doel te kunnen behalen waarvoor zij aangesteld zijn.

§ 8.2.7 Behouden wijkagent

De functie van wijkagent dient behouden te blijven en deze personen dienen veel in hun eigen wijk aanwezig te zijn. Alleen op die manier kan men preventief optreden. Door in de wijk aanwezig te zijn, leer je de bewoners kennen en weet je welke personen er in de gaten gehouden dienen te worden. Het feit dat men weet dat er een wijkagent in de buurt is, zorgt al voor preventie. Ook zullen bewoners eerder met klachten of vragen naar de wijkagent toe komen als ze bekend zijn met deze persoon.

Het tiende advies luidt als volgt:

De functie van wijkagent behouden en deze persoon 80% van zijn contracturen in de wijk aanwezig laten zijn.

Literatuurlijst

Boeken en tijdschriften:

- Angenent, H. (1991) *Achtergronden van jeugdcriminaliteit*, Houten: Bohn Stafleu Van Loghum.
- Bartels, A.J. (1986) *Sociale vaardigheidstraining voor probleemjongeren: Uitgangspunten, opzet, resultaten, mogelijkheden: een onderzoek*, Lisse: Swets & Zeitlinger B.V.
- Donovan, John E.; Jessor, R. (1985) Structure of problem behaviour in adolescence and young adulthood, *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 53, 890-904
- Gilsing, R. (2005) *Bestuur aan banden, lokaal jeugdbeleid in de greep van nationaal beleid*, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.
- Hoppe, R. e.a. (2001) *Beleidsnota's die (door)werken, handleiding voor geslaagde beleidsvoorbereiding*, 2^e druk, Bussum: Coutinho.
- Ince, D., Beumer, M., Jonkman, H. & Vergeer, M. (2005) *Veelbelovend en effectief*, 3^e druk, Utrecht: Uitgeverij SWP.
- Kay, E.J., Lyons, W., Mankin, D. & Loeb, R.G. (1978) A longitudinal study of the personality correlates to marijuana use. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*, 46, 470-477.
- Noorda, J.J., Veenbaas, R.H. (2000) *Hangplekken, een nieuwe rage?: handleiding voor jongerenontmoetingsplaatsen en jeugdbeleid*, Amsterdam: VU Uitgeverij.
- Pannebakker, M. Vorstermans, M. (1994) *Buurtnetwerken jeugdhulpverlening, een methodiek voor een vroegtijdige aanpak van problemen bij kinderen*, Utrecht: SWP.
- Ploeg, van der. J.D. (2000) *Gedragsproblemen, ontwikkeling en risico's*, 6^e druk, Nieuwegein: Lemniscaat
- Ploeg, J.D. van der & Scholte, E.M. (1990). *Lastposten of slachtoffers van onze samenleving?* Rotterdam: Lemniscaat.
- Rutter, M (1971) Parent-child separation: psychological effects on the children. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 12, 233-260.
- Rutenfrans, C.J.C. (1983) Hirschi, Opp en vrouwencriminaliteit. *Tijdschrift voor criminologie*, 25, 82-89.
- Susman, E.J., Penelope, K. & Zahn-Waxler, C. (1985) Child-rearing patterns in depressed, abusive and normal children. *American Journal of Orthopsychiatry*, 55, 237-251.
- Swanborn, G. (1999). *Evalueren. Het ontwerpen, begeleiden en evalueren van interventies: een methodische basis voor evaluatie-onderzoek*, Boom: Amsterdam.
- Wittebrood, K. & Keuzenkamp, S. (2000) *Rapportage Jeugd 2000: Trajecten van jongeren naar zelfstandigheid*, Den Haag: Sociaal en Cultureel Planbureau.

Nota's, notulen en rapporten:

- Aanvullingen aanvraag Jeugdhonk Nieuw Buinen, relatiecode 54321/AW.
- Activiteitenagenda voor de Bunermonder; Jaarverslag 1999, jeugd en jongerencentrum de Bunermonder.

- Actieplan preventief jeugdbeleid in Tweede Exloërmond, december 2000.
- Activiteitenplan 2006 *Stichting Welzijn Borger Odoorn*.
- Activiteitenplan van het project van GGD Drenthe: Jeugd Deugt in Valthermond (gemeente Borger-Odoorn), projectgroep en werkgroep 'Jeugd Deugt' Valthermond, mei 2003.
- Bevolkingsopbouw gemeente Borger-Odoorn, peildatum 1 januari 2005.
- Ambulant Jongerenwerk in de gemeente Borger-Odoorn, werkplan 2005-2007, 29 juni 2005.
- Beschikking ambulant jongerenwerk, 23 juni 2005.
- Concept werkplan 2000/2001 sector samenlevingsopbouw, Stichting Welzijn Borger-Odoorn.
- Deelproject 4, de sportieve hangplek, pag 14; Plan van aanpak WhoZnext in Borger-Odoorn, 25-2-2003, projectnummer 3683.
- Eikens, J. Overzicht incidenten Politie Borger- Odoorn 2004, Regiopolitie Drenthe, District Zuid-Oost, werkeenheid Borger-Odoorn.
- Eikens, J. Overzicht incidenten Politie Borger-Odoorn, januari 2003.
- Evaluatie actieplan Preventief Jeugdbeleid Nieuw Buinen, 2002.
- Evaluatie Nota integraal jeugdbeleid gemeente G, december 2005.
- Evaluatieverslag ambulant jongerenwerker SWBO, Kwartaal: mei 2005 t/m jan 2006.
- Halt aan het vandalisme, *rapport over de achtergronden van het vandalisme in Nieuw Buinen en mogelijke oplossingen*, werkgroep vandalisme, Borger, augustus 1995.
- Gemeentebestuur Borger ruimte en groen, uitnodiging 1^e vergadering werkgroep vandalisme, 2 maart 1995
- Gemeentebestuur Borger ruimte en groen, verslag vergadering werkgroep vandalisme van 8 maart 1995.
- Gemeentebestuur Borger ruimte en groen, verslag vergadering werkgroep vandalisme van 22 juni 1995.
- Gemeentegids 2005-2006 gemeente Borger-Odoorn. Den Helder: Aksa Media B.V.
- Groeningen van, H. (juli 2003) Bevordering jeugdparticipatie, WhoZnext? Lichamelijke opvoeding 8, NISB; WhoZnext-training Drenthe 03-12 -2003.
- Heerema, R., Polling, L. de jeugd(soos) heeft de toekomst?? *Onderzoek naar het functioneren van de jeugdsozen en de belevingswereld van jongeren in de gemeente Borger-Odoorn, januari 2006*.
- Informatiebrief veranderingen J.J.C.'De Bunermonder'.
- Ingezonden brief van de Coördinator Sector Samenlevingsopbouw aan het College van Burgemeester en Wethouders Borger-Odoorn, 13 december 2004.
- Jaaroverzicht 2004 Halt Drenthe.
- Jaaroverzicht 2005 Halt Drenthe.
- Jaaroverzicht incidenten 1999 Politie Borger-Odoorn.
- Jaarverslag Stichting Borger, Mei 1998.
- Jaarverslag 2000 Stichting Welzijn Borger-Odoorn, juni 2001.
- Jeugd over de grenzen.....! *Project Randgroepjongerenwerk*, SWBO en Stichting Welstad, februari 2003.

- Jeugd verdient de toekomst: nota intersectoraal jeugdbeleid, Ministerie van Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, Rijswijk, November 2003.
- Kwak, M. (2002, 26 september) 'Jongeren in Borger willen actief hangen.' *TILT*.
- Kluiter, J. jaaroverzicht ten behoeve van de werkgroep vandalisme politie Borger, 1999.
- Kluiter, J. Overzicht van de incidenten van de politie binnen wijkeenheden Borger-Odoorn, september 2001.
- Kosten vandalisme in de gemeente Borger-Odoorn 2005, 14-02-2006.
- Notitie ambulant jongerenwerk Borger-Odoorn 2005.
- Notulen Bestuursvergadering 03-02-03.
- Notulen vergadering beheerscommissie, maandag 6 april.
- Notulen vergadering bestuur 'de Bunermonder' 1 maart 1999.
- Notulen vergadering werkgroep preventief jeugdbeleid Tweede Exloërmond, 21-06-2002.
- OCSW gemeente Borger-Odoorn 16-05-2001.
- Pasveer, A. (25-02-2003) Plan van aanpak WhoZnext in Borger-Odoorn, projectnummer: 3683, Hoogeveen.
- Pasveer, A. Verslag projectteam WhoZnext Borger Odoorn, 20 januari 2004.
- Persbericht Koerier d.d. 28 juni 1995.
- Persbericht 'Politie introduceert fenomeen jeugdagent.'
- Plan van aanpak vandalisme Nieuw-Buinen.
- Plan van aanpak 2003-2004 werkgroep Nieuw Preventief jeugdbeleid Nieuw Buinen, SWBO, 11 februari 2003.
- Plan van aanpak 2003-2004 werkgroep preventief jeugdbeleid Valthermond, 29 september 2003.
- Plan van aanpak oud en nieuw feest 2000.
- Plan van aanpak WhoZnext in Borger-Odoorn, 25-2-2003, projectnummer 3683.
- Polling, L. 0-meting WhoZnext, SWBO, 21-03-2006.
- Praatpapier Jeugdbeleid 2000-2004, SWBO.
- Preventie van Jeugdcriminaliteit, *HALT zorgt voor reactie*.
- Roeien tegen de stroom in! *Regionale samenwerking en samenhang in aanpak van 'Jeugd over de Grenzen'*. Aanbeveling van: politiemensen en 'randgroep' jongerenwerkers uit de gemeenten Stads kanaal, Borger-Odoorn en Aa en Hunze.
- Stand van zaken WhoZnext Borger-Odoorn. Activiteiten van 10 december 2003 tot 25 oktober 2005.
- Verkennende nota jeugdbeleid, *het spoorboekje van de regisseur jeugdbeleid*. (2004) gemeente C.
- Verslag bespreking werkgroep vandalisme gemeente Borger-Odoorn, 14 september 1999.
- Verslag inventarisatie vandalisme problematiek Nieuw Buinen, 19 september 2001.
- Verslag projectnummer 305.3.2.
- Verslag van de bestuursvergadering J.J.C. De Bunermonder dd. 23 februari 2004.
- Verslag van de bestuursvergadering J.J.C. De Bunermonder dd. 26 april juni 2004.

- Verslag van de bestuursvergadering J.J.C. De Bunermonder dd. 17 mei 2004.
- Verslag van de bestuursvergadering J.J.C. De Bunermonder dd. 28 juni 2004.
- Verslag van bijeenkomst beheerscommissie dd. Maandag 16 februari 1998.
- Verslag vergadering vandalismewerkgroep 3 februari 2000.
- Verslag werkgroep preventief jeugdbeleid Nieuw Buinen, 16 april 2001.
- Verslag vergadering werkgroep vandalisme Borger-Odoorn, 18 mei 2000.
- Verslag vergadering werkgroep vandalisme Nieuw-Buinen, 23 april 1998.
- Werkplan 2002, Stichting Welzijn Borger-Odoorn, oktober 2001.
- Werkplan Jeugd over de grenzen II 2005/2006, *Over de regionale samenwerking en samenhang in het randgroepjongerenwerk*, 25 augustus 2005, Stichting Welstad, kenmerk SCW 2005/048.

Websites [tussen haakjes is de datum vermeld, waarop de betreffende website is geraadpleegd.]

- <http://www.leuve.be/shorpage.asp?PageID=191> (10-11-05).
- http://www.brancherapporten.minvws.nl/object_document/o391n208.html (10-11-05).
- <http://www.eemnes.nl/gemeente/jong.htm> (11-11-05).
- <http://www.henrifloor.nl/teksten/borger-odoorn.htm> (04-12-05).
- <http://www.centrum.amsterdam.nl/PDFjes/JeugdenVeiligheid2003-2004.pdf> (06-12-05).
- <http://www.borger-odoorn.nl> (10-12-05, 22-05-2006).
- <http://www.jeugdinterventies.nl/smartsite.dws?id=12121> (06-03-2006).
- <http://proto.thinkquest.nl> (16-03-06); <http://nl.wikipedia.org/wiki/vandalisme> (16-03-06).
- <http://www.politie.nl/KLPD/politieABC/criminaliteit> (16-03-06).
- <http://www.sdu.nl/staatscourant/gemeentes/gemprovin.htm> (03-04-06).
- <http://www.minvws.nl/dossiers/jeugd/lokaal-jeugdbeleid/> (27-04-06).
- <http://www.swbo.nl> (02-05-06).
- <http://www.spreekbeurten.info/racisme.html> (08-05-06).
- http://www.ggdzl.nl/client/1/?websiteid=1&contentid=68&hoofdid=15&pagetitle=vroegtijdige_schoolverlaters (29-05-06).
- <http://www.wieringen.nl/pages/Aktueel/bekandmakingen/2006/files> (29-05-06).
- <http://www.nigz.nl/index.cfm?act=dossiersinzien&vardossier=12> (29-05-06).
- http://www.x-s2.nl/docs/xsession_20041028_ctc_tekst.pfd (29-05-06).
- <http://www.bibliotheekborger.nl> (30-05-06).
- <http://www.borger-odoorn.nl/prod/borger-odoorn/borger-odoorn.nsf/0/b9c45c2b81d1e7fbc1256d25002f0f0e?OpenDocument> (30-05-06).
- http://www.assen.nl/Docs/internet_nl/Stadsinformatie/Veiligheidsplan%202005.pdf (06-06-06).
- <http://www.politie.nl/Twente//Afdelingen/Jeugdagenten/Jeugdagenten.asp?ComponentID=14648&SourcePageID=9991#1> (06-06-06).
- <http://www.gemeenteE.nl/index.php?&simaction=content&mediumid=2&pagid=182&fontsize=11&stukid=252> (06-06-06).
- <http://www.borger-odoorn.nl> (19-06-06).
- <http://www.bibliotheekborger.nl> (19-06-06).
- <http://212.153.37.110/olibbestanden/gemeentelijke%20stukken/2004/171828.pdf> (19-06-06).

- <http://www.politie.nl> (21-06-06).

Bijlage I

Vragenlijsten

Vragen voor de jeugd in Borger:

1. Wat versta jij onder probleemgedrag? (vb. zaken vernielen of geluidsoverlast veroorzaken of dronken op straat rondhangen etc)
2. Was er ten tijde van de oud en nieuw feesten (ongeveer 5 jaar geleden) veel overlast door de jeugd in Borger volgens jou?
3. Zo ja, was het een bepaalde groep die problemen veroorzaakte en wat voor problemen waren dit dan?
4. Is er volgens jullie tegenwoordig veel overlast van de jeugd in Borger?
5. Zo ja, is het een bepaalde groep die problemen veroorzaakt en wat voor problemen zijn dit dan?
6. De gemeente heeft een aantal zaken in werking gesteld om overlast van de jeugd te verminderen. Allereerst zijn er oud en nieuw feesten georganiseerd. Heeft dit volgens jou invloed gehad op het gedrag van jezelf en andere jongeren in Borger?
7. Was er volgens jou ook behoefte in Borger aan een activiteit met oud en nieuw?
8. Naast de oud en nieuw feesten was er de 'de Boerderij'. Dit was een jeugdsoos. Deze soos was er gekomen om de jeugd een eigen plek te bieden waar ze bij elkaar konden komen. Kwam je hier vaak?
9. Had dit volgens jou invloed op het gedrag van de jeugd?
10. Was er in Borger volgens jou behoefte aan zo'n plek voor de jeugd?
11. Is er na het verdwijnen van de Boerderij ook sprake van meer overlast volgens jou?
12. Er is in Borger ook een wijkagent aanwezig. Ben je hiermee bekend?
13. Heeft het bestaan van de wijkagent volgens jou invloed op het gedrag van de jeugd? Zo ja, hoe dan? Is er bijvoorbeeld hierdoor minder vandalisme of minder alcoholgebruik etc?
14. In 1999 is er ook een jeugdagent ingesteld voor de hele gemeente. Ben jij hiermee bekend?
15. Wat heeft de jeugdagent voor invloed gehad op jouw eigen gedrag en het gedrag van je vrienden/ vriendinnen?

16. In 2003 is het project WhoZnext opgestart. Ben je hiermee bekend?
17. Zo ja, heb je wel eens meegedaan aan activiteiten van dit project?
18. Was er volgens jou behoefte aan een WhoZnext team in Borger?
19. In het jaar 2000 is er een coördinatiegroep jeugdbeleid opgericht in de gemeente. Ben je hiermee bekend?
20. Het doel van deze groep was afstemming te krijgen tussen scholen, bureau HALT, de gemeente etc. om beter en sneller in te kunnen grijpen als er problemen met jongeren waren. Heb jij hier iets van gemerkt?
21. Was het volgens jou nodig dat er zo'n groep in de gemeente Borger-Odoorn aanwezig was? (waren er volgens jou echt in zo'n grote mate problemen met jongeren dat het opstellen van zo'n groep nodig was?)
22. In 2002 heeft men geprobeerd een actieve jongerenplek te krijgen in Borger. (een skatebaan) Was hier behoefte aan volgens jou?
23. Waarom is het volgens jou niet gelukt ook werkelijk zo'n skatebaan te realiseren?
24. In de gemeente is een ambulant jongerenwerker aangesteld. Ben je daarmee bekend?
25. Heeft dit invloed gehad op jouw gedrag of dat van je vrienden?
26. Ben je ook bekend met 'de Brug'. Zo ja, wat is het doel hier volgens jou van?
27. Wordt dit doel volgens jou ook bereikt?

Als je vindt dat er problemen met jongeren zijn in de gemeente, wat is daar dan volgens jou de oorzaak van? (vb. oorzaak kan zijn: gebrek aan een eigen plek/ teveel alcoholgebruik of gewoon omdat jongeren nu eenmaal in de puberteit komen)

Hoe zouden deze eventuele problemen volgens jou het beste opgelost kunnen worden?

Heb je nog eventuele opmerkingen of aanvullingen?

Heel erg bedankt voor je medewerking!

Groeten Marloes

Vragen voor de jeugd in Nieuw Buinen:

28. Wat versta jij onder probleemgedrag? (vb. zaken vernielen of geluidsoverlast veroorzaken of dronken op straat rondhangen etc)
29. Was er ten tijde van de oprichting van de Bunermonder (in 1998) veel overlast door de jeugd in Nieuw Buinen volgens jou?
30. Zo ja, was het een bepaalde groep die problemen veroorzaakte en wat voor problemen waren dit dan?
31. Is er volgens jou tegenwoordig veel overlast van de jeugd in Nieuw Buinen?
32. Zo ja, is het een bepaalde groep die problemen veroorzaakt en wat voor problemen zijn dit dan?
33. De gemeente heeft een aantal zaken in werking gesteld om overlast van de jeugd te verminderen. Allereerst is er dus de Bunermonder voor de jeugd gekomen. Heeft dit volgens jou invloed gehad op het gedrag van jezelf en andere jongeren in Nieuw Buinen?
34. Was er volgens jou ook behoefte aan een jeugdsoos?
35. Hoe vaak kwam je hier gemiddeld per week?
36. Was er door de komst van een jeugdsoos inderdaad minder overlast volgens jou?
37. Er is in Nieuw Buinen ook een wijkagent aanwezig. Ben je hiermee bekend?
38. Heeft het bestaan van de wijkagent volgens jou invloed op het gedrag van de jeugd? Zo ja, hoe dan? Is er bijvoorbeeld hierdoor minder vandalisme of minder alcoholgebruik etc?
39. In 1999 is er ook een jeugdagend ingesteld voor de hele gemeente. Ben jij hiermee bekend?
40. Wat heeft de jeugdagend voor invloed gehad op jouw eigen gedrag en het gedrag van je vrienden/ vriendinnen?
41. In 2003 is het project WhoZnext opgestart. Ben je hiermee bekend?
42. Zo ja, heb je wel eens meegedaan aan activiteiten van dit project?
43. Was er volgens jou behoefte aan een WhoZnext team in Nieuw Buinen?

44. In het jaar 2000 is er een coördinatiegroep jeugdbeleid opgericht in de gemeente. Ben je hiermee bekend?
45. Het doel van deze groep was afstemming te krijgen tussen scholen, bureau HALT, de gemeente etc. om beter en sneller in te kunnen grijpen als er problemen met jongeren waren. Heb jij hier iets van gemerkt?
46. Was het volgens jou nodig dat er zo'n groep in de gemeente Borger-Odoorn aanwezig was? (waren er volgens jou echt in zo'n grote mate problemen met jongeren dat het opstellen van zo'n groep nodig was?)
47. In 2002 heeft men geprobeerd een jongerenhangplek te krijgen in Nieuw Buinen. Was hier behoefte aan volgens jou?
48. Waarom is het volgens jou niet gelukt ook werkelijk zo'n plek te realiseren?
49. In de gemeente is een ambulant jongerenwerker aangesteld. Ben je daarmee bekend?
50. Heeft dit invloed gehad op jouw gedrag of dat van je vrienden?
51. Ben je ook bekend met 'de Brug'. Zo ja, wat is het doel hier volgens jou van?
52. Wordt dit doel volgens jou ook bereikt?
53. Er is een project "Jeugd over de grenzen" ingesteld met als doel om samenwerking te krijgen tussen instellingen van verschillende gemeenten. Ben je hiermee bekend?
54. Heeft dit project volgens jou ook invloed op het gedrag van jongeren?
55. Is zo'n project volgens jou nodig in deze gemeente?
56. In Nieuw Buinen is sinds 2002 een 'werkgroep preventief jeugdbeleid'. Ben jij hiermee bekend?
57. Was er behoefte aan zo'n werkgroep volgens jou?
58. Heeft deze werkgroep invloed gehad op het gedrag van de jeugd volgens jou?

Als je vindt dat er problemen met jongeren zijn in de gemeente, wat is daar dan volgens jou de oorzaak van? (vb. oorzaak kan zijn: gebrek aan een eigen plek/ teveel alcoholgebruik of gewoon omdat jongeren nu eenmaal in de puberteit komen)

Hoe zou je deze eventuele problemen volgens jou het beste op kunnen lossen?

Heb je nog eventuele opmerkingen of aanvullingen?

Heel erg bedankt voor je medewerking!

Groeten Marloes

Vragen voor de buurtbewoners in Borger:

59. Wat verstaat u onder probleemgedrag? (vb. zaken vernielen of geluidsoverlast veroorzaken of dronken op straat rondhangen etc)
60. Was er ten tijde van de oud en nieuw feesten (ongeveer 5 jaar geleden) veel overlast door de jeugd in Borger volgens u?
61. Zo ja, was het een bepaalde groep die problemen veroorzaakte en wat voor problemen waren dit dan?
62. Is er volgens u tegenwoordig veel overlast van de jeugd in Borger?
63. Zo ja, is het een bepaalde groep die problemen veroorzaakt en wat voor problemen zijn dit dan?
64. De gemeente heeft een aantal zaken in werking gesteld om overlast van de jeugd te verminderen. Allereerst zijn er oud en nieuw feesten georganiseerd. Heeft dit volgens u invloed gehad op het gedrag van de jongeren in Borger?
65. Was er volgens u ook behoefte aan een activiteit met oud en nieuw?
66. Naast de oud en nieuw feesten was er de 'de Boerderij'. Was er in Borger volgens u behoefte aan zo'n plek voor de jeugd?
67. Is er na het verdwijnen van de Boerderij ook meer overlast door de jeugd gekomen volgens u? Zo ja, wat voor problemen zijn er dan zoal?
68. Er is in Borger ook een wijkagent aanwezig. Bent u hiermee bekend?
69. Heeft het bestaan van de wijkagent volgens u invloed op het gedrag van de jeugd? Zo ja, hoe dan? Is er bijvoorbeeld hierdoor minder vandalisme of minder alcoholgebruik etc?
70. In 1999 is er ook een jeugdagent ingesteld voor de hele gemeente. Bent u hiermee bekend?
71. Wat heeft de jeugdagent volgens u voor invloed gehad op het gedrag van de jeugd?
72. In 2003 is het project WhoZnext opgestart. Bent u hiermee bekend?
73. Was er volgens u behoefte aan een WhoZnext team in Borger?
74. In het jaar 2000 is er een coördinatiegroep jeugdbeleid opgericht in de gemeente. Bent u hiermee bekend?

75. Het doel van deze groep was afstemming te krijgen tussen scholen, bureau HALT, de gemeente etc. om beter en sneller in te kunnen grijpen als er problemen met jongeren waren. Hebt u hier iets van gemerkt?
76. Is het volgens u nodig dat er zo'n groep in de gemeente Borger-Odoorn aanwezig is? (waren er volgens u echt in zo'n grote mate problemen met jongeren dat het opstellen van zo'n groep nodig was?)
77. In 2002 heeft men geprobeerd een actieve jongerenplek te krijgen in Borger. (een skatebaan) Was hier volgens u behoefte aan?
78. Waarom is het volgens u niet gelukt ook werkelijk zo'n skatebaan te realiseren?
79. In de gemeente is een ambulant jongerenwerker aangesteld. Bent u daarmee bekend?
80. Heeft dit invloed gehad op het gedrag van de jeugd?
81. Bent u ook bekend met 'de Brug'. Zo ja, wat is het doel hier volgens u van?
82. Wordt dit doel volgens u ook bereikt?

Als u vindt dat er problemen met jongeren zijn in de gemeente, wat is daar dan volgens u de oorzaak van? (vb. oorzaak kan zijn: gebrek aan een eigen plek/ teveel alcoholgebruik of gewoon omdat jongeren nu eenmaal in de puberteit komen)

Hoe zouden deze eventuele problemen het beste opgelost kunnen worden?

Heeft u nog eventuele opmerkingen of aanvullingen?

Heel erg bedankt voor uw medewerking!

*Met vriendelijke groet,
Marloes Keen
Stagiaire SWBO*

Vragen voor buurtbewoners uit Nieuw Buinen:

83. Wat verstaat u onder probleemgedrag? (vb. zaken vernielen of geluidsoverlast veroorzaken of dronken op straat rondhangen etc)
84. Was er ten tijde van de oprichting van de Bunermonder (in 1998) veel overlast door de jeugd in Nieuw Buinen volgens u?
85. Zo ja, was het een bepaalde groep die problemen veroorzaakte en wat voor problemen waren dit dan?
86. Is er volgens u tegenwoordig veel overlast van de jeugd in Nieuw Buinen?
87. Zo ja, is het een bepaalde groep die problemen veroorzaakt en wat voor problemen zijn dit dan?
88. De gemeente heeft een aantal zaken in werking gesteld om overlast van de jeugd te verminderen. (volgens de stukken was er sprake van jongeren die bij elkaar hingen en die zaken vernielden.) Allereerst is er dus de Bunermonder voor de jeugd gekomen. Heeft dit volgens u invloed gehad op het gedrag van jongeren in Nieuw Buinen?
89. Was er volgens u ook behoefte aan een jeugdsoos?
90. Was er door de komst van een jeugdsoos inderdaad minder overlast volgens u?
91. Er is in Nieuw Buinen ook een wijkagent aanwezig. Bent u hiermee bekend?
92. Heeft het bestaan van de wijkagent volgens u invloed op het gedrag van de jeugd? Zo ja, hoe dan? Is er bijvoorbeeld hierdoor minder vandalisme of minder alcoholgebruik etc?
93. In 1999 is er ook een jeugdagent ingesteld voor de hele gemeente. Bent u hiermee bekend?
94. Wat heeft de jeugdagent volgens u voor invloed gehad op het gedrag van de jeugd?
95. In 2003 is het project WhoZnext opgestart. Bent je hiermee bekend?
96. Was er volgens u behoefte aan een WhoZnext team in Nieuw Buinen?
97. In het jaar 2000 is er een coördinatiegroep jeugdbeleid opgericht in de gemeente. Bent u hiermee bekend?

98. Het doel van deze groep was afstemming te krijgen tussen scholen, bureau HALT, de gemeente etc. om beter en sneller in te kunnen grijpen als er problemen met jongeren waren. Heeft u hier iets van gemerkt?
99. Is het volgens u nodig dat er zo'n groep in de gemeente Borger-Odoorn aanwezig is? (waren er volgens jou echt in zo'n grote mate problemen met jongeren dat het opstellen van zo'n groep nodig was?)
100. In 2002 heeft men geprobeerd een jongerenhangplek te krijgen in Nieuw Buinen. Was hier behoefte aan volgens u?
101. Waarom is het volgens u niet gelukt ook werkelijk zo'n plek te realiseren?
102. In de gemeente is een ambulant jongerenwerker aangesteld. Bent u daarmee bekend?
103. Heeft de jongerenwerker volgens u invloed gehad op het gedrag van de jongeren?
104. Bent u ook bekend met 'de Brug'. Zo ja, wat is het doel hier volgens u van?
105. Wordt dit doel volgens u ook bereikt?
106. Er is een project "Jeugd over de Grenzen" ingesteld met als doel om samenwerking te krijgen tussen instellingen van verschillende gemeenten. Bent u hiermee bekend?
107. Heeft dit project volgens u ook invloed op het gedrag van jongeren?
108. Is zo'n project volgens u nodig in deze gemeente?
109. In Nieuw Buinen is sinds 2002 een 'werkgroep preventief jeugdbeleid'. Bent u hiermee bekend?
110. Was er volgens u behoefte aan zo'n werkgroep?
111. Heeft de instelling van deze werkgroep invloed gehad op het aantal problemen met jongeren in Nieuw Buinen volgens u?

Als u vindt dat er problemen met jongeren zijn in de gemeente, wat is daar dan volgens u de oorzaak van? (vb. oorzaak kan zijn: gebrek aan een eigen plek/ teveel alcoholgebruik of gewoon omdat jongeren nu eenmaal in de puberteit komen)

Hoe zouden deze eventuele problemen het beste opgelost kunnen worden?

Heeft u nog eventuele opmerkingen of aanvullingen?

Heel erg bedankt voor uw medewerking!

*Met vriendelijke groet,
Marloes Keen
Stagiaire SWBO*

Bijlage II

Uiteenzetting genomen maatregelen

Maatregelen in de gemeente Borger-Odoorn

HALT-Afdoeningen

Vanaf 1995 is er in de gemeente Borger-Odoorn een samenwerkingsverband met HALT Drenthe. Halt Drenthe is organisatorisch ondergebracht bij Stichting Bureau Jeugdzorg Drenthe.¹⁸⁶

HALT Drenthe richt zich op het voorkomen en bestrijden van veelvoorkomende criminaliteit gepleegd door jongeren. Dit geschiedt door het geven van een Halt-afdoening aan jongeren tussen de twaalf en zeventien jaar die crimineel gedrag hebben vertoond. Bij de volgende overtredingen komt een jongere in aanmerking om een HALT/afdoening te krijgen:

- vermogensdelicten
- vandalisme
- leerplichtdelicten
- vuurwerkdelen
- overige overtredingen, zoals overtredingen van de opiumwet

Een verwijzing van een jongere naar Halt wordt gedaan door de politie, het Openbaar Ministerie of een leerplichtambtenaar. Een Halt-afdoening houdt in dat jongeren een leer- en/of werkstraf uitvoeren, hun excuses aanbieden en de schade vergoeden aan de benadeelde. Voor Halt zijn de volgende doorlooptijden van belang:

De politienorm: het aantal dagen tussen verhoor door de politie en ontvangst van de verwijzing op het Halt-bureau mag maximaal vijf dagen bedragen.

De Halt-norm: het aantal dagen tussen de ontvangst van de verwijzing op het Halt-bureau en aanvang van de werkzaamheden in het Halt-traject mag maximaal 55 dagen bedragen.

Politie- en Halt-norm: het aantal dagen vanaf het politieverhoor tot aanvang van de werkzaamheden bij Halt mag maximaal 60 dagen zijn.

Halt-afdoeningen worden gefinancierd door het Ministerie van Justitie. Justitie streeft naar een score van 80% op het behalen van de doorlooptijden. Uit gegevens van HALT Drenthe blijkt dat deze norm in de jaren 2003 tot en met 2005 niet is behaald.¹⁸⁷ Een reden die hiervoor aangegeven werd is dat afbetalingsregelingen een tijdrovende zaak zijn. Een eerste activiteit bij Halt kan pas plaatsvinden nadat de schade betaald is. Een tweede reden die genoemd werd voor het niet behalen van de norm is het personeelstekort binnen Halt Drenthe.

Naast de Halt-afdoeningen houdt HALT Drenthe zich ook bezig met preventieactiviteiten. Zij geven voorlichting op scholen door deelname aan het School Preventie Plan.¹⁸⁸ Hiernaast nemen zij ook deel aan buurtnetwerken jeugdhulpverlening. Naast deelname aan de buurtnetwerken jeugdhulpverlening neemt HALT Drenthe ook deel aan de Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid.

Jongeren Informatie Punten

In de gemeente Borger-Odoorn waren op 1 januari 1998 al Jongeren Informatie Punten (JIP's) aanwezig. Iedere bibliotheek in de gemeente beschikt over een JIP. Het doel van de JIP's is om de jongeren vroegtijdig te informeren over tal van onderwerpen, zoals

¹⁸⁶ Jaaroverzicht 2004 Halt Drenthe.

¹⁸⁷ Jaaroverzicht 2005 Halt Drenthe.

¹⁸⁸ Meer informatie over het School Preventie Plan is te vinden in bijlage VII.

arbeid en werk, onderwijs, studiefinanciering, gezondheid, drugs, seksualiteit, recht en juridische zaken, hulpverlening, huisvesting en wonen, cultuur en vrije tijd, reizen et cetera.¹⁸⁹ Hierdoor wil men voorkomen dat door onwetendheid problemen ontstaan of zich vergroten. De JIP's streven er naar betrouwbare en objectieve informatie zo toegankelijk en laagdrempelig mogelijk beschikbaar te stellen aan jongeren én aan mensen die beroepshalve met jongeren werken. De jongeren worden geïnformeerd door het verstrekken van folders. “Jongeren Informatie Punten zijn preventief van aard en stimuleren de actieve participatie van jongeren aan de samenleving. Deelname aan de samenleving wordt immers bevorderd als duidelijk is hoe die samenleving werkt en wat de mogelijkheden en de rechten en plichten zijn.”¹⁹⁰ Sinds 1994 wordt samengewerkt met het Preventie Bureau Jeugdzorg Drenthe in Assen. Het doel van de samenwerking is om meer jongeren te bereiken en om de informatiefunctie te versterken. Het Preventie Bureau Jeugdzorg Drenthe zorgt voor het informatie-aanbod, de (folder-) distributie en geeft ondersteuning op het gebied van publiciteit/promotie en deskundigheidsbevordering. Tevens worden initiatieven voor nieuwe JIP's van hieruit begeleid. De bibliotheken zorgen voor huisvesting van de folders, voorraadbeheer, organisatiekosten, publiciteit en promotie en kosten voor de informatiematerialen zoals folders, brochures, flyers en toegang tot Internet. Sinds 2003 worden er door de Provincie Drenthe financiële middelen beschikbaar gesteld voor de JIP's in de gemeente Drenthe.

Jeugdsoos en ontmoetingscentrum

In Nieuw Buinen is in maart 1998 een ontmoetingscentrum opgericht, genaamd ‘de Bunermonder’.¹⁹¹ Het doel van de Bunermonder was tweeledig. Het eerste doel was om een plek te creëren waar jongeren zich thuis zouden voelen en waar de jongeren zich ook zelf verantwoordelijk voor zouden voelen. Een tweede doel van het jeugdhonk was om het vandalisme terug te dringen, doordat er nu een plek voor de jeugd aanwezig is waar zij hun vrije tijd door kunnen brengen. Het was de bedoeling dat er in de Bunermonder ook activiteiten voor de jeugd georganiseerd zouden worden.¹⁹²

Van 1998 tot en met het jaar 2000 wordt er veel gebruik gemaakt van de Bunermonder door zowel de jongere jeugd van acht tot twaalf als de oudere jeugd van twaalf tot achttien jaar. Vanaf het begin van 2001 wordt minder gebruik gemaakt van de jeugdsoos door de oudere jeugd dan voorheen.¹⁹³ Om overlast rond de Bunermonder te voorkomen is de fietsenstalling in 2002 opgeheven, zodat jongeren niet meer uit het zicht kunnen staan, en is er een pasjessysteem ingevoerd om ongewenste gasten te kunnen weigeren.¹⁹⁴ Op twaalf augustus 2002 wordt besloten dat er alleen op zaterdagavond nog een soos is voor de jeugd ouder dan twaalf jaar. Op de vrijdagavond is de soos vanaf dan bedoeld voor jongeren van acht tot twaalf jaar.¹⁹⁵ Het pasjessysteem bleek goed te werken.¹⁹⁶

¹⁸⁹ www.bibliotheekboger.nl (geraadpleegd op 30-05-2006).

¹⁹⁰ www.borger-odoorn.nl/prod/borger-odoorn/borger-odoorn.nsf/0/b9c45c2b81d1e7fbc1256d25002f0f0e?OpenDocument (geraadpleegd op 30-05-2006).

¹⁹¹ Verslag van bijeenkomst beheerscommissie dd. Maandag 16 februari 1998.

¹⁹² Aanvullingen aanvraag Jeugdhonk Nieuw Buinen, relatiecode 54321/AW.

¹⁹³ Verslag inventarisatie vandalisme problematiek Nieuw Buinen 19 september 2001; melding met rapportage 05-05-2001; melding eigen waarneming 28-03-2001.

¹⁹⁴ Verslag werkgroep preventief jeugdbeleid Nieuw Buinen, 16 april 2001.

¹⁹⁵ Informatiebrief veranderingen J.J.C. 'De Bunermonder'; Interview 1.

¹⁹⁶ Notulen bestuursvergadering 03-02-03.

In 2004 loopt het echter minder goed met de Bunermonder. Er komen minder bezoekers en er zijn financiële problemen. Ook loopt de communicatie tussen de verschillende bestuursleden niet goed.¹⁹⁷ In het jaar 2005 is hier weinig aan veranderd. De opkomst in de Bunermonder is nog steeds laag. Vooral de oudere jeugd komt steeds minder in het jongerencentrum. In 2005 kwamen er geen jongeren meer van 13 jaar en ouder in de Bunermonder en het bezoekersaantal in de leeftijd van negen tot en met twaalf jaar lag dit jaar gemiddeld tussen de 15 en 25 personen. In totaal wonen er 627 jongeren tussen de 9 en 20 jaar in Nieuw Buinen, dus het bereik van de Bunermonder was in 2005 ongeveer 3 procent.¹⁹⁸

In de gemeente zijn, naast het ontmoetingscentrum in Nieuw Buinen, verschillende jeugdsozen aanwezig. Er zijn in de gehele gemeente zes jeugdsozen aanwezig met de beschikking over een eigen ruimte. In vijf van deze sozen is de doelgroep de jeugd van twaalf tot en met zestien jaar. Drie jeugdsozen richten zich hiernaast ook op jongeren van negen tot twaalf jaar en één jeugdsoos richt zich alleen op de jeugd jonger dan twaalf jaar. In alle jeugdsozen in de gemeente is een afnemende trend van het aantal bezoekers te constateren. In tabel 1 is schematisch het aantal bezoekers in de verschillende sozen, die zich op de jeugd van twaalf jaar en ouder richten, te zien. Deze gegevens zijn een gemiddelde van het aantal bezoekers in het jaar 2004. Er is onderscheid gemaakt in bezoekers van negen tot twaalf jaar en van bezoekers in de leeftijd van twaalf tot zestien jaar.¹⁹⁹

Tabel 1: gemiddelde bezoekersaantallen jeugdsozen in de gemeente Borger-Odoorn in de periode van 1 januari 2004 – 31 december 2004.

Plaats	Bezoekersaantallen 9-12 jaar	Bezoekersaantallen 13 +
Borger	15-25	> 50
Valthermond	-	25-50
2 ^e Exloërmond	-	10-15
1 ^e Exloërmond	-	10-15
Odoorn	-	10-15

In Borger is jaren een jeugdsoos geweest, de Boerderij. Deze is afgebrand op 15 september 1997²⁰⁰, maar in 1999 is deze weer in gebruik genomen. De Boerderij trok sinds zijn bestaan het meeste aantal bezoekers van alle bestaande jeugdsozen in de gemeente, zoals hierboven te zien is. Op dit moment bestaat de Boerderij niet meer.²⁰¹ Deze is op 22 juli 2005 opgeheven.

Veuger is de discotheek in Borger voor jeugd vanaf 16 en deze is nu ook bestemd voor jeugd die eerst in 'de Boerderij' zat. De jongere jeugd is hier op vrijdagavond welkom. Er zijn geen gegevens bekend over de het aantal jongeren dat in Veuger komt,

¹⁹⁷ Verslag van de bestuursvergadering J.J.C. De Bunermonder dd. 23 februari 2004; Verslag van de bestuursvergadering J.J.C. De Bunermonder dd. 26 april juni 2004; Verslag van de bestuursvergadering J.J.C. De Bunermonder dd. 17 mei 2004; Verslag van de bestuursvergadering J.J.C. De Bunermonder dd. 28 juni 2004.

¹⁹⁸ Heerema, R., Polling, L. de jeugd(soos) heeft de toekomst?? *Onderzoek naar het functioneren van de jeugdsozen en de belevingswereld van jongeren in de gemeente Borger-Odoorn, januari 2006.*

¹⁹⁹ Heerema, R., Polling, L. de jeugd(soos) heeft de toekomst?? *Onderzoek naar het functioneren van de jeugdsozen en de belevingswereld van jongeren in de gemeente Borger-Odoorn, januari 2006.*

²⁰⁰ Jaarverslag Stichting Borger, Mei 1998.

²⁰¹ Heerema, R., Polling, L. de jeugd(soos) heeft de toekomst?? *Onderzoek naar het functioneren van de jeugdsozen en de belevingswereld van jongeren in de gemeente Borger-Odoorn, januari 2006.*

dus ook hiervan is het bereik niet bekend. De oorzaak waarom er geen gegevens bekend zijn over de hoeveelheid jongeren die in Veuger komen, is dat Veuger een particuliere discotheek is. De gemeente en de SWBO hebben hier geen contacten mee en zijn hierdoor niet op de hoogte van de bezoekersaantallen.

Jeugdagent

Op 7 september 1999 is een nieuw fenomeen in de gemeente Borger-Odoorn gekomen, namelijk een jeugdagent. Het doel van de jeugdagent is om de jeugd op te zoeken om te weten te komen wat er onder hen leeft, om ze voor te lichten en om problemen te voorkomen en eventueel aan te pakken. De jeugdagent werkt nauw samen met andere instellingen die zich met jongeren bezig houden en ook wordt de jeugdagent betrokken bij strafrechtelijke onderzoeken, gericht op jeugdcriminaliteit of criminaliteit tegen minderjarigen.²⁰²

Vanaf het jaar 2005 houdt de jeugdagent in de gemeente Borger-Odoorn zich bezig met vijf speerpunten, namelijk het casusoverleg, het School Preventie Plan, minderjarige veelplegers, hanggroepjongeren en het Jongeren Opvang Team (JOT).

Het casusoverleg is een overleg waarin alle jongeren die de afgelopen week in aanraking zijn geweest met de politie, besproken worden. Hier wordt ook gekeken wat er dan met de jongere gedaan kan en moet worden om te voorkomen dat de jongere op het verkeerde pad komt of blijft.

De werking van het School Preventie Plan is te vinden in bijlage VIII. De taak van de jeugdagent in het School preventie Plan is het geven van voorlichting en het meehelpen opzetten van het lesmateriaal.

Minderjarige veelplegers zijn jongeren die vaker dan één maal met de politie in aanraking zijn gekomen. Hanggroepjongeren zijn alle groepen van jongeren die op een of andere manier overlast veroorzaken, bijvoorbeeld door het produceren van lawaai, vernieling, afval etc. Er is een project tegen vandalisme geweest en nu is dit permanent ingevoerd. Dit project is bedoeld om het fenomeen hanggroepjongeren tegen te gaan. Jongeren die rondhangen of op een andere manier lastig zijn worden in dit project geregistreerd in het Bedrijfs Processen Systeem (BPS) en deze jongeren worden door de politie aangesproken als ze weer problemen veroorzaken. Ook worden de namen genoteerd. Hierna wordt de geconstateerde overlast in brieven verwerkt en naar ouders gestuurd.²⁰³

Het JOT is een top 10 van jongeren dat uit het computersysteem BPS wordt gehaald. Dit zijn jongeren die nog niet met de politie voor strafbare feiten in aanraking zijn geweest, maar die als er niks gebeurt wel in aanraking komen met de politie. In Borger-Odoorn, Coevorden en Emmen is het JOT nog in ontwikkeling. In Assen zijn goede resultaten met het JOT geboekt, dus wil men dit project ook in deze gemeente gaan invoeren. Het JOT heeft een preventieve functie. Met de partners wordt er gekeken wie er met de tien personen aan de slag gaat. De Raad van de Kinderbescherming heeft een grote rol in dit overleg.

---

²⁰² Persbericht 'Politie introduceert fenomeen jeugdagent.

²⁰³ Interview 2.

Werkgroepen preventief jeugdbeleid

Er is een *werkgroep preventief jeugdbeleid* opgericht voor het dorp Tweede Exloërmond. Deze werkgroep is in november 1999 ingesteld naar aanleiding van de klachten over overlast veroorzaakt door jongeren waarbij vooral alcohol een rol speelde. Een tweede aanleiding voor het instellen van de werkgroep was de invulling van de vrije tijd door jongeren. Uit een onderzoek van de GGD was gebleken dat 15,7% van de jongeren in het dorp Tweede Exloërmond in de vrije tijd rondhangt en dit wilde de projectgroep voorkomen. Tot slot was er ook vraag vanuit de jongeren naar activiteiten en voorzieningen. De behoeften van de jongeren naar activiteiten en voorzieningen kwamen uit een onderzoek, uitgevoerd door een aantal jongeren onder begeleiding van het SWBO, naar voren. Aan de hand van de resultaten van het onderzoek en de signalen van overlast, heeft deze werkgroep een aantal actiepunten geformuleerd. Deze actiepunten zijn te vinden in bijlage III. De werkgroep bestaat uit personen van de Openbare en Christelijke basisscholen, het Buurthuis, de jeugdsoos, kerkelijk jeugdwerk, de gemeente Borger-Odoorn, de politie, de SWBO en Buurtvereniging 'Helpt Elkander'.²⁰⁴ Het uiteindelijke resultaat dat men met de instelling van de werkgroep wilde bereiken, was het verminderen van overlast, het opzetten van activiteiten waar jongeren behoefte aan hebben en het hulp bieden aan probleemjongeren.²⁰⁵

In 2002 zijn er in de plaatsen *Valthermond en Nieuw Buinen* ook werkgroepen preventief jeugdbeleid gestart om overlast van jongeren tegen te gaan. De werkgroep preventief jeugdbeleid Valthermond is opgericht naar aanleiding van het gemeentelijke preventieve beleid en naar aanleiding van signalen over overlast rond de Wijkplaats en rond Valthermond Oost. Het aantal signalen van overlast is niet bekend. Naast deze signalen bleek er ook behoefte te zijn aan meer culturele activiteiten voor kinderen en jongeren. De werkgroep is gestart op 5 maart 2002.²⁰⁶ Het doel van deze groep is om een samenhangend beleid te voeren voor de jeugd tussen 4 en 23 jaar. De activiteiten zijn gericht op preventie en op concrete hulp bij het oplossen van al bestaande problemen. De werkgroep bestaat uit de basisscholen, de politie, dorpshuizen, dorpsbelangen, SWBO en de voetbalvereniging.

De werkgroep preventief jeugdbeleid Nieuw Buinen is in het leven geroepen doordat er in Nieuw Buinen overlast was van tien tot vijftien jongeren bij verschillende basisscholen en bij de sporthal. Uit gesprekken met de jongeren bleek dat men de school een gunstige plek vond om te zitten vanwege de bankjes en een speelvoorziening waar op gezeten kon worden. De sporthal vond men ook een gunstige plek vanwege de muurtjes. De groep wilde wel verhuizen, maar ze wisten niet waarheen. Het doel van deze werkgroep was om de vragen en knelpunten rond het jeugdbeleid in kaart te brengen en om oplossingen voor te stellen. De werkgroep is gestart op 16 april 2002. Op 11 februari 2003 is er door de werkgroep een plan van aanpak vastgesteld met daarin een aantal projecten die tot doel hebben de overlast binnen Nieuw Buinen terug te brengen en een zinnigere invulling te geven aan de tijdsbesteding van de jongeren.²⁰⁷ Dit plan van aanpak is te vinden in bijlage IV.

²⁰⁴ Notulen vergadering werkgroep preventief jeugdbeleid Tweede Exloërmond, 21-06-2002.

²⁰⁵ Concept werkplan 2000/2001 sector samenlevingsopbouw, Stichting Welzijn Borger-Odoorn.

²⁰⁶ Plan van aanpak 2003-2004 werkgroep preventief jeugdbeleid Valthermond, 29 september 2003.

²⁰⁷ Plan van aanpak 2003-2004 werkgroep Nieuw Preventief jeugdbeleid Nieuw Buinen, SWBO, 11 februari 2003.

Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid

Naar aanleiding van het opgestelde jeugdbeleid en de signalen over toenemende problemen met de jeugd is er in het jaar 2000 een Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid opgericht met als doel het jeugdbeleid van de verschillende instellingen op elkaar af te stemmen. De taak van de coördinatiegroep is het realiseren en het maken van afspraken met betrekking tot:

- Beleid (welke activiteiten, voorzieningen en projecten?)
- Planning (waar en wanneer?)
- Uitvoering (wie doet wat?)
- Evaluatie (hoe verloopt het?)
- Financiën (wat zijn de kosten en wie betaalt wat?)

De coördinatiegroep is geen uitvoerend orgaan, maar het is een groep die gericht is op samenhang, coördinatie en beleidsontwikkeling. Het is een extern overleg waarin beleidszaken aan de orde komen. Door middel van de overleggen zullen bestaande activiteiten, voorzieningen en projecten uitgevoerd en ontwikkeld gaan worden.

De coördinatiegroep bestond vanaf de oprichting uit de gemeente, bureau HALT, de scholen, de politie, de GGD, Centrum voor Alcohol en Drugs (CAD), Bureau Jeugdzorg en de SWBO. In het jaar 2003 is de werkgroep vandalisme, die in 1995 in het leven geroepen was, opgegaan in deze Coördinatiegroep Preventief Jeugdbeleid. De redenen hiervoor waren dat er veel dezelfde personen deelnamen aan beide werkgroepen en dat beide groepen zich bezig hielden met het thema vandalisme. Bij de werkgroep vandalisme was dit het hoofdthema, terwijl vandalisme slechts een deelthema is van de coördinatiegroep.

Sinds 2005 hebben ook de peuterspeelzalen en de lokale kinderopvang zitting in deze coördinatiegroep.

Oud en nieuw feesten en jeugdactiviteiten

In Tweede Exloërmond en Borger zijn met de jaarwisseling van het jaar 2000-2001 *feesten* georganiseerd. Het organiseren van feesten zou volgens de leden van de SWBO problemen kunnen voorkomen, doordat de jeugd zich hierdoor minder zal vervelen dan wanneer er geen feesten zouden zijn. De feesten zijn georganiseerd door de werkgroep vandalisme. Deze werkgroep was naar aanleiding van hernieuwde problemen weer bijeen gekomen met het doel om vandalisme te verminderen en om problemen rond jongeren te signaleren. In Borger hebben dertien jongeren meegeholpen met het organiseren van het oud en nieuw feest en in Tweede Exloërmond hebben er zeven jongeren meegeholpen. Jeugd van alle leeftijden was welkom op deze feesten. Er zijn geen cijfers bijgehouden van het aantal jongeren dat naar de feesten toe gekomen is. De oud en nieuw feesten werden de eerste vijf jaar gesubsidieerd door de gemeente. De uitvoering lag toen grotendeels bij de SWBO. Samen met de jongeren die mee hielpen aan het organiseren van de oud en nieuw feesten werd er ieder jaar een plan van aanpak opgesteld waarin verschillende punten werden opgenomen. Allereerst werd de taakverdeling en de volgorde van activiteiten hierin vastgelegd. Ook de manier waarop uitvoering aan activiteiten gegeven diende te worden stond hier beschreven. Na vijf jaar stopte de

subsidie van de gemeente en werden de feesten commercieel. De eigenaar van de klimschuur²⁰⁸ heeft de organisatie overgenomen.

Vanaf het jaar 2000 zijn er naast de oud en nieuw feesten ook verschillende jeugdactiviteiten georganiseerd voor kinderen, jongeren en tieners in de gemeente.²⁰⁹

Jongeren Ontmoetingsplekken

In september 2002 is men begonnen met plannen om jongerenontmoetingsplekken (JOP's en A-JOP's) te realiseren om de jeugd een plek te geven voor activiteiten en om elkaar te kunnen ontmoeten. De jeugd had aangegeven behoefte te hebben aan een actieve jongerenontmoetingsplek (A-JOP) ergens in Borger. Aan de hand van dit verzoek is er toen een werkgroep samengesteld waarin naast medewerkers van de SWBO ook vijf jongeren zaten.²¹⁰ Tevens is er een subsidie aangevraagd bij de gemeente. Deze subsidie werd toegekend.

Het idee van een JOP kwam tot stand na aanleiding van artikelen van Veenbaas over hangplekken voor jongeren. Ook was er bij de ontwikkeling van het plan voor een JOP gebruikt gemaakt van het boek 'Hangplekken, een nieuwe rage?', van Noorda en Veenbaas.²¹¹

Nadat de werkgroep algemene plannen gemaakt had voor het ontwikkelen van een JOP is er een draagvlakonderzoek onder de jeugd gehouden. Uit dit draagvlakonderzoek bleek dat jongeren een voorkeur hadden voor een actieve hangplek bij de Grollemansschool en er werden daarom gesprekken met de school gevoerd. Na de gesprekken met de school besliste het college positief over de locatie voor de A-JOP voor de jeugd. Er moest echter nog wel draagvlak onder de omwonenden komen. In juni 2004 bleek dat dit draagvlak er niet was en de jeugd was teleurgesteld. In september 2004 is er een buurtbewoneravond georganiseerd waar de jeugd de buurtbewoners heeft geprobeerd over te halen mee te gaan met de plannen voor een hangplek. Ten tijde van de buurtbewoneravond was er echter een aantal jongeren afgehaakt en hadden de overgebleven jongeren en begeleiders besloten te stoppen. Twee jaar na dato blijkt dus dat het realiseren van een Jongerenontmoetingsplek in Borger niet is gelukt.

In de dorpen Nieuw Buinen en Tweede Exloërmond is rond het jaar 2002 ook de vraag vanuit de jeugd gekomen om een Jongeren hangplek te realiseren (een JOP). Ook hier is dit vier jaar na dato nog steeds niet gerealiseerd.

Projecten GGD

Op 21 december 2002 is een project opgezet om jongeren bewust te maken van hun gezonde of ongezonde leefstijl. Door deze bewustwording wilde men een gedragsverandering teweeg te brengen. Dit project is opgezet omdat uit een leefstijlonderzoek van de GGD naar voren kwam dat er in Valthermond relatief veel problemen voorkwamen, zoals vandalisme en alcohol(mis)bruik.²¹² Het project is uitgevoerd door de GGD, in samenwerking met jongeren en betrokken organisaties. Bij

²⁰⁸ De klimschuur is de locatie waar het feest ook plaatsvond in de jaren dat het feest door de gemeente werd gesubsidieerd.

²⁰⁹ Op deze activiteiten is verder niet ingegaan, omdat dit incidentele activiteiten waren en geen structurele maatregelen.

²¹⁰ Kwak, M. (2002, 26 september) 'Jongeren in Borger willen actief hangen.' *TILT*.

²¹¹ Noorda, J.J., Veenbaas, R.H. (2000) *Hangplekken, een nieuwe rage?: handleiding voor jongerenontmoetingsplaatsen en jeugdbeleid*, Amsterdam: VU Uitgeverij.

²¹² Activiteitenplan van het project van GGD Drenthe: Jeugd Deugt in Valthermond (gemeente Borger-Odoorn), projectgroep en werkgroep 'Jeugd Deugt' Valthermond, mei 2003.

het project wordt gebruik gemaakt van de 'community-based' benadering. Hierbij wordt uitgegaan van de jongere zelf in zijn of haar leefomgeving en er wordt nauw samen gewerkt met betrokken organisaties. Het project heet 'Jeugd Deugt' en richt zich op de bevordering van gezondheid van jongeren in de leeftijd van 12 tot 19 jaar. Tijdens 'Jeugd Deugt' werd duidelijk dat er ook na het eind van dit project nog vraag was naar verschillende sportieve activiteiten. Daarom werd er besloten *WhoZnext teams* op te richten. WhoZnext richt zich op een grotere groep jongeren, te weten de jongeren van 12 tot 25 jaar. Dit project is op 3 december 2003 gestart.²¹³ De gemeente Borger-Odoorn heeft vier WhoZnext teams. Deze zijn werkzaam in de plaatsen Borger, Nieuw Buinen, Tweede Exloërmond en Valthermond. Het doel van het project is om de hanggroepjongeren te betrekken bij verschillende vormen van maatschappelijke activiteiten.

Uit een nulmeting, uitgevoerd door de SWBO, blijkt dat er in deze plaatsen in het jaar 2000 respectievelijk 25-35, 38-45, 25-45 en 30-50 hangjongeren aanwezig waren in de zomermaanden. In de wintermaanden is dit aantal beduidend kleiner.²¹⁴ De leeftijd van de hangjongeren ligt tussen de 10 en 24 jaar.

In tabel 2 is schematisch weergegeven hoeveel jongeren er ten tijde van de nulmeting in deze plaatsen woonden.²¹⁵

Tabel 2 Aantallen jongeren naar leeftijd en woonplaats in het jaar 2000.

	Borger	Nieuw Buinen	2 ^e Exloërmond	Valthermond
10-14 jaar	282	352	139	207
15-19 jaar	246	279	142	199
20-24 jaar	205	247	131	157

Door middel van laagdrempelige activiteiten zoals sport probeert men deze jongeren meer te betrekken bij de gemeenschap en hen te bewegen zich meer aan de geldende normen en waarden te conformeren.²¹⁶ De doelstelling is dat de jongeren betrokken worden bij het deelnemen van sportieve activiteiten, waarbij ze bij voorkeur blijvend een actieve rol vervullen in de opzet, organisatie en uitvoering van de activiteiten. Door deze actieve rol beoogt men een gedragsverandering tot stand te brengen, waardoor ze op een meer aanvaardbare wijze deelnemen aan de dorpsgemeenschap. De kwaliteit van het project wordt gewaarborgd door regelmatige terugkoppeling aan de opdrachtgever. Dit gebeurt allereerst door het aanstellen van een projectcoördinator en het verstrekken van een plan van aanpak aan de opdrachtgever. Ook is er een projectgroep ingesteld en worden de bijeenkomsten van deze projectgroep door schriftelijke verslaglegging teruggekoppeld en worden tussentijdse evaluaties gepland. Ook zijn er risico's ingecalculeerd voor het niet slagen van het project. Deze risico's zijn dat jongeren niet willen meewerken aan het project, dat sportverenigingen niet bereid zijn mee te werken aan het project en dat de medewerkers van de SWBO onvoldoende tijd beschikbaar hebben om op lokaal niveau hun netwerk in te zetten of aan

²¹³ Groeningen van, H. (juli 2003) Bevordering jeugdparticipatie, WhoZnext? Lichamelijke opvoeding 8, NISB; WhoZnext-training Drenthe 03-12 -2003.

²¹⁴ Polling, L. 0-meting WhoZnext, SWBO, 21-03-2006.

²¹⁵ OCSW gemeente Borger-Odoorn 16-05-2001.

²¹⁶ Deelproject 4, de sportieve hangplek, pag 14; Plan van aanpak WhoZnext in Borger-Odoorn, 25-2-2003, projectnummer 3683.

te boren.²¹⁷ WhoZnext is betrokken geweest bij initiatieven van de jeugd. De groep heeft onder andere een sport- en dance-evenement voor de jeugd van 13 tot en met 20 jaar georganiseerd. Ook hebben ze breakdancelessen georganiseerd en geholpen met het opzetten van een voetbaltoernooi.²¹⁸ Een overzicht van alle initiatieven en aantallen deelnemers aan de initiatieven is te vinden in bijlage VII.

'Jeugd over de Grenzen'

In 2004 is er door de gemeente en het welzijnswerk voor gekozen ook regionaal te gaan werken aan het tegengaan van overlast door jongeren, omdat jongeren niet alleen in hun eigen dorp problemen veroorzaken, maar ook in omliggende dorpen en soms over de gemeentegrenzen heen. Het project *'Jeugd over de Grenzen'* is dan ook een poging om integraal de relatie met de jeugd te herstellen om daarmee problemen in de toekomst te kunnen voorkomen en in ieder geval eerder aan te pakken.²¹⁹ De problemen die waargenomen waren toen er eenmaal een start met het project gemaakt was, zijn te vinden in bijlage V. Het project is een samenwerkingsverband tussen de gemeenten Borger-Odoorn, Aa en Hunze en Stads kanaal.²²⁰ Het werk van de projectgroep is erop gericht om contact te leggen met de groepen en individuen waar anderen nauwelijks contact mee hebben. Door deze contacten te leggen wil men langdurige uitval van de jongeren voorkomen, situaties van overlast tegengaan en ook wil men de randvoorwaarden zodanig organiseren dat verdergaande hulpverlening/ begeleiding aan jongeren ook daadwerkelijk gegeven kan worden. Tot slot wil men met dit project de regionale aandacht en samenwerking realiseren voor problemen die regionale aandacht vereisen. De uitvoering en coördinatie van dit project gebeurt regionaal en is ondergebracht bij de Stichting Welstad te Stads kanaal. De afspraken die vastgelegd waren voor het jaar 2005, zijn de volgende: Ten eerste diende er tweemaandelijks een regionale werkbespreking van ambulant /randgroepjongerenwerkers plaats te vinden. In totaal bestond de werkgroep uit twaalf personen.²²¹

Ten tweede dienden er rondetafelgesprekken plaats te vinden en hiervan dienden eindrapportages uitgebracht te worden. Ten derde diende er een plan van aanpak over de samenwerking op basis van rondetafelgesprekken voorbereid te worden. Tot slot dienden buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor jongeren van twaalf jaar en ouder in de gemeente Stads kanaal formeel gestart te worden.

Er zijn inmiddels acht bijeenkomsten geweest waarin is besproken hoe de samenwerking tussen de verschillende instanties zou moeten verlopen en in het kader van het project is er in 2004 een ambulant jongerenwerker aangesteld. In de gehouden bijeenkomsten kregen de deelnemers de ruimte om vrij te discussiëren over de ondervonden problematiek met de jeugd en vooral met de jeugd van buiten de eigen gemeente. Naar aanleiding van deze bijeenkomst is een rapport opgesteld. Dit is het rapport *'Roeien tegen de stroom in!'* In dit rapport is uiteengezet welke problemen er op dat moment met de jeugd speelden in de deelnemende gemeenten. Ook staan er in dit

²¹⁷ Plan van aanpak WhoZnext in Borger-Odoorn, 25-2-2003, projectnummer 3683.

²¹⁸ Stand van zaken WhoZnext Borger-Odoorn. Activiteiten van 10 december 2003 tot 25 oktober 2005.

²¹⁹ Jeugd over de grenzen.....! *Project Randgroepjongerenwerk*, SWBO en Stichting Welstad, februari 2003.

²²⁰ Werkplan Jeugd over de grenzen II 2005/2006, *Over de regionale samenwerking en samenhang in het randgroepjongerenwerk*, 25 augustus 2005, Stichting Welstad, kenmerk SCW 2005/048.

²²¹ Roeien tegen de stroom in! *Regionale samenwerking en samenhang in aanpak van 'Jeugd over de Grenzen'*. Aanbeveling van: politiemensen en 'randgroep'jongerenwerkers uit de gemeenten Stads kanaal, Borger-Odoorn en Aa en Hunze.

rapport globale aanbevelingen om de problemen met de jeugd tegen te gaan. De aanbevelingen zijn meer van organisatorische aard dan van uitvoerende aard.

Ambulant Jongerenwerker

In het kader van het project 'Jeugd over de Grenzen' is er op 15-03-2004 een ambulant jongerenwerker in de gemeente Borger-Odoorn aangesteld. Het doel dat men met de aanstelling van een ambulant jongerenwerker wilde bereiken was het in kaart brengen van het onwenselijke gedrag van jongeren en dit gedrag vervolgens te helpen ombuigen en verminderen.²²² De ambulant jongerenwerker is er om contacten te leggen met de jongeren die zowel binnen als buiten de gemeente problemen veroorzaken in de vorm van provocerend gedrag, alcohol- en drugsgebruik en in groepen bij elkaar hangen. Zij richt zich op jongeren in hun eigen formele en informele ontmoetingsplaatsen.²²³ In eerste instantie richtte de ambulant jongerenwerker zich op de veenkoloniale streek van de gemeente, omdat daar de meeste problemen werden gesignaleerd over jongeren die rondhingen op straat en die daarbij problemen veroorzaakten. Op 1 oktober 2005 is de functie echter uitgebreid van 19 uur naar 32 uur en toen is het werkgebied van de ambulant jongerenwerker uitgebreid tot heel de gemeente Borger-Odoorn.²²⁴

De ambulant jongerenwerker dient samen met de jongeren een traject in gang te zetten dat de problemen vermindert of oplost.²²⁵ De ambulant jongerenwerker dient vindplaatsgericht en outreachend te werken. Dit houdt in dat er vanuit de SWBO contact gezocht wordt met jongeren van twaalf jaar en ouder die zich in de publieke ruimte ophouden of activiteiten bezoeken. Ook kan op verzoek van anderen contact gelegd worden met de jongeren. De werkzaamheden van de ambulant jongerenwerker hebben tot doel om inzicht te verkrijgen in de problemen die zich voordoen en waar en bij wie deze problemen zich voordoen. Ook is een doel om in samenwerking met andere organisaties te werken aan oplossingen van de problemen.²²⁶ Naast het oplossen van bestaande problemen met en van de jeugd zal de ambulant jongerenwerker ook de aanjager blijven die bestaande instellingen er constant van bewust maakt dat bereikbaarheid, aandacht en dienstbaarheid omgezet moeten worden in concrete daden.²²⁷ De duur van het project is in eerste instantie 2,5 jaar en na deze 2,5 jaar zouden de volgende resultaten geboekt moeten zijn: Ten eerste dient de problematiek rond vandalisme, overlast, verveling en problematisch gedrag verminderd te zijn en dient de ontwikkeling van de jongeren versterkt te worden. Ten tweede dient de individuele positie van jongeren verbeterd te worden en dienen de moeilijk bereikbare jongeren in beeld gebracht en doorverwezen te worden naar diverse organisaties. Hiernaast dient de ambulant jongerenwerker ieder kwartaal een rapportage aan te leveren met informatie over het aantal jongeren dat is bereikt en doorverwezen. In deze rapportage dient ook informatie over de aard van de problemen die zich voordoen te staan. Tot slot dienen eventuele knelpunten in de ketenaanpak in deze kwartaalrapportages weergegeven te worden.²²⁸ De opzet van het werk van de ambulant jongerenwerker is te vinden in bijlage VI. In deze bijlage is

²²² Activiteitenplan 2006 *Stichting Welzijn Borger Odoorn*.

²²³ Subsidie voor het project Jeugd over de grenzen, 18 december 2003.

²²⁴ Ambulant Jongerenwerk in de gemeente Borger-Odoorn, werkplan 2005-2007, 29 juni 2005.

²²⁵ Notitie ambulant jongerenwerk Borger-Odoorn 2005.

²²⁶ Beschikking ambulant jongerenwerk, 23 juni 2005.

²²⁷ Jeugd over de grenzen.....! *Project Randgroepjongerenwerk*, SWBO en Stichting Welstad, februari 2003.

²²⁸ Notitie ambulant jongerenwerk Borger-Odoorn 2005.

eveneens aangegeven hoeveel jongeren de ambulante jongerenwerker tot nu toe bereikt heeft.

Buurtnetwerken jeugdhulpverlening

In maart 2005 is voor de jeugd van twaalf jaar en ouder het project '*buurtnetwerken jeugdhulpverlening*' opgestart. Dit project heeft tot doel om vroegtijdig problemen met en rond jongeren te signaleren. De actoren die samenwerken in de buurtnetwerken jeugdhulpverlening zijn de jeugdhulpverlening, maatschappelijk werk, de politie, de scholen en medewerkers van de SWBO.²²⁹ De buurtnetwerken jeugdhulpverlening zijn geen nieuw fenomeen binnen de gemeente. Voor de jeugd van twaalf jaar en jonger waren er al langer buurtnetwerken jeugdhulpverlening actief. Meer informatie over deze buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor jongeren onder de twaalf is te vinden in bijlage VIII. De vraag naar een uitbreiding van de buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor ook de jongeren ouder dan twaalf kwam vanuit de Brug. De Brug is een overkoepelende organisatie waar de jeugdbuurtnetwerken een onderdeel van zijn. Meer informatie over de werking van de Brug is te vinden in bijlage VIII. De Brug achtte het belangrijk dat er ook bij oudere jeugd vroegtijdig problemen zouden moeten worden gesignaleerd.

In Borger is geen buurtnetwerk jeugdhulpverlening opgestart voor de jeugd ouder dan twaalf jaar, omdat de middelbare school niet meewerkte. Ook in de andere zanddorpen in de gemeente is geen buurtnetwerk jeugdhulpverlening opgestart voor de jeugd ouder dan twaalf jaar. In Nieuw Buinen is dit initiatief wel opgestart. Er wordt gewerkt volgens een methodiek die is beschreven in een boek van Pannebakker en Vorstermans.²³⁰ In de methodiek wordt gewerkt met netwerkbijeenkomsten waarin alle samenwerkende organisaties samenkomen. In deze bijeenkomsten worden signalen besproken die in het netwerk binnen zijn gekomen over mogelijke problemen bij jongeren. Tijdens deze bijeenkomsten worden er afspraken gemaakt wie welk signaal oppakt en afhandelt en op welke manier dit zal gebeuren. De buurtnetwerken jeugdhulpverlening worden jaarlijks geëvalueerd. Er zijn echter nog geen evaluaties beschikbaar van de buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor de jeugd van twaalf jaar en ouder, omdat deze netwerken pas in 2005 opgestart zijn.

---

²²⁹ Werkplan 2002, Stichting Welzijn Borger-Odoorn, oktober 2001.

²³⁰ Pannebakker, M. Vorstermans, M. (1994) *Buurtnetwerken jeugdhulpverlening, een methodiek voor een vroegtijdige aanpak van problemen bij kinderen*, Utrecht: SWP.

Bijlage III

Actiepunten werkgroep Tweede Exloërmond²³¹

---

²³¹ Actieplan preventief jeugdbeleid Tweede Exloërmond, december 2000.

Voor de kinderen zal er kinderwerk georganiseerd worden in het dorps huis. Het doel hiervan is om verveling tegen te gaan.

In het jaar 2000 is er een hangplek gerealiseerd waar de jeugd elkaar kan ontmoeten. Er zijn afspraken gemaakt tussen de jongeren en de beheerder dat er geen overlast mag zijn van de jongeren en dat er geen vernielingen plaats mogen vinden. de groep jongeren is zelf verantwoordelijk voor de inrichting en het onderhoud van we hangplek.

Door de kerken in tweede Exloërmond is er een jeugdsoos ('de herberg') opgericht. Dit interkerkelijke jeugdwerk zal betrokken worden bij het preventieve jeugdbeleid.

Er is een jeugdsoos tot stand gekomen in een multifunctionele zaalruimte. Hierin zullen activiteiten georganiseerd worden om verveling tegen te gaan en de jeugdsoos is mede bedoeld als plek waar de jeugd samen kan komen. het alcohol- en drugsbeleid voor deze jeugdsoos moet nog ontwikkeld worden.

Er zullen buitenspeelvoorzieningen komen, zoals een speelveldje en een trapveldje. Deze voorzieningen hebben tot doel om verveling tegen te gaan. de speelvoorzieningen zijn bedoeld voor de jeugd tot 12 jaar en zal worden gerealiseerd in samenwerking met speeltuinvereniging Ons Domein.

Er zal geïnvesteerd worden in meidenwerk voor meisjes van 11 tot 14 jaar. Voor deze groep zullen sociaal culturele activiteiten georganiseerd worden, in combinatie met informatie en voorlichting over seksualiteit, drugs, alcohol en weerbaarheid.

In vorige jaren werd er met oud en nieuw veel vernield. In deze jaren zijn er geen activiteiten voor de jeugd georganiseerd. Om vernielingen in de komende jaren tegen te gaan, heeft de projectgroep besloten om tijdens oud en nieuw (31-12-2000/ 01-01-2001) activiteiten te organiseren waarbij de jongeren zelf betrokken zijn.

Tot het jaar 2000 heeft de uitvoering van het jeugd- en jongerenwerk plaatsgevonden door vrijwilligers. vanuit zowel de vrijwilligers als de werkgroep zelf is er de vraag gekomen naar professionele begeleiding en ondersteuning van de vrijwilligers en jongeren bij de uitvoering van sociaal culturele activiteiten. Om in deze vraag te voorzien, zal er een professioneel uitvoerend jongerenwerk(st)er ingezet worden die nauw met de jongeren samenwerkt.

Bijlage IV

Plan van aanpak Nieuw Buinen

- 1 De Bundermonder: De Bundermonder is een Jongerencentrum dat in 1999 is gerealiseerd. Op 25 februari 2002 is er gesproken over klachten over rondhangende jongeren rond de Bundermonder. Om dit terug te dringen of te voorkomen zijn de volgende actiepunten gemaakt:
  - uitbreiding aantal uren dat er beheer is
  - verbreding van het activiteitenpakket voor de jongeren en kinderen
  - invoeren van een pasjessysteem, zodat jongeren die zich misdragen, geweigerd kunnen worden
  - de fietsenstalling ombuigen tot berging
- 2 Jongeren Ontmoetingsplek (JOP): Er dient een hangplek voor jongeren te komen om overlast tegen te gaan.
- 3 School de Klister, school Parklaan en School 24: Tijdens vergaderingen van 16 april en 19 juni 2002 is aan het licht gekomen dat er vernielingen en overlast plaatsvond bij deze scholen. Om dit in de toekomst te voorkomen heeft de werkgroep de volgende actiepunten voorgesteld:
  - het plaatsen van een hekwerk
  - bordjes plaatsen dat de toegang verboden is voor onbevoegden
  - snoeien van de bosjes
  - voorkomen van overlast door maatregelen van de school zelf, de gemeente, de jongeren en de SWBO
- 4 Sporthal de Splitting: tijdens de vergaderingen kwam naar voren dat er verschillende soorten problemen waren bij sporthal de Splitting. Er werden brandjes gesticht. Ook was er sprake van vernieling en graffiti. tevens leegde de gemeente de afvalbakken niet op tijd, waardoor er afvalverspreiding plaatsvond. De werkgroep heeft de volgende actiepunten voorgesteld:
  - breedtesport
  - snoeiwerk
  - zwerfvuil verwijderen en afvalbakken legen
  - overlast en vernielingen aanpakken door de gemeente, de sporthalbeheerder, de politie, de jongeren zelf en de SWBO
- 5 Voetbalvereniging: Bij de voetbalvereniging werden brandjes gesticht op de tribune, er was last van graffiti, drugsgebruik en inbraak. Ook werd er overlast veroorzaakt door brommers en scooters. Om dit te voorkomen zijn de volgende actiepunten voorgesteld:
  - sluiten van het toegangshek
  - renovatie van veld 3
  - weren van brommers
  - parkeergelegenheid verplaatsen
  - verminderen van zwerfvuil door plaatsing van afvalbakken
  - meer toezicht houden
  - extra kleedkamers op de jeugdafdeling
  - snoeiwerk

6   Huurdervereniging: deze vereniging zal samen met de bewoners, de jongeren en de gemeente moeten zorgen voor een meer veilige jeugd omgeving en voor meer affiniteit met de jeugd en activiteiten voor de jeugd

7   Stichting Florapark: de Stichting Florapark bestaat uit buurtbewoners en is al vanaf 2001 actief. Zij zullen zich bezig gaan houden met de volgende zaken:

- verkeersremmende maatregelen
- vijver opschonen, herstellen van de brug in de vijver en plaatsen van een afvalbak
- het realiseren van een JOP voor jeugd van 12 jaar en ouder
- speelvoorzieningen voor jeugd jonger dan 12 jaar
- snoeiwerk
- verbetering van voetpaden

8 Stichting Veenlanden: deze stichting zal zich bezig gaan houden met de volgende actiepunten:

- speelplekken in de wijk realiseren
- verwijderen van zwerfafval en plaatsen van vuilnisbakken
- egaliseren van een groot speelveld
- voorkomen van overlast door jongeren

9 Speelvoorzieningen: In de Chrysantstraat zullen speelvoorzieningen komen voor jeugd van twaalf jaar en ouder en tevens zal er een speeltuin komen voor kinderen jongere dan 12.

10 Preventieprojecten Alcohol en drugs (12+): Er zal voorlichting komen over alcohol en drugs in de jeugdsozen in Nieuw Buinen

11 School Preventie Plan (12-): er zullen lessen gegeven worden in de groepen 7 en 8 van de basisscholen de Klister, School 24 en Parklaan, er zullen ouderavonden opgezet worden. Dit alles zal door de SWBO gecoördineerd worden.

12 Repressief Beleid Politie: de politie zal zich richten op het alcoholbeleid in de openbare ruimte, het lik op stuk beleid en het project Kracht van de keten. Tevens zal er een meldpunt vandalisme en vernielingen komen.

13 Project Jeugd over de Grenzen: Er zal er een werkgroep komen die zich gaat richten op het voorkomen van overlast en vernielingen in de buurgemeenten. Ook zal er een jongerenwerker aangesteld worden.

Bijlage V

Waargenomen problemen in de grensstreek van de gemeenten Borger-Odoorn, Stadskanaal en Aa en Hunze.²³²

---

²³² Jeugd over de grenzen.....! *Project Randgroepjongerenwerk*, SWBO en Stichting Welstad, februari 2003.

Voor aanvang van het project waren er al een aantal signalen over overlast naar voren gekomen. Deze signalen waren de volgende:

- Horecamedewerkers en soosbesturen voelen zich soms genoodzaakt jongeren wegens wangedrag de toegang te ontfeggen.
- Buurtbewoners, leerkrachten en winkelend publiek voelen zich in toenemende mate onveilig als gevolg van het gedrag van de jongeren.
- De politie gaf signalen af met betrekking tot criminaliteit en vandalisme.
- Beroepskrachten, zoals leerkrachten, jongerenwerkers, hulpverlening en politie gaven signalen af over alcohol- en drugsgebruik en drugshandel van een groep jongeren.
- De jongeren zelf geven aan het gevoel te hebben nergens welkom te zijn.

Toen het project eenmaal gestart was werden de volgende problemen waargenomen:

- De jongeren komen uit diverse dorpen verspreid over drie verschillende gemeentes en twee provinciegrenzen. De grootste groep daarvan is vermoedelijk woonachtig in de gemeente Stadskanaal.
- De kerngroep omvat 20 jongeren en op volle sterkte bestaat deze groep uit ongeveer 60 jongeren. De jongeren treffen elkaar in jeugdsozen en winkelcentra.
- De leeftijd van de jongeren in de groep varieert van 14-18. Er zijn enkele uitschieters naar 20 jaar.
- De groepsleden laten zich zeer moeilijk of niet aanspreken op hun gedrag.
- Er wordt regelmatig alcohol en drugs gebruikt.
- Er heerst een hangcultuur. De jongeren zijn moeilijk tot activiteiten aan te sporen.
- De jongeren worden weinig van huis uit begeleid en zijn er nauwelijks aan gewend om verantwoordelijkheden te dragen.
- Een groot deel van de jongeren heeft geen normbesef.
- Een aantal jongeren en de gezinnen waaruit de jongeren komen zijn bij de politie bekend.

Bijlage VI

Organisatieopzet werkzaamheden ambulant jongerenwerkers

De ambulant jongerenwerker houdt zich bezig met het project 'Jeugd over de Grenzen' en ook heeft de ambulant jongerenwerker een rol in de drie 'werkgroepen preventieve vandalisme'. De functie vindt aansluiting bij het jeugdbeleid van SWBO en bij het werk van de sociaal werkers die in dezelfde projecten werkzaam zijn. De ambulant jongerenwerker werkt met andere actoren samen om ervoor te zorgen de relatie met de jongeren te herstellen en problemen in de toekomst te voorkomen.

De ambulant jongerenwerker probeert problemen te signaleren en contact te leggen met groepen jongeren die problemen veroorzaken, maar is niet de oplossing van de problemen. De oplossing van problemen zal gezocht worden door alle instanties samen die inspanningsverplichtingen hebben op het gebied van de jeugd. De ambulant jongerenwerker is een schakel tussen de jongeren en de andere actoren, zoals de SWBO en de gemeente.

In 2005 is vastgelegd dat de volgende meetbare resultaten behaald dienen te worden.²³³ Ten eerste dient de ambulant jongerenwerker contact te leggen met 100 jongeren binnen de gemeente. Dit kan zowel individueel als in groepsverband. Ten tweede heeft de ambulant jongerenwerker minimaal 2 gesprekken met deze jongeren. Tot slot dient bij 30 jongeren een traject tot verandering in gang gebracht te worden. Dit betekent toeleiding naar werk of school, invulling voor de vrije tijd en dergelijke. Het gevolg van deze trajecten dient een afname van onaangepast gedrag te zijn.

De eisen die aan de jongerenwerker zelf gesteld worden zijn de volgende:²³⁴

- het hebben van een open oog en oor voor jongeren in een moeilijke positie
- het kunnen signaleren en analyseren van behoeften en problemen van jongeren
- het kunnen samenwerken met voor de jeugd relevante organisaties
- het opzetten en verbeteren van voorzieningen, diensten en projecten ten behoeve van de jeugd
- het kunnen signaleren en vervullen van ontwikkelingstaken
- het kunnen bieden van ondersteuning aan groepen jongeren
- het kunnen geven van informatie en advies, naast pleitbezorging
- zelfstandig kunnen werken en initiatieven nemen
- het leveren van een bijdrage aan de beleidsvorming van de instelling
- het samenwerken in een team van collegae
- bereid zijn om ook in de avonden en weekenden te werken

---

²³³ Activiteitenplan 2006 Stichting Welzijn Borger-Odoorn.

²³⁴ Ambulant Jongerenwerk in de gemeente Borger-Odoorn, werkplan 2005-2007, 29 juni 2005.

Jongeren in de gemeente Borger Odoorn in kaart:

<u>Plaats:</u>	<u>Groepen bestaande uit:</u>	<u>Individuele jongeren:</u>
Nieuw Buinen	<ol style="list-style-type: none"> 1. +/- 6 personen, Chrysantstraat 2. +/- 10 personen jeugdsoos Bunermonder 	3 jongens 3 meisjes
Borger	<ol style="list-style-type: none"> 1. 3 personen, de Borgh 2. 3 personen, de Borgh (is andere groep als 1) 3. 10-12 personen, de bushalte 	3 jongens
Valthermond	<ol style="list-style-type: none"> 1. +/- 15 personen, jeugdsoos Hot and Sweet 2. 	1 meisje
Tweede Exloërmond	<ol style="list-style-type: none"> 1. +/- 5 personen, jeugdsoos Break Out 2. 18 personen, de Caravan 3. 22 personen, de Stille Knip 4. 3 personen, radio Silverster 	1 jongen
Eerste Exloërmond	<ol style="list-style-type: none"> 1. +/- 10 personen, jeugdsoos de Badde 	
Odoorn	<ol style="list-style-type: none"> 1. +/- 10 personen, jeugdsoos Hang Out 2. 5 personen, achter de Paasbergen 	
Valthe	<ol style="list-style-type: none"> 1. +/- 10 personen, jeugdsoos Valthe 	1 meisje
Buinen	<ol style="list-style-type: none"> 1. +/- 8 personen jeugdsoos Buinen 	1 jongen
Exloo		1 meisje
Totaal	16 groepen: +/- 128 jongeren, contact varieert van éénmalig naar intensief	14 jongeren

Bijlage VII

Initiatieven en aantallen WhoZnext-teams

Bijlage VIII

Interventies voor de jeugd onder de 12 jaar

Buurtnetwerk jeugdhulpverlening:

Doel: vroegtijdig signaleren van problemen met en rond jongeren.

Deze werkzaamheden zijn gefaseerd in de gemeente ingevoerd. In 1997 is deze hulpverlening gestart in Nieuw Buinen. In 1998 is het ook ingevoerd in Valthermond en 2^e Exloërmond. In 2005 is het tenslotte in de gehele gemeente ingevoerd.²³⁵

Bij de buurtnetwerken jeugdhulpverlening wordt overlegd door beroepskrachten in de wijk over de kinderen waarvan men vermoedt dat er iets mis is of mis dreigt te gaan. Gezamenlijk proberen ze hier in een vroeg stadium iets tegen te doen.²³⁶ De doelgroep waar men zich op richt zijn kinderen van 0 tot 12 jaar.

De Brug:

De Brug is een organisatie die op 6 september 2005 officieel is opgericht om informatie en advies te verschaffen aan ouders, kinderen en jongeren over opvoeding, opgroeien en problemen. Deze instantie is er ook om hulp te bieden bij het opvoeden.²³⁷ *De Brug* is een initiatief van de provincie Drenthe, de gemeente, Bureau Jeugdzorg Drenthe en de SWBO.²³⁸ *De Brug* is er voor zowel de kinderen en jongeren als de opvoeders die hulp nodig hebben of vragen hebben over opvoeden en opgroeien.

In *de Brug* wordt door verschillende partijen samen gewerkt. De volgende partijen werken in *de Brug* samen: kinderopvang, peuterspeelzalen, basisscholen, voortgezet onderwijs, thuiszorg, GGD, politie, Bureau Jeugdzorg, welzijnswerk, maatschappelijk werk en anderen. De medewerkers van al deze organisaties zijn deskundig en kunnen zorgen voor preventieve activiteiten om problemen te voorkomen. Ook kunnen de deskundigen de mensen helpen bij het vinden van instanties bij wie jongeren en ouders terecht kunnen voor verdere informatie, advies en hulp of zorg.²³⁹ In *de Brug* richt men zich vooral op 0 tot 23 jarigen.

De Brug stuurt aan op het ontwikkelen van ketens en afstemming van diensten en producten van verschillende organisaties in de keten. In het begin van de oprichting van *de Brug* wisten maar weinig mensen voor welke zaken je hier terecht kon. Dit is de laatste tijd volgens de initiatiefnemers veranderd. Er is veel bekendheid aan dit initiatief gegeven door het verspreiden van posters en het uitgeven van folders. Ook staat er op de site van de SWBO een link naar *de Brug* waarop hun werkzaamheden te vinden zijn.

De Brug is momenteel nog in ontwikkeling. Voor het jaar 2005 had Bureau Jeugdzorg de taak om lichte hulpverlening te verrichten. Zij hadden zitting in *de Brug* en stonden bekend als de Lokale Toegang. Sinds 2005 is er echter een taakverschuiving gekomen in de werkzaamheden van Bureau jeugdzorg. De Lokale toegang bestaat nu niet meer als zodanig. Bureau Jeugdzorg heeft nog wel zitting in *de Brug*, maar de taak van Bureau jeugdzorg is nu om alleen nog die mensen te hebben die een indicatie hebben gekregen. Dit houdt in dat Bureau Jeugdzorg alleen nog mensen helpt met zware problematiek. De lichte hulpverlening wordt niet langer door hen uitgevoerd.

Onderwijskansenbeleid (OKB)

Het onderwijskansenbeleid is erop gericht om een samenhangend beleid op te zetten op

²³⁵ Gesprek 14-02-2006 mevrouw J. Blom, medewerker Samenlevingsopbouw SWBO.

²³⁶ Pannebakker, M. & Vorsterman, M. (1994) Buurtnetwerken jeugdhulpverlening, *een methodiek voor een vroegtijdige aanpak van problemen bij kinderen*, Utrecht.

²³⁷ www.swbo.nl (geraadpleegd op 02-03-06).

²³⁸ www.swbo.nl (01-05-2006).

²³⁹ www.swbo.nl (02-03-06).

het terrein van OKB. Enkele projecten die hieruit voort zijn gekomen zijn de buurtnetwerken en het School Preventie Plan.

Sociaal culturele activiteiten

Er zijn een aantal sociaal culturele activiteiten georganiseerd voor de jeugd, zoals kooklessen voor meisjes van 8 tot 12 jaar en computerlessen in de jeugdsoos. Ook het kinderwerk in Tweede Exloërmond en Valthermond valt onder de sociaal culturele activiteiten. Al deze activiteiten zijn erop gericht een goede invulling te geven aan de vrije tijd van de jeugd.²⁴⁰

Werkgroep speelvoorziening < 12:

Deze werkgroep is opgericht om een aantal speelvoorzieningen voor de jeugd beneden de 12 jaar te realiseren. Het doel van deze werkgroep is het realiseren van speelplekken voor de kinderen, zodat zij een invulling aan hun vrije tijd kunnen geven en zodat zij een plak hebben waar zij elkaar kunnen ontmoeten.²⁴¹

---

²⁴⁰ Jaarverslag 2001 Stichting Welzijn Borger-Odoorn, Valthermond, september 2001.

²⁴¹ Verslag Activiteiten, Voorzieningen en Projecten, *In het kader van het preventief jeugdbeleid in de gemeente Borger-Odoorn*, 30 oktober 2000.

SPP (School Preventie Plan):

Het School Preventie Plan heeft tot doel om de kinderen van de groepen 7 en 8 bewust te maken van de gevolgen van mogelijk risicogedrag en om de jeugd te laten nadenken over hun eigen gedrag en verantwoordelijkheid voor eigen keuzes. Dit is nodig, omdat de samenleving erg complex is en de jeugd in aanraking komt met zaken waarover voorlichting gewenst is. Het gaat in het School Preventie Plan om risicogerichte preventie door het geven van voorlichting ter voorkoming van risicogedrag van de jeugd op het terrein van onder andere gezondheidszorg, verslaving, vandalisme en verkeer.²⁴² Het plan is gestart in juni 2000, in het kader van het preventieproject 'Zuidoost-Drenthe Hartstikke Goed' van de GGD Zuidoost Drenthe. Het voorlichtingspakket dat aan scholen wordt aangeboden is in de eerste plaats bedoeld voor de leerlingen, maar daarnaast ook voor de ouders en de leerkrachten. Ook zij hebben namelijk een verantwoordelijkheid in de opvoeding van de jeugd.²⁴³

Het plan wordt uitgevoerd door het SWBO, in samenwerking met bureau Halt Drenthe, de politie Borger-Odoorn, verslavingszorg Noord Nederland, de GGD, CAD Drenthe, 3VO, Sport Drenthe en de christelijke en openbare basisscholen.²⁴⁴ Deze samenwerking heeft een aantal belangrijke voordelen. Ten eerste kunnen de actoren gebruik maken van elkaars deskundigheid en dit vergroot de kwaliteit van de aangeboden lessen aan de klassen. Ook kan er zo doelmatig gebruik gemaakt worden van tijd, materiaal en geld en dit werkt efficiënt. Tevens is het samenwerken van de organisaties makkelijker met betrekking tot subsidieaanvragen. Nu hoeven er geen individuele subsidies aangevraagd te worden door de verschillende organisaties. Naast deze voordelen kan ook de publiciteit sneller en doelgerichter plaatsvinden en zullen de organisaties elkaar door het samenwerkingsverband gemakkelijker en sneller kunnen vinden en beter in kunnen spelen op ontwikkelingen.²⁴⁵

Voor aanvang van het School Preventie Plan is er een brochure samengesteld waarin informatie over de lessen en andere zaken vermeld staat. Door middel van verspreiding van deze folders zijn de scholen, de leerlingen en de ouders bekend gemaakt met het plan.

De feitelijke uitvoering wordt door verschillende actoren gedaan, afhankelijk van het onderwerp. Uitvoerders zijn onder andere vrijwilligers die getraind zijn door het CAD Drenthe, een politieagent en/ of medewerker van bureau HALT. Afhankelijk van het te bespreken thema kunnen er ook deskundigen van andere organisaties ingehuurd worden. Tijdens de lessen is er altijd een leerkracht aanwezig, zodat ook na de les over dit thema kan worden doorgepraat en er vragen beantwoord kunnen worden.

Er worden lessen gegeven over 15 thema's, te weten:

roken, alcohol, drugs, gokken, vuurwerk, gedrag, pesten, vandalisme, milieu, geweld, diefstal, verkeersregels, weggebruikers, politie, straffen.

Het voorlichtingsproject is een ontwikkelingsproject en is dynamisch van aard. Dit houdt in dat er verdieping en verbreding van projecten mogelijk is en dat ook de methodieken

²⁴² Projectplan preventieve voorlichting op basisscholen in de gemeente Borger-Odoorn, *School preventieplan BorgerOdoorn 2000-2005*, juni 2005.

²⁴³ Projectplan preventieve voorlichting op basisscholen in de gemeente Borger-Odoorn, *School preventieplan BorgerOdoorn 2000-2005*, juni 2005.

²⁴⁴ Convenant School Preventie Plan Borger-Odoorn, *Samenwerkingsovereenkomst*.

²⁴⁵ Projectplan preventieve voorlichting op basisscholen in de gemeente Borger-Odoorn, *School preventieplan Borger-Odoorn 2000-2005*, juni 2005.

gewijzigd kunnen worden. Wijzigingen zullen plaatsvinden als actuele ontwikkelingen dit noodzakelijk maken of als uit de jaarlijkse evaluatiemomenten dit aangeven.

Om de effecten van het project te meten is er een longitudinale onderzoeksmethodiek opgezet waarin kinderen die de lessen gevolgd hebben benaderd worden met een vragenlijst over hoe men met de lessen is omgegaan.

Bijlage IX

Evaluatie rapportage registratie hangjeugd

EVALUATIE RAPPORTAGE REGISTRATIE HANGJEUGD:

In de periode 1 januari 2004 tot 31 december 2004 is er in de wijkeenheden Emmen-Zuid een nieuwe werkwijze gehanteerd aangaande de hangjeugd. Er zijn afspraken gemaakt hoe om te gaan met meldingen betreffende overlast, vernielingen en baldadigheid. Tevens zijn er afspraken gemaakt over het controleren van plaatsen waar veel overlast is van hangjeugd.

De afspraken behelzen het kennen en gekend worden van de groepen en de plaatsen. Maar het behelst tevens het terug leggen van de verantwoordelijkheden van de straat naar de ouders. Alle namen van betrokken jongeren aanwezig op een plaats waar overlast is gemeld worden genoteerd en van alle minderjarige aanwezigen worden de ouders aangeschreven. In dit schrijven worden de ouders gewezen op hun verantwoordelijkheden. Tevens staat hierin vermeld waar de overlast uit bestond en wat de gevaren zijn van het hangen in de verschillende hanggroepen.

Alle gegevens genoteerd op de plaatsen waar overlast is gemeld worden in een mutatie vastgelegd in BPS. Door de medewerkers van het wijksecretariaat worden de brieven aan ouders/verzorgers verstuurd en ondertekend door de jeugd- en/of de wijkagent.

Ten einde inzicht te krijgen in de grote en samenstelling van de verschillende hanggroepen zijn alle gegevens ingevoerd in het Recherche Basis Systeem. Hierin worden alle gegevens verwerkt en alle relaties vastgelegd.

Met deze werkwijze zijn er de volgende resultaten geboekt:

- Reacties van ouders/verzorgers naar aanleiding van ons schrijven
- Hanggroepen aangeschreven die compleet zijn verdwenen
- Overlast gevende hanggroepen die de term overlast zijn kwijtgeraakt
- Inzicht in alle overlast gevende hanggroepen
- Inzicht in alle betrokkenen per hanggroep
- Inzicht in de samenstelling van de verschillende hanggroepen
- Inzicht in de verplaatsingen van de verschillende hanggroepen
- Collega's kennen de namen en gezichten van de bekende hangjongeren
- Inzicht in welke dealers de verschillende hanggroepen bezoeken
- Relaties van de verschillende betrokkenen onderling.
- Basis voor netwerkpartners om gericht probleemjongeren aan te pakken.

In het afgelopen jaar zijn er in de wijk Emmen-Zuid :

- 141 meldingen van overlast waarbij namen van jongeren zijn genoteerd
- 60 overlast gevende hangplekken geregistreerd *
- 274 namen van jongeren geregistreerd
- 120 brieven verstuurd aan ouders en verzorgers

* Het grootste deel van de hangplekken is meermalen bezocht !

Er is in het afgelopen jaar in tegenstelling tot voorgaande jaren één hangplek/groep blijven bestaan. Andere hanggroepen zijn verdwenen.

Het belang van het registreren:

Het afgelopen jaar heeft geleerd dat het controleren van jongeren verschillende voordelen oplevert. Naast een daadwerkelijk inzicht in de problematiek en de grote daarvan is het 'kennen en gekend' worden een van de grootste voordelen. De collega's kennen een naam bij een gezicht en een gezicht bij een naam.

Hanggroepen die een tijdje overlast veroorzaakten en dan men name in het buiten gebied verdwenen of de overlast van de groep verdween, na het aanschrijven van de ouders/verzorgers en nadat de jongeren in de gaten kregen dat zij werden herkend en op naam werden aangesproken.

In de nabije toekomst zal de 'Top Tien' en het woensdagmiddaggesprek worden ingevoerd. Het voeden van het registratiesysteem met de namen van de jongeren levert een geweldig instrument op in de vroegsignalering. Jongeren kunnen veel eerder worden 'herkend' voor de zorg en worden door verwezen. Hardnekkige overlastgevende jongeren, die worden gecontroleerd en waarvan ook daadwerkelijk namen worden genoteerd zullen namelijk snel stijgen in de 'Top Tien' en dus ook voor ketenpartners zichtbaar worden, daar waar ze dat in het verleden pas jaren later zichtbaar zouden zijn geworden.

Problemen:

Het afgelopen jaar heeft geleerd dat een hardnekkige groep waar veel 'oudere jongeren' in zitten zoals in de wijk Bargeres het versturen van brieven naar ouders/verzorgers minder effect sorteert als in de andere wijken/dorpen. Een van de effecten hier is dat er veel tijdelijk verblijf is binnen de groep van 'nieuwe' leden.

De strikte controle en het noteren van namen heeft hier echter wel veel succes. Er is precies bekend wie zich in deze groep ophoudt, wat de onderlinge relaties en verhoudingen zijn. Er zijn echter meer 'handvaten' nodig om deze groep aan te pakken.

R.B.S.

Het Recherche Basis Systeem is zeer gebruikersonvriendelijk en uiterst storingsgevoelig. Het hierdoor zo arbeidsintensief dat het niet wenselijk is met dit systeem verder te werken. Dit heeft als nadeel dat de opgebouwde kennis verloren zal gaan en dan met name bij de ondersteunende diensten welke ook goed gebruik kunnen maken van de in het rechersysteem genoteerde gegevens geen inzicht meer hebben. Denk hierbij aan drugs, dealers, groepscriminaliteit gebruikte voertuigen, relaties van betrokkenen onderling en verblijfsadressen.

Conclusie:

Het afgelopen jaar heeft geleerd dat het uit de auto stappen en de jongeren in de groep persoonlijk aanspreken en het noteren van namen aantoonbaar zijn vruchten afwerpt. Dat ouders en verzorgers ook inderdaad 'iets' doen met de hun aangeleverde informatie van de politie.

Dat het in de toekomst mede in combinatie met de 'Top Tien' een geweldig instrument is in de vroegsignalering.

Dat het terugleggen van de verantwoordelijkheden bij ouders en verzorgers zijn invloed heeft op het kleiner worden en het verdwijnen van overlast gevende groepen.

Dat de geregistreerde gegevens heel veel inzicht bieden in het probleem hangjongeren. Dat deze gegevens geraadpleegd kunnen worden door CIE, recherche, analisten etc. Dat RBS niet het geëigende systeem is om de gegevens in vast te leggen. Dat er administratieve ondersteuning nodig is voor het onderhouden van het systeem.

Bijlage X Overzicht politiestatistieken Borger en Nieuw Buinen

Overlast door jeugd in Borger

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999 ²⁴⁶	Aantal volgens overzicht 2001 ²⁴⁷	Aantal volgens overzicht 2002 ²⁴⁸	Aantal volgens overzicht 2004 ²⁴⁹	Aantal volgens gemeente ²⁵⁰
1999	5	5	5	-	-
2000	-	19	13	19	-
2001	-	-	8	15	-
2002	-	-	9	17	-
2003	-	-	-	21	-
2004	-	-	-	20	-
2005	-	-	-	-	-

Overlast door jeugd in Nieuw Buinen

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	13	13	8	-	-
2000	-	16	12	16	-
2001	-	-	14	23	-
2002	-	-	19	30	-
2003	-	-	-	25	-
2004	-	-	-	23	-
2005	-	-	-	-	-

Vernieling openbare gebouwen in Borger

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	4	4	4	-	-
2000	-	2	2	2	-
2001	-	-	8	15	-
2002	-	-	5	5	-
2003	-	-	-	3	-
2004	-	-	-	3	-
2005	-	-	-	-	-

Vernieling openbare gebouwen in Nieuw Buinen

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente

²⁴⁶ Kluiters, J. jaaroverzicht ten behoeve van de werkgroep vandalisme politie Borger, 1999.

²⁴⁷ Kluiters, J. Overzicht van de incidenten van de politie binnen wijkeenheden Borger-Odoorn, september 2001.

²⁴⁸ Eikens, J. Overzicht incidenten Politie Borger-Odoorn, januari 2003.

²⁴⁹ Eikens, J. (januari 2005) Overzicht incidenten Politie Borger- Odoorn 2004, Regiopolitie Drenthe, District Zuid-Oost, werkeenheden Borger-Odoorn.

²⁵⁰ Kosten vandalisme in de gemeente Borger-Odoorn 2005, 14-02-2006.

Hangjongeren in de gemeente Borger-Odoorn: een beleidsadvies

1999	1	2	0	-	-
2000	-	5	3	5	-
2001	-	-	4	4	-
2002	-	-	5	5	-
2003	-	-	-	4	-
2004	-	-	-	4	-
2005	-	-	-	-	-

Graffiti in Borger

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	1	1	1	-	-
2000	-	1	0	1	-
2001	-	-	1	1	-
2002	-	-	1	1	-
2003	-	-	-	1	-
2004	-	-	-	1	-
2005	-	-	-	-	-

Graffiti in Nieuw Buinen

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	0	0	0	-	-
2000	-	3	3	3	-
2001	-	-	5	8	-
2002	-	-	1	1	-
2003	-	-	-	1	-
2004	-	-	-	2	-
2005	-	-	-	-	-

Vernieling auto in Borger

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	15	9	12	-	-
2000	-	6	6	6	-
2001	-	-	18	25	-
2002	-	-	11	17	-
2003	-	-	-	12	-
2004	-	-	-	14	-
2005	-	-	-	-	-

Vernieling auto in Nieuw Buinen

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	10	9	7	-	-
2000	-	14	10	14	-
2001	-	-	7	8	-
2002	-	-	5	8	-
2003	-	-	-	16	-
2004	-	-	-	16	-
2005	-	-	-	-	-

Vandalisme in Borger

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	11	11	6	-	-
2000	-	8	3	8	-
2001	-	-	3	6	-
2002	-	-	7	11	14
2003	-	-	-	11	15

Hangjongeren in de gemeente Borger-Odoorn: een beleidsadvies

2004	-	-	-	6	10
2005	-	-	-	-	-

Vandalisme in Nieuw Buinen

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	9	9	6	-	-
2000	-	9	4	9	-
2001	-	-	4	7	-
2002	-	-	3	4	35
2003	-	-	-	3	24
2004	-	-	-	5	23
2005	-	-	-	-	-

Overige vernielingen in Borger

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	17	16	10	-	-
2000	-	21	13	22	-
2001	-	-	17	31	-
2002	-	-	32	53	-
2003	-	-	-	31	-
2004	-	-	-	22	-
2005	-	-	-	-	-

Overige vernielingen in Nieuw Buinen

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	20	21	11	-	-
2000	-	12	7	15	-
2001	-	-	24	32	-
2002	-	-	20	32	-
2003	-	-	-	25	-
2004	-	-	-	17	-
2005	-	-	-	-	-

Overige overlast in Borger

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	21	24	18	-	-
2000	-	20	14	20	-
2001	-	-	17	31	-
2002	-	-	4	8	-
2003	-	-	-	11	-
2004	-	-	-	11	-
2005	-	-	-	-	-

Overige overlast in Nieuw Buinen

jaartal	Aantal volgens overzicht 1999	Aantal volgens overzicht 2001	Aantal volgens overzicht 2002	Aantal volgens overzicht 2004	Aantal volgens gemeente
1999	14	14	9	-	-
2000	-	22	13	22	-
2001	-	-	24	32	-
2002	-	-	7	14	-
2003	-	-	-	11	-
2004	-	-	-	7	-
2005	-	-	-	-	-

Bijlage XI

Regelingen in de verschillende gemeenten

§ 5.1 Gemeente A

De gemeente A is de buurgemeente van de gemeente Borger-Odoorn. Er wordt op verschillende terreinen samengewerkt tussen verschillende instanties van deze beide gemeenten. In beide gemeenten is de Stichting Welzijn de belangrijkste uitvoerder van het gemeentelijke beleid op het gebied van het preventieve jeugdbeleid voor de jeugd van 12 tot 23 jaar.

De gemeente A bestaat, net als de gemeente Borger-Odoorn, uit een zandgedeelte en een veengedeelte. In totaal wonen er ongeveer 25.000 inwoners en de gemeente heeft een oppervlakte van 278 km².²⁵¹ Het aantal vernielingen en de mate waarin gediscrimineerd wordt komt overeen met de aantallen in de gemeente Borger-Odoorn.²⁵²

In de gemeente A is men van mening dat jongeren als doelgroep betrokken dienen te worden bij de ontwikkeling van jeugdsozen en ontmoetingsplaatsen. Momenteel zijn er geen jongerenontmoetingsplekken in de gemeente gecreëerd naar aanleiding van vragen van de jeugd. Er zijn wel jongerenontmoetingsplekken, maar deze zijn alle spontaan ontstaan.²⁵³ Er zijn wel dertien jeugdsozen in de gemeente aanwezig waar jongeren elkaar vrijblijvend kunnen ontmoeten tijdens de openingsuren. De jeugdsozen vallen onder de volledige verantwoordelijkheid van de Stichting Welzijn. De jeugdsozen zijn toegankelijk voor alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 24 jaar. Er is een onderscheid gemaakt tussen tienersozen en jongerensozen. De tienersozen zijn toegankelijk voor tieners in de leeftijd van 12 tot en met 15 jaar en de jongerensozen zijn toegankelijk voor de jeugd van 16 jaar en ouder. Tot 2002 mocht er geen alcohol in de sozen geschonken worden. Dit zorgde voor veel negatieve randverschijnselen. Er werd bijvoorbeeld veel drank buiten de soos gedronken en ook gebruikte een aantal jongeren drugs buiten de soos. Het beleid in de sozen is nu veranderd om toch zoveel mogelijk jongeren naar de sozen te krijgen. In de jongerensozen mag nu alcohol geschonken worden. Drugsgebruik blijft wel verboden. Door dit versoepelde beleid is er buiten de soos minder overlast door jeugd die zelf meegenomen alcohol nuttigt.²⁵⁴

In bepaalde plaatsen binnen de gemeente was, ook na de invoer van het versoepelde alcoholbeleid, nog last van een groep hangjongeren die naast de soos rondhingen. Dit zorgde voornamelijk voor geluidsoverlast en incidenteel werden en zaken vernield. Om dit probleem op te lossen is er in november 2005 een bijeenkomst georganiseerd voor deze groep jongeren en is er samen met de jongeren een werkgroep gevormd. Ook is ervoor gekozen om de soos meerdere avonden per week voor deze groep open te stellen. Sinds die tijd is er geen overlast meer van deze groep.²⁵⁵

In de gemeente is één Jongeren Informatie Punt aanwezig. Dit wordt niet veel door de jeugd bezocht, omdat de plek niet centraal gelegen is. Om de jeugd toch te informeren liggen er momenteel in alle jeugdsozen folders over actuele thema's. Uit bevindingen van de jongerenwerker blijkt dat de jeugd bekend is met deze folders en ze ook leest. Deze informatievoorziening is daarmee een succes.²⁵⁶

Men had in het jaar 2004 veel last van jongeren uit buurgemeenten die overlast veroorzaakten over de gemeentegrenzen heen. Daarom had de gemeente besloten om een

²⁵¹ www.sdu.nl/staatscourant/gemeentes/gemprovin.htm (03-04-2006).

²⁵² <http://misdaadmeter.i-serve.net/compare.php> (18-04-2006).

²⁵³ Kadernotitie Wat spreken we af?, Een gespreksnotitie over gedeelde verantwoordelijkheid voor jongeren activiteiten, jongeren ontmoetingsplaatsen en jeugdsozen in de gemeente A. (mei 2003).

²⁵⁴ Interview 17.

²⁵⁵ Interview 17; Beleidsstuk 'Jongerensoos en ontmoetingsplaatsen', A (december 2002).

²⁵⁶ Interview 17.

samenwerkingsverband aan te gaan met de gemeente S. Hieruit is de werkgroep 'Jeugd over de Grenzen' voortgekomen. Later is ook de gemeente Borger-Odoorn deel gaan uitmaken van deze projectgroep. Er zijn door het instellen van deze werkgroep vele overleggen geweest tussen de verschillende instanties uit de buurgemeenten. Het probleem dat er speelde tijdens de oprichting van de werkgroep is verdwenen. Dit komt grotendeels doordat de groep die problemen veroorzaakte ouder is geworden en veel uit de gemeente weg trekt. De gemeente neemt echter nog wel deel aan de werkgroep. Sinds 1999 is men in de gemeente A gestart met een ruraal project. Dit is een netwerk op het platte land om jongeren met problemen in de eigen omgeving zo vroeg mogelijk, zo kort mogelijk, zo licht mogelijk en zo dicht mogelijk bij huis hulp te verlenen waar dat nodig is. Er was een Lokale Toegang van Jeugdzorg Drenthe in de gemeente geplaatst, maar deze is door de reorganisatie bij Bureau jeugdzorg verdwenen. Wel is er nog een netwerk 12 + opgericht voor de gehele gemeente. Daarnaast is er een 12 – netwerk in Gasselternijveen en heeft Rolde een apart 12 + en een 12 – netwerk.²⁵⁷

Binnen het project werken verschillende instellingen op het terrein van welzijn, hulpverlening, onderwijs en justitie samen. In het project worden twee niveaus onderscheiden, namelijk het beleidsniveau en het uitvoerende niveau. Er is een nauwe samenwerking tussen deze twee niveaus tot stand gekomen door dit project. Door de samenwerking hebben de organisaties elkaar beter leren kennen en kan gebruik gemaakt worden van de aanwezige deskundigheid. Naar aanleiding van dit project worden er spreekuren op scholen gegeven en ook in verschillende dorpshuizen geeft men voorlichting.²⁵⁸ Door dit project is het aantal overleggen verminderd. De betrokken instellingen overleggen nu eens per maand over de jongeren en door de samenwerking wordt er minder langs elkaar heen gewerkt dan voorheen. Het project wordt jaarlijks geëvalueerd en functioneert tot op heden erg goed en vergroot de efficiency. Sinds de aanwezigheid van het Ruraal Project is het aantal jongeren dat gebruik gemaakt heeft van deze hulpverlening toegenomen en het project voorziet duidelijk in een behoefte. De Stichting Welzijn is coördinator van het project en zij hebben voornamelijk een signalerende en preventieve functie.²⁵⁹

In de gemeente zijn jongerenwerkers aangesteld. De jongerenwerkers werken vindplaatsgericht waardoor moeilijkheden bij jongeren al in een vroeg stadium gesignaleerd kunnen worden. Hiernaast werken de jongerenwerkers ook locatiegebonden. De jeugdsozen zijn de locaties van waaruit de jongerenwerkers hun werk verrichten als zij niet op straat naar de jongeren toe gaan. Hun functie is dus tweeledig.

In de gemeente heeft men geen maatschappelijke werkvoorziening. Dit wordt afgenomen van een provinciale instantie.

Binnen de gemeente A zijn veel sportverenigingen actief. Het aanbod strekt zich vooral uit tot de klassieke sporten, zoals voetbal, volleybal, handbal, tennis, zwemmen en de ruitersport. Momenteel wordt specifiek aandacht besteed aan het stimuleren van deelname aan sport door de jeugd, waarbij vooral vernieuwende activiteiten aandacht krijgen om aansluiting te vinden bij de belangstelling van jongeren. De jongeren van de jeugdbesturen van de jeugdsozen worden gestimuleerd om sport, spel en beweging in de sozen te stimuleren. In de sozen worden veel activiteiten gehouden en hiernaast worden

---

²⁵⁷ Interview 17.

²⁵⁸ Kadernotitie Wat spreken we af?, Een gespreksnotitie over gedeelde verantwoordelijkheid voor jongeren activiteiten, jongeren ontmoetingsplaatsen en jeugdsozen in de gemeente A. (mei 2003).

²⁵⁹ Interview 17.

veel korte cursussen opgezet die aansluiten op de wensen van de jeugd. De wensen van de jeugd worden voornamelijk door direct contact met de jongeren opgevangen en aan de hand daarvan worden de cursussen opgezet. Binnen de gemeente zijn geen WhoZnext teams actief en ook is er geen breedtesport aanwezig.

In de gemeente is geeft men voorlichting op basisscholen over verschillende thema's. Deze voorlichting wordt gegeven in het kader van het School Preventie Plan. Dit wordt uitgevoerd door de politie. Naast het School Preventie Plan worden er in de gemeente A ook weerbaarheidstrainingen in de groepen 7 en 8 van de basisscholen gegeven en wordt er voorlichting gegeven aan klassen uit het voortgezet onderwijs. Zowel de weerbaarheidstrainingen als de voorlichtingen hebben een preventieve functie.

In de gemeente zijn zowel wijkagenten als een jeugdagent aanwezig. De wijkagenten zijn bekend bij de jeugd en de ouders in hun eigen wijk. De laatste jaren onderhouden de wijkagenten een intensiever contact met jongeren. Zij bezoeken wekelijks ontmoetingsplaatsen en jeugdsozen om jongeren te ontmoeten en om met ze te praten. Dit heeft een duidelijke preventieve werking, maar maakt het voor jongeren zelf ook gemakkelijker het contact te zoeken met de politie.

De jeugdagent is verantwoordelijk voor heel de gemeente A en ook voor de regio Assen Noord. Doordat zijn werkgebied zo groot is, is hij niet bekend met alle jongeren in de gemeente. Zijn functie is meer coördinerend en administratief.

De effectiviteit van het gevoerde beleid in de gemeente is niet gemeten en ook niet bekend bij de lokale instellingen. Men evalueert wel hoe de uitvoerders en beleidsmakers zelf tegen het beleid aankijken en wat ze deze actoren van de effectiviteit vinden, maar dit is niet onderbouwd met cijfers en feiten.²⁶⁰

§ 5.2 Gemeente B

De gemeente B is een nog jonge gemeente. Op 1 januari 2001 zijn de voormalige gemeenten B en N samengevoegd tot 1 nieuwe gemeente. Door deze gemeentelijke herindeling ontstond een grote, groene plattelandsgemeente met een oppervlakte van 179 km² en met ruim 26.000 inwoners. Naast de kernen B, N, L, O en H heeft de gemeente een omvangrijk buitengebied met daarin veel buurtschappen.²⁶¹

In deze gemeente vinden jaarlijks minder vernielingen aan openbare gebouwen en auto's plaats dan in de gemeente Borger-Odoorn. Het vandalisme is hier dus minder groot.²⁶²

In deze gemeente wordt het preventieve jeugdbeleid grotendeels uitgevoerd door de Stichting Welzijn. Hiernaast hebben vrijwilligers een grote rol.

In de gemeente B heerst de opvatting dat de beeldvorming over de jeugd vaak negatief is, maar dat het in werkelijkheid wel meevalt met de jeugd in de gemeente. Toch is er in de gemeente wel beleid gemaakt om de problematiek die er wel is, op te lossen of te verminderen.

Een voorwaarde voor een effectief jeugdbeleid is volgens de beleidsmakers dat jongeren serieus genomen worden en vanuit positieve verwachtingen benaderd worden. Ook moeten jongeren de ruimte hebben om fouten te maken en daarvan te leren.²⁶³

De beleidsmakers zijn zich er van bewust dat het overgrote deel van de jeugd geen problemen veroorzaakt, maar dat het accent vaak gelegd wordt op de kleine groep

²⁶⁰ Interview 17, Kadernotitie Wat spreken we af?, Een gespreksnotitie over gedeelde verantwoordelijkheid voor jongeren activiteiten, jongeren ontmoetingsplaatsen en jeugdsozen in de gemeente A. (mei 2003).

²⁶¹ www.B.nl (29-03-2006).

²⁶² <http://misdaadmeter.i-serve.net/compare.php> (18-04-2006).

²⁶³ Gesprek medewerker Sociale zaken, gemeente B (29-03-2006).

jongeren met dreigende problemen. Het is noodzakelijk om bij de vorming en uitvoering van het jeugdbeleid rekening met deze kleine groep te houden, maar de beleidsmakers zijn van mening dat er tegelijkertijd meer aandacht moet komen voor de jeugd die geen problemen veroorzaakt.²⁶⁴

In de gemeente B vindt men het belangrijk dat instellingen samenwerken, zodat vragen van jongeren en ouders adequaat en herkenbaar beantwoord kunnen worden. Dit is gerealiseerd door te werken met de KANS-structuur. 'De missie van deze structuur is om de instanties rondom jongeren samen te brengen, zodat meervoudige problematiek eenduidig kan worden aangepakt.' (Opgroeien in B Jeugdbeleid van 0 tot 24 jaar, *Nota Jeugdbeleid gemeente B 2005-2008* (juli 2005))

In de KANS-structuur zijn de volgende actoren vertegenwoordigd: de gemeente, de politie, (ambulant) jongerenwerk, het onderwijs, Bureau Jeugdzorg Overijssel, Algemeen Maatschappelijk Werk, de GGD, Thuiszorg, de Raad voor de kindbescherming en Chill Out van het Centrum voor alcohol en drugs.

In de gemeente wil men voorkomen dat partijen overleggen zonder resultaat en daarom wordt er ieder jaar kritisch gekeken wat de samenwerking concreet heeft opgeleverd. Hiernaast is men van mening dat er ook een terugkoppeling plaats moet vinden naar de gemeentelijke organisatie. Dit gebeurt op dit moment nog te weinig. Hier zal de komende jaren meer aandacht aan besteedt worden.

Naast de Kansstructuur wordt er binnen de gemeente B aandacht besteedt aan jongerenparticipatie. Allereerst is er in 1999 en in 2004 een manifestatie geweest waar de jeugd ideeën in kon dienen voor het verbeteren van hun leefomgeving. Er was afgesproken dat de beste ideeën binnen een jaar uitgevoerd zouden worden en dit is ook gebeurd. Ook de niet winnende ideeën worden wel meegenomen in het beleid en zo mogelijk uitgevoerd.

Een andere vorm van jeugdparticipatie in de gemeente is dat jongeren incidenteel betrokken worden bij specifiek beleid, bijvoorbeeld bij het realiseren van een skatebaan. Hierbij is het volgens de gemeente belangrijk dat de activiteit wel echt plaatsvindt en dat het niet alleen bij praten moet blijven. Er is in de gemeente nog geen speelruimtebeleid aanwezig. Een dergelijk beleid geeft een beeld van de noodzaak voor bepaalde speelterreinen en de invulling hiervan. De jongeren worden ook nog niet structureel betrokken bij het beleid van de gemeente.

Een derde interventie in de gemeente B om problemen met de jeugd tegen te gaan is de oprichting van een werkgroep met de missie om een sluitend en curatief zorgbeleid ten behoeve van leerlingen uit het voortgezet onderwijs in regio B te realiseren. De gemeente is tevens aangesloten bij de gemeenschappelijke regeling Bureau HALT. Bureau Halt zorgt voor Halt-afdoeningen om jongeren die strafbaar gedrag hebben vertoont een duidelijk signaal af te geven dat dit niet wordt geaccepteerd. Hiernaast is bureau Halt ook actief op verschillende gebieden die jeugdcriminaliteit helpen voorkomen, zoals advisering, voorlichting en andere preventieactiviteiten.

In de gemeente B zijn zes wijkagenten aanwezig. Het doel van de wijkagent is kennen en gekend worden. Via de site van de gemeente kun je contact met de wijkagent

---

²⁶⁴ Opgroeien in B Jeugdbeleid van 0 tot 24 jaar, *Nota Jeugdbeleid gemeente B 2005-2008* (juli 2005).

opnemen. Het doel hiervan is om de drempel van mensen om contact op te nemen met de wijkagent te verkleinen.²⁶⁵

Er is in de periode van 2003 tot en met mei 2005 een project Ambulant Maatschappelijk jongerenwerk geweest. Hierdoor is inzicht verkregen wat er leeft onder de jongen en waar nog gaten in de lokale structuur zitten. In 2006 zijn aan aantal taken van dit project structureel doorgezet. Ten eerste is er een laagdrempelig spreekuur gericht op jongeren zijn, waar kennis en informatie aanwezig is. Ten tweede blijft de ambulant maatschappelijk jongerenwerker deelnemen aan netwerkstructuren om signalen op te kunnen vangen en om in contact te blijven met andere partijen die met en voor de jeugd werken. Ten derde is de consultatiefunctie blijven bestaan waar iedereen met vragen over een jongere terecht kan.

In de gemeente B zijn ook een aantal Jongeren Ontmoetings Plaatsen. In alle kernen is ook een jongerensoos aanwezig. De drie grootste kernen hebben een jongerencentrum. De ambulant maatschappelijk jongerenwerker doet het locatiegebonden jongerenwerk vanuit deze centra. De activiteiten die door de jongerenwerker georganiseerd worden verschillen per leeftijdsgroep.

Ook worden er veel activiteiten georganiseerd door vrijwillige organisaties, zoals de scouting.

Naast de sozen en ontmoetingsplekken zijn er in de gemeente ook veel keten waar de jeugd bijeen komt. Deze keten zijn geen initiatief van de gemeente. Om mensen bewust te maken van onveilige situaties in dergelijke keten is er in 2004 een 'ketencampagne' gestart.

Aan het probleem van overmatig alcoholgebruik en het gebruik van drugs wordt op dit moment nog niks gedaan binnen de gemeente. Men is van plan om in de Kansstructuur een plan van aanpak te formuleren om het alcoholgebruik te beperken of bespreekbaar te maken.

§ 5.3 Gemeente C

De gemeente C is een gemeente in de provincie O met een oppervlakte van 184 km² en met ongeveer 26.000 inwoners. In vergelijking met de gemeente Borger-Odoorn komen hier over het algemeen meer vernielingen aan auto's voor, maar minder vernielingen aan openbare gebouwen. Het totale vandalismecijfer is daarmee ongeveer gelijk aan dat van de gemeente Borger-Odoorn.²⁶⁶

Deze plattelandsgemeente werkt, net als de gemeente B met de KANS-structuur. Via deze structuur wordt er integraal gecommuniceerd met uitvoerende instellingen die alle met de jeugd te maken hebben. De gemeente C werkt in deze structuur samen met de gemeenten Oldenzaal en Losser.²⁶⁷ In deze structuur hebben naast de gemeenten ook het onderwijs, de politie, Stichting Welzijn en Bureau Jeugdzorg zitting. De procesmanager heeft een centrale rol in de KANS-structuur, want het doel van de procesmanager is om de samenwerking tussen de verschillende instellingen praktisch vorm te geven.

Ook in deze gemeente is men van mening dat de structuur jaarlijks geëvalueerd dient te worden of de structuur nog waarde heeft voor het jeugdbeleid. Om die reden is de KANS-structuur in deze gemeente door een adviesgroep geëvalueerd en hieruit bleek dat

²⁶⁵ www.politie.nl/ljsselland/Uwwijk (12-04-2006); www.B.nl (10-04-2006).

²⁶⁶ <http://misdaadmeter.i-serve.net/compare.php> (18-04-2006).

²⁶⁷ Laan van der, J. (2004) Organisatie- en beleidsadviezen omtrent de regionale structuur voor het jeugdbeleid in Noordost Twente, *Op basis van gehouden interviews*. Spil Adviesgroep Zwolle.

de structuur over het algemeen goed werkt voor de drie deelnemende gemeenten en al hun instellingen.²⁶⁸

Naast deze regionale overlegstructuur heeft de gemeente ook een lokaal uitvoeringsnetwerk. Hierin zitten de lokale uitvoeringspartners op het gebied van jeugdbeleid. De belangrijkste activiteiten van dit netwerk zijn het uitwisselen van praktijkervaringen, signaleren van problemen bij jeugdigen, doorschakelen van hulpvragen naar de hulpverlening en het informeren van de regionale overlegstructuur.²⁶⁹

Naast deze twee overlegstructuren zijn er ook een aantal voorzieningen voor de jeugd in de gemeente C aanwezig. Zo is er 1 mobiel Jongeren Informatie Punt (JIP) aanwezig in de gemeente en hiernaast zijn er ook een aantal vaste JIP's in de gemeente aanwezig. Het doel van het JIP is het leggen van contacten met jongeren die niet of onvoldoende worden bereikt door de jeugdzorg of organisaties op het gebied van vrije tijdsbesteding. Hiernaast is er een jeugdcentrum aanwezig en is er een JOP in de gemeente gevestigd waar jongeren elkaar kunnen ontmoeten.

Ook lopen er voorlichtingsprojecten op de basisscholen in de gemeente met als doel om jeugdcriminaliteit te voorkomen. Tijdens deze projecten wordt er voorlichting gegeven over de gevaren van bijvoorbeeld alcohol en drugs.

In de gemeente zijn drie wijkagenten en 1 jeugdagent aanwezig. De wijkagent is er om veiligheid in de buurt te garanderen. Een belangrijk doel van de wijkagent is dat men hem kent en weet te vinden als er problemen in een buurt zijn.²⁷⁰

Echt wezenlijk beleid op het gebied van de jeugd is er echter nog niet in de gemeente. Hier wordt op dit moment aan gewerkt.

In 2004 is er een enquête gehouden onder de jeugd, opvoeders, betrokken instellingen en kernraden om een beeld te krijgen van de mening van deze groepen over het jeugdbeleid tot dan toe in de gemeente. Uit deze enquête kwam naar voren dat de jeugd van mening was dat er een gebrek was aan een eigen plek voor de jeugd van 14 tot 25 jaar. Op dit moment is dit punt meegenomen in de kernplannen van de gemeente, maar er is nog geen actie ondernomen om dit knelpunt op te lossen.

Naast het gebrek aan een eigen plek gaf de jeugd aan dat ze te weinig bij het beleid en de uitvoering van het beleid betrokken werden. Ook hierin is op dit moment nog geen verandering gekomen. De gemeente heeft wel plannen dit in de toekomst te veranderen. Momenteel is er een plan van aanpak opgesteld waarin aangegeven wordt welke acties er ondernomen dienen te worden om meer plekken voor de jeugd te creëren en hoe de jeugd beter bij het beleid betrokken kan worden. Alle acties zijn SMART geformuleerd. Dit betekent dat er gekeken is of de acties wel specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden zijn.

§ 5.4 De gemeente D

De gemeente D heeft een oppervlakte van 10=6 km². In totaal wonen er 24.000 personen in deze gemeente. Vandalisme komt in deze gemeente meer voor dan in de gemeente Borger-Odoorn. Vooral vernielingen aan auto's komen hier vaker voor.²⁷¹

²⁶⁸ Laan van der, J. (2004) Organisatie- en beleidsadviezen omtrent de regionale structuur voor het jeugdbeleid in Noordoost Twente, *Op basis van gehouden interviews*. Spil Adviesgroep Zwolle.

²⁶⁹ Verkennende nota jeugdbeleid, *het spoorboekje van de regisseur jeugdbeleid*. (2004) Denekamp.

²⁷⁰ www.politie.nl/twente/preventie/buurt/default.asp (12-04-2006).

²⁷¹ <http://misdaadmeter.i-serve.net/compare.php> (18-04-2006).

In de gemeente D is men van mening dat veel normoverschrijdend gedrag van de jeugd hoort bij het opgroeien en dat het van alle tijden is. De laatste jaren is de tolerantie van de volwassenen echter minder geworden door een toenemende individualisering. Hierdoor worden zaken die voorheen niet als een probleem gezien werden, nu wel als een probleem gezien. De perceptie is dus veranderd en niet zo zeer het gedrag van de jeugd. Om die reden dient het jeugdbeleid flexibel en duurzaam te zijn. Naast algemeen jeugdbeleid is er in de gemeente D ook preventief jeugdbeleid om jeugd waarbij de ontwikkeling niet optimaal verloopt, wat steun te bieden.

In de gemeente D werkt men, net als de gemeenten C en B met de KANS-structuur. Uit beleidsstukken en gesprekken met een beleidsmedewerker bleek dat er in deze gemeente twee niveaus onderscheiden worden binnen deze structuur, namelijk het beleidsniveau en het uitvoeringsniveau. De beleidsgroep vult het beleidsniveau in en heeft tot taak om te zorgen voor randvoorwaarden voor de uitvoering op basis van signalen vanuit de uitvoering. Ook dient de beleidsgroep te zorgen voor draagvlak voor beleidsvoorstellen. Het uitvoeringsniveau bestaat uit verschillende netwerkoverleggen. In deze gemeente zijn dat de drie signalerings- en hulpverleningsnetwerken die hieronder aan bod komen.

De gemeente ziet als voordeel van deze structuur dat nieuwe projecten eenvoudig via de beleidsgroep op uitvoeringsniveau aan de structuur gehaakt kunnen worden, waardoor de beleidsgroep direct haar verantwoordelijkheid kan nemen en waardoor een nieuw project ook meteen draagvlak heeft. Naast voordelen ziet de gemeente echter ook nadelen aan deze structuur. Een nadeel kan zijn dat de aandacht voor het algemene jeugdbeleid verslapt, doordat er in de KANS-structuur geen automatische aandacht voor dit beleid is. De gemeente is ervoor verantwoordelijk dat het voorzieningenniveau voor alle jeugd in D bewaard blijft.²⁷²

In de gemeente is een signalerings- en hulpverleningsnetwerk aanwezig voor de jeugd tot 12 jaar en voor de jeugd ouder dan 12. Hier wordt overleg gepleegd tussen alle instellingen die met jongeren te maken hebben hoe een eventueel probleem zo vroeg mogelijk aangepakt kan worden.²⁷³ Het doel van het signalerings- en hulpverleningsnetwerk is dan ook vroegsignalering. Sinds kort is er ook een signaleringsnetwerk aanwezig voor jongvolwassenen met meerdere problematieken. Hier neemt ook de woningstichting aan deel.²⁷⁴

Naast deze overlegstructuren zijn er ook een aantal voorzieningen voor de jeugd aanwezig. De meeste voorzieningen zijn voor alle jongeren bedoeld en daarnaast zijn er een aantal voorzieningen gekomen om problemen met de jeugd te voorkomen. Er zijn bijvoorbeeld een aantal JOP's aanwezig waar de jeugd bij elkaar kan komen. Hier kan de jeugd gecontroleerd rondhangen. De resultaten hiervan zijn zeer positief, met name door het feit dat er ook nazorgtrajecten aan de JOP's verbonden zijn.

Naast JOP's is er ook een informatie-adviescentrum aanwezig in de gemeente en is er een dependance van de GGD. De GGD is een belangrijke actor op het gebied van jeugdhulpverlening.

²⁷² Rutte-Oldenkorte, L. *Nota integraal preventief jeugdbeleid D* (juli 2000).

²⁷³ De deelnemende instanties zijn maatschappelijk werk, thuiszorg politie en wijkagent, GGD, schoolverpleegkundige, coördinator sociaal cultureel werk, Bureau Jeugdzorg, afdeling Welzijn van de gemeente en een lid van de beleidsgroep integraal jeugdbeleid.

²⁷⁴ Interview 22.

Er is geen jeugdhonk in de gemeente aanwezig. Uit gesprekken met de jeugd en opvoeders kwam naar voren dat er wel behoefte aan zo'n plek bestaat in de gemeente. Men probeert dit in de toekomst te realiseren.

Er zijn binnen de gemeente wel veel sportvoorzieningen aanwezig en het aantal sportverenigingen is zeer hoog voor de grootte en het inwonertal van de gemeente. Door dit hoge aantal is de sportdeelname in vergelijking met soortgelijke gemeenten heel hoog. In de gemeente zijn naast sportverenigingen ook het jongerenpastoraat en de Turks-islamitische culturele jongerenvereniging actief voor jongeren. Zij bieden alle verschillende soorten jeugdactiviteiten aan en de kerken bezitten een aantal jeugdclubs voor de gelovige jeugd.

Net als in de gemeente B wordt ook hier voorlichting op scholen gegeven door middel van het School Adoptieplan.

In het jaar 2001 werden er nog een aantal knelpunten in het beleid geconstateerd. Als eerst knelpunt werd aangegeven dat jongeren en allochtonen niet altijd goed bereikt werden. Dit kwam doordat een aantal belangrijke partners nog niet optimaal betrokken waren bij de netwerken. Een andere oorzaak hiervan was dat met name jongeren zich niet thuis voelden in de wijze waarop de gemeente en andere instellingen met hun wilden communiceren. Zij gaven aan meer inspraak te willen hebben dan op dat moment het geval was en zij gaven aan geen vertrouwen meer te hebben in de gemeente, omdat deze in het verleden zijn afspraken niet nagekomen was.

Een tweede knelpunt dat jongeren in de gemeente aangaven was dat men behoefte had aan vindplaats gerichte werkers, die je ook echt kunnen helpen als je problemen hebt. Ook was er nog meer behoefte aan plekken om ongestoord rond te kunnen hangen.

Momenteel is er een ambulant jongerenwerker in de gemeente aanwezig en ook zijn er meer plekken voor de jeugd gecreëerd waar zij ongestoord rond kunnen hangen. Hiernaast is er een jongerenplatform opgericht, waardoor de jeugd meer inspraak heeft in de beleidsvorming dan voorheen. Ieder kwartaal is er nu een vaste afspraak met de Turkse gemeenschap, zodat ook deze groep nu beter bereikt wordt dan voorheen.

§ 5.5 De gemeente E

De gemeente E bestaat uit 26 dorpen. In totaal woonden er op 1 januari 2005 ongeveer 33.000 inwoners in de gemeente. De gemeente heeft een oppervlakte van 346 km². 27 % van de inwoners van E is 23 jaar of jonger. Er vindt in deze gemeente relatief meer vandalisme plaats dan in de gemeente Borger-Odoorn. Zowel vernielingen aan auto's als aan openbare gebouwen komen hier vaker voor en ook vindt hier meer vernieling aan openbaar vervoer plaats dan in de gemeente Borger-Odoorn.²⁷⁵

In de gemeente worden vele activiteiten voor jongeren verricht. De meeste activiteiten worden verricht door de Stichting Welzijn.²⁷⁶ De werkwijze en plannen van de Stichting zijn op vastgelegd in een werkplan, zodat alle actoren weten wat ze te doen staat en zodat men ook op zijn eigen verantwoordelijkheden gewezen kan worden.²⁷⁷

De Stichting richt zich in eerste instantie met een positief aanbod op een brede groep jongeren. Dit omdat er maar een klein gedeelte van de jeugd is dat probleemgedrag

²⁷⁵ <http://misdaadmeter.i-serve.net/compare.php> (18-04-2006).

²⁷⁶ www.middendrenthe.nl (10-04-2006).

²⁷⁷ Interview 23.

veroorzaakt. Wanneer er kwetsbare jongeren in beeld zijn, dan wordt er gezocht naar een oplossing op maat.

In de gemeente zijn diverse buurtnetwerken actief. Er zijn zowel buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor jongeren jonger dan 12 jaar als buurtnetwerken jeugdhulpverlening ouder dan 12 jaar. In deze netwerken wordt gesproken over gesignaleerde problemen bij gezinnen en kinderen in de buurt. De partijen die in het jeugdbuurtnetwerk zitten proberen dan gezamenlijk voor een oplossing van het probleem te zorgen. Het netwerk voor de jeugd ouder dan 12 bestrijkt de gehele gemeente E en dit wordt gecoördineerd door de leerplichtambtenaar van de gemeente. Buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor de jeugd jonger dan 12 zijn er op dit moment alleen in de plaatsen Smilde en Beilen. Hier wordt de coördinatie gedaan door de Stichting Welzijn.

Naast de buurtnetwerken jeugdhulpverlening richt ook de GGD Drenthe zich op preventie en jeugdgezondheidszorg voor de jeugd.

De gemeente werkt hiernaast samen met Bureau HALT. Bureau HALT geeft voorlichting op scholen ter voorkoming van lichte criminaliteit en ook neemt zij deel aan de buurtnetwerken jeugdhulpverlening voor de jeugd ouder dan 12. Ook legt bureau HALT sancties op als jongeren een lichte overtreding begaan. Dit is een repressief middel met ook een preventieve functie. Het doel is niet alleen om de jongere te straffen voor een gemaakte overtreding. De sancties dienen ook als leermiddel voor jongere overtredders.

In de gemeente probeert men vroeg met misdaadpreventie te beginnen. Daarom werkt men met het School-Adoptie-Plan. Bij het School-Adoptie-Plan wordt voorlichting gegeven aan de groepen 7 en 8 van de basisscholen over verschillende thema's. Sinds vorig jaar is er in de gemeente een Horecaconvenant Veilig uitgaan in werking getreden met als doel om tot een beheersbaar uitgaansklimaat te komen. Momenteel zijn er nog geen concrete projecten tot stand gekomen door dit convenant.

In E is een jeugdagent aanwezig. Deze agent richt zich specifiek op de jeugd in de gemeente. Zijn werkzaamheden bestaan uit het benaderen van probleemjongeren en ook dient hij gesprekken aan te gaan met groepen jongeren. De jeugdagent neemt deel in beide buurtnetwerken jeugdhulpverlening.

In E wordt ook aandacht besteedt aan het tegengaan van werkloosheid onder jongeren. Deze taak wordt uitgevoerd door de RMC's, de afdeling Welzijn- Onderwijs en de afdeling Sociale Zaken van de gemeente.

Voor de jeugd zijn er daarnaast diverse voorzieningen. Er zijn 2 jongerencentra, 5 jeugdsozen, 1 multifunctioneel centrum en 2 skatebanen in de gemeente aanwezig.²⁷⁸ Hiernaast is er ook in bijna iedere plaats een buurthuis aanwezig waar activiteiten voor de jeugd plaatsvinden.²⁷⁹ Voor de Molukse jongeren worden er activiteiten georganiseerd door de Molukse welzijnsorganisatie 'Molo Oekoe' uit Bovensmilde. Molo Oekoe heeft tot doel om de participatie van Molukse jongeren in de samenleving te vergroten. In hoeverre dit doel bereikt wordt is momenteel niet bekend. Dit is een zwak punt in de gemeente E. Een ander zwak punt dat naar voren kwam uit gesprekken met jongeren en jongerenorganisaties is dat de participatie van de jongeren bij het ontwikkelen van het gemeentelijk beleid minimaal is. Ook zijn niet alle jongeren in beeld. Er zijn wel een aantal succesvolle voorbeelden van jongerenparticipatie te noemen, zoals bij de realisatie

²⁷⁸ Nota Lokaal jeugdbeleid 2005-2008 E; eigen onderzoek in de gemeente.

²⁷⁹ Interview 24.

van de skatebanen en een aantal jongerencentra. Hiernaast zijn er echter ook vele voorbeelden van zaken voor de jongeren waarbij de jongeren te weinig betrokken zijn. Zo werd in eerste instantie niet met de jongeren overlegd welke activiteiten er plaats zouden moeten vinden in de jeugdsozen. Dit had tot gevolg dat de sozen slecht bezocht werden. Één soos is hierdoor momenteel zelfs tijdelijk gesloten. Sinds begin 2006 wordt de jeugd ineen aantal sozen meer betrokken bij het plannen van activiteiten en dit heeft geleid tot een toename in het aantal bezoekers. In de toekomst zal dit beleid ook in de andere sozen en jongerencentra gevoerd gaan worden.

Om de jongerenparticipatie ook bij andere zaken te bevorderen zullen bestaande contacten met jongeren gebruikt worden. Er is binnen de gemeente geen belangstelling voor het oprichten van een jongerenraad.

§ 5.6 De gemeente F

De gemeente F is een Friese gemeente die grenst aan Drenthe. De gemeente telt 13 dorpen en op 1 januari 2006 telde de gemeente 26.000 inwoners. De totale oppervlakte van de gemeente is 226 km².²⁸⁰ In de gemeente zijn, net als in de gemeente Borger-Odoorn een aantal zanddorpen te vinden.²⁸¹ Er is meer vandalisme en discriminatie in deze gemeente aanwezig dan in de gemeente Borger-Odoorn.

In de gemeente F is geen uitgeschreven nota over Preventief Jeugdbeleid. Wel is er een notitie over jeugdparticipatie. Uit deze notitie blijkt dat de jongeren uit de gemeente van mening zijn dat het goed wonen is in de gemeente F. De voordelen die door de jongeren aangegeven werden, zijn dat je elkaar kent, dat er een actief verenigingsleven bestaat, dat het er veilig wonen is en dat er weinig criminaliteit heerst. Met de maatschappelijke participatie van jongeren is het goed gesteld in de gemeente: de deelname aan allerlei activiteiten op bijvoorbeeld school, vereniging en vrijwilligerswerk ligt erg hoog.²⁸²

In de gemeente zijn weinig regelingen getroffen om problemen met jongeren tegen te gaan of te voorkomen. Wel zijn er binnen de gemeente een aantal voorzieningen voor de jeugd aanwezig, zodat de jeugd een eigen plek heeft en om verveling bij de jeugd tegen te gaan. Zo is er een mobiele skatebaan gerealiseerd. Er is voor een mobiele skatebaan gekozen in plaats van een skatebaan op een vaste plek, omdat zo niet één buurt steeds te maken heeft met veel jongeren. De jeugd is actief betrokken geweest bij het realiseren van de mobiele skatebaan.

Ook wordt er eens per jaar een lokaal popfestival gehouden. Dit initiatief is tot stand gekomen na een vraag van de jeugd voor een eigen plek om te kunnen oefenen met lokale bandjes. Het festival wordt georganiseerd voor en door jongeren en is een groot succes. De opkomst is erg hoog.

Er zijn een aantal jongerencentra aanwezig in de gemeente waar activiteiten voor de jongeren georganiseerd worden. Deze activiteiten worden grotendeels door de jeugd zelf georganiseerd in samenwerking met vrijwilligers.

Verder worden jongeren ondersteund in de organisatie van scratch-, dj- en parcursussen. Hiermee wordt het zelfstandig oefenen van bandjes en het zelf draaien van disco's mogelijk gemaakt.

²⁸⁰ www.sdu.nl/staatscourant/gemeentes/gemprovin.htm (03-04-2006).

²⁸¹ www.F.nl (10-04-2006).

²⁸² Evaluatie over jeugdparticipatie en jeugdparticipatie te over(augustus 2005) Gemeente F.

Op het Stellingwerfcollege is onder jongeren een enquête gehouden over hun wensen voor activiteiten en vrijetijdsbesteding. Hieruit is de nieuwe Jongeren Ontmoetings Plek in de vorm van de mobiele skatebaan, voortgekomen. Naast deze enquête worden er in de gemeente ook inspraakavonden voor de jeugd georganiseerd waarin de jeugd haar wensen kenbaar kan maken en de Stichting Welzijn (St. Scala) ondersteunt jongeren om eigen initiatieven te realiseren.

De aanpakken in de gemeente zijn momenteel vooral praktisch van aard. In de toekomst zal hier verandering in moeten komen en dient er meer beleidsgericht te werk gegaan te worden, omdat de Wet Maatschappelijke Ondersteuning in werking gaat treden.

§ 5.7 De gemeente G

G is een gemeente in West Zeeuws-Vlaanderen, die op 1 januari 2003 is ontstaan uit een fusie van de gemeenten S en O.²⁸³ De gemeente telt ongeveer 25.000 inwoners en heeft een oppervlakte van 308 km². Vandalisme en criminaliteit komt in deze gemeente relatief iets vaker voor dan in de gemeente Borger-Odoorn. Het grootste verschil is te vinden in de aantallen vernielingen aan auto's. Dit komt hier bijna een keer zo veel voor als in de gemeente Borger-Odoorn.

In de gemeente voert men een Integraal Jeugdbeleid. De Stichting Welzijn is zowel bij de coördinatie als de uitvoering van het integraal jeugdbeleid betrokken. In de gemeente G werkt men met een Regionaal Praktijk Netwerk. Partners in het Regionaal Praktijk Netwerk zijn: de gemeente G (regisseur), openbaar- en voortgezet onderwijs, Stichting Welzijn West Zeeuwsch-Vlaanderen, Emergis, sector Verslavingszorg, jeugdreclassering, Algemeen Maatschappelijke Werk, Politie Zeeland, Het Traject, Bureau Jeugdzorg Zeeland, Project Opvang Schoolverlaters, Weer Samen Naar School, Stichting AZZ.²⁸⁴ De werking van het Regionaal Praktijk Netwerk is geëvalueerd door de gemeente en hieruit kwam naar voren dat het effect van dit netwerk was dat de deelnemende organisaties een duidelijker beeld hebben gekregen van ieders werkwijze, hetgeen de samenwerking én de effectiviteit van het overleg ten goede is gekomen. Bovendien zijn de lijnen tussen de diverse organisaties korter geworden en wordt meer dan vooraf concreet samengewerkt.²⁸⁵

In de gemeente is een opbouwwerker aanwezig. In december 2005 is de werking van deze functie geëvalueerd en hieruit bleek dat deze functie naar behoren werd uitgevoerd. De opbouwwerker heeft het vertrouwen van de jeugd en is ook belangrijk voor de gemeente. De opbouwwerker werkt vindplaatsgericht en deze specifieke aanpak werkt binnen deze gemeente uitstekend.

Er is weinig jeugdparticipatie in de gemeente. Er zijn een aantal pilots gestart om de jeugdparticipatie te bevorderen. Zo zijn er enquêtes gehouden om een beeld te krijgen van de mening van de jeugd. Ook is er een project gestart waar de jeugd haar mening kan laten horen. De werking hiervan is nog niet geëvalueerd.

In de gemeente is een jongereninformatiepunt in gebruik genomen, dat door middel van internetaansluiting en gerichte folder/thema-informatie scholieren informeert over allerlei onderwerpen die voor hun van belang (kunnen) zijn. Het doel hiervan is informatieverschaffing aan de jeugd over verschillende onderwerpen.²⁸⁶

²⁸³ www.gemeenteG.nl (07-03-2006)

²⁸⁴ Evaluatie Nota integraal jeugdbeleid gemeente G, december 2005

²⁸⁵ Evaluatie Nota integraal jeugdbeleid gemeente G, december 2005

²⁸⁶ Interview 25

In de gemeente is in september 2004 een project alcohol- en drugspreventie West Zeeuws-Vlaanderen opgericht. Dit project is gericht op het stimuleren van instellingen en organisaties tot het structureel aandacht besteden aan alcohol- en drugspreventie aan kinderen en tieners van 10 tot 15 jaar. Het project vindt plaats binnen het primair onderwijs, het secundair onderwijs en het jeugd- en jongerenwerk in de gemeente G. Daarnaast is het project gericht op het terugdringen van problemen als gevolg van roken, gebruik van alcohol en drugs bij jongeren.²⁸⁷

De jeugd in de gemeente G had de klacht dat er te weinig voor hen te doen was binnen de gemeentegrenzen. Om meer activiteiten voor de jeugd te creëren zijn er whoZnext teams opgericht. Het doel van whoZnext teams is om de jongeren actief te laten meedoen bij het organiseren van activiteiten. Hierdoor sluit het aanbod beter aan op hun wensen en is de kans op afhaken kleiner. In de gemeente zijn drie whoZnext teams worden opgericht. De teams worden begeleid door de jeugdopbouwwerker. In december 2005 is de werking van de teams geëvalueerd en uit de evaluatie bleek dat het project voldoet aan de gestelde verwachtingen. De jongeren zijn zeer enthousiast aan de slag gegaan en georganiseerde evenementen trokken veel bezoekers.

In de gemeente is ook een project jeugdadviseurs Internationaal opgezet. Jongeren in de leeftijd van 15 t/m 19 jaar worden door middel van dit project opgeleid als Jeugdadviseur. Tijdens deze basiscursus leren jongeren door spelen, actieve en praktische oefeningen, informatieve momenten en eigen inbreng zaken over communiceren, doorverwijzen, informatie geven etc. Na de basiscursus komen de jeugdadviseurs geregeld samen en hebben zij het over onderwerpen die de groep zelf inbrengt. Inmiddels zijn 26 jongeren opgeleid tot Jeugdadviseur. De interesse onder de jeugd is groot. Dit valt te concluderen uit het feit dat de cursusgroepen steeds vol zitten. Naast jongeren tonen ook scholen en overheden veel belangstelling voor het project. Het is nog te vroeg om het maatschappelijke en preventieve nut van het project aan te tonen. Hiervoor zal meer tijd geïnvesteerd moeten worden.

Vanuit de Stimuleringsmaatregel 'buitenschoolse opvang' van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, is er een scholierencentrum in de gemeente opgericht, dat voorziet in een reeks van projecten en activiteiten in de schoolse en naschoolse sfeer, zoals huiswerkbegeleiding, sociaal culturele activiteiten, informatievoorzieningen voor jongeren, alsmede een jeugdsoos in de weekenden. Het scholierencentrum is tevens de vaste uitvalsbasis voor de jeugdopbouwwerker.

De gemeente G voert een pro-actief beleid op het gebied van jeugd ontmoetingsplaatsen, speel- en skatevoorzieningen. Het gaat hier uiteraard om maatwerk. Uitdrukkelijk moet worden gesteld dat een voorziening niet altijd een jeugdsoos betekent. Het kan ook gaan om sportactiviteiten (zie o.a. jeugdopbouwwerk) of een trapveldje. Het jeugdopbouwwerk zal in samenwerking met de desbetreffende jongeren moeten bekijken wat hun verlangens zijn en wat een praktische en efficiënte oplossing is. Momenteel heeft iedere grotere woonkern een voorziening voor de jeugd die aansluit op de wensen van de jeugd in de desbetreffende plaats. In de ene plaats is dit een skatevoorziening, terwijl dit in de andere plaats een jeugdsoos of een trapveldje.

Door de jongeren is aangegeven dat de voorzieningen voor jongeren beter bereikbaar moeten worden. In 2002 is gestart met een experiment om een discobus te laten rijden. Voor 2002 reed er al een bus in de zomermaanden en vanaf 2002 rijdt de bus

²⁸⁷ Evaluatie Nota integraal jeugdbeleid gemeente G, december 2005

ook in de wintermaanden. Na een periode bleek dat voor de bus op vrijdagavond te weinig belangstelling was en daarom rijdt de bus in de wintermaanden alleen nog op de zaterdagavond. Indien er bijzondere evenementen zijn, rijdt de discobus ook hier naartoe. In het begin was deze voorziening een succes, maar in 2005 werd er steeds minder gebruik van de bus gemaakt. In september 2005 is overleg gevoerd met een aantal jongeren van het voortgezet onderwijs en met de eigenaar van de discotheek waar de bus naar toe rijdt. Hierna is het bezoekersaantal weer gestegen en daarom blijft deze voorziening voorlopig gehandhaafd.

Er is geen buurtnetwerk jeugdhulpverlening aanwezig in de gemeente. Dit is wel een wens voor toekomstig beleid van de gemeente.

§ 5.8 De gemeente H

De gemeente H telt 26.000 inwoners. Het totale oppervlak van de gemeente is 228 km². H is de meest zuidelijk gelegen gemeente in F. De gemeente grenst aan zowel Overijssel als Drenthe. Vandalisme komt in deze gemeente ongeveer net zo veel voor als in de gemeente Borger-Odoorn. Discriminatie komt hier relatief meer voor.²⁸⁸

In de gemeente werkt men momenteel samen met de Stichting Welzijn aan de ontwikkeling van initiatieven voor jongeren.²⁸⁹ Er zijn al wel een aantal regelingen van kracht om eventuele problemen met jongeren tegen te gaan. Om overlast van jongeren of andere cafébezoekers tegen te gaan, is er een horecaconvenant aanwezig waarin afspraken vastgelegd zijn waaraan horecaondernemers zich dienen te houden.

Hiernaast is er ook een jongerenwerker aangesteld in de gemeente. De jongerenwerker is in dienst van de Stichting Welzijn. Het doel van deze functie is om in contact te komen met groepen jongeren die vaak niet (meer) deelnemen aan recreatieve of sportieve activiteiten in georganiseerd verband. De jongerenwerker dient contacten te onderhouden met deze groepen en dient hun gedrag positief te beïnvloeden.

---

²⁸⁸ <http://misdaadmeter.i-serve.net/compare.php> (18-04-2006).

²⁸⁹ www.H.nl (10-04-2006).

Bijlage XII

De KANS-structuur